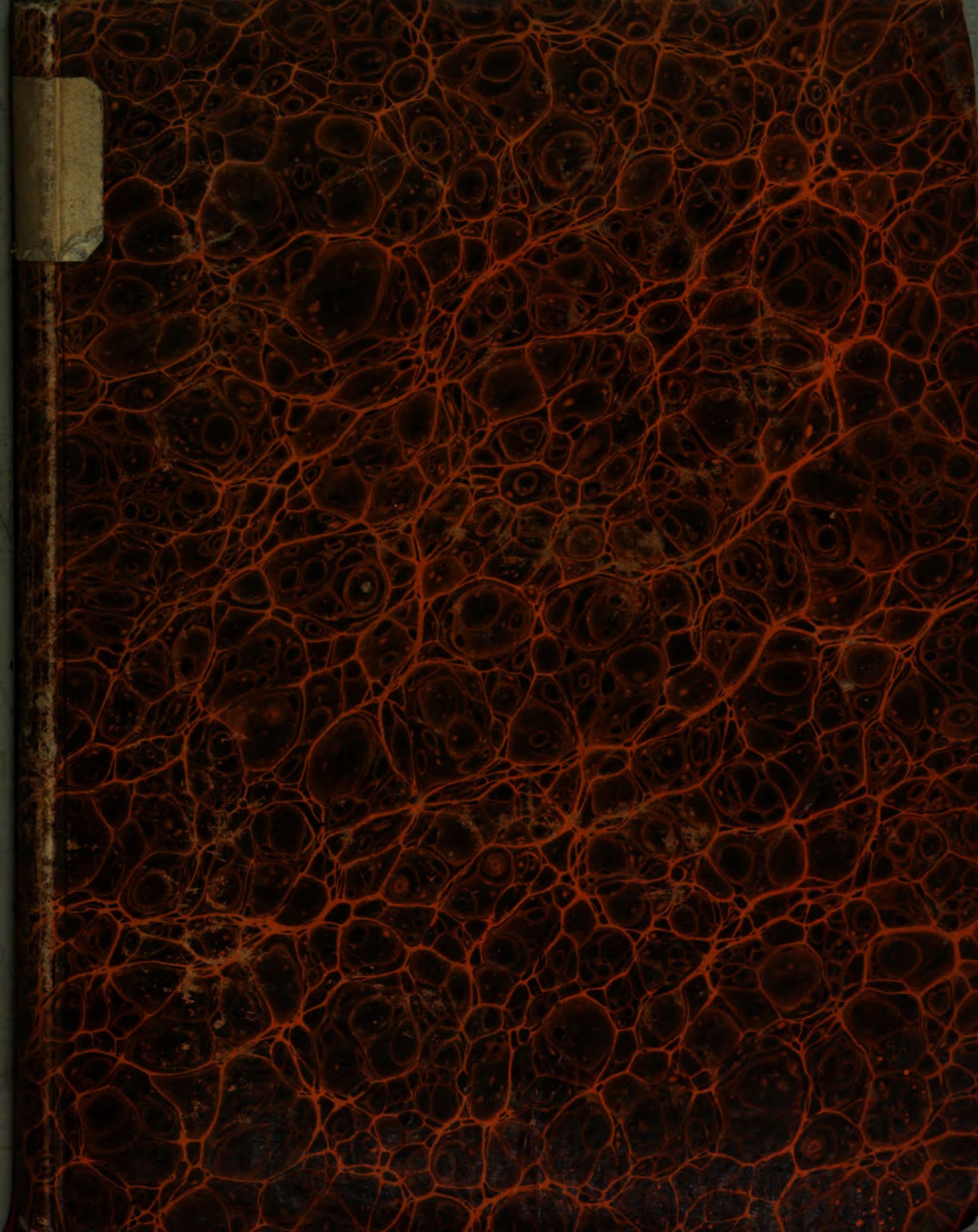
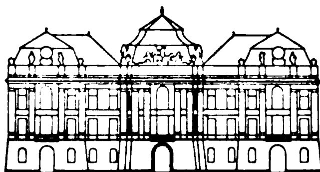

Liber hymnorum in metra nouiter Redactorum.

Apologia et defensio poetice ac oratorie maiestatis.

Breuis expositio difficilium terminorum in hymnis ab alijs parum probe et erudite forsan interpretatorum. per Henricum bebelium Justingensem edita poeticam et humaniores litteras publice profitentem in Gymnasio Thübingensi.

Annotationes eiusdem in quasdam vocabulorum interpretationes Dammetracti.

Illustrissimo Antistiti reuerendissimo ac in christo patri federico Augustensiū p̄suli comitiqȝ de zollern. Henric⁹ bebeli⁹ iustingeñ. S.D.

Immortales tue virtutes. reuerendissime p̄sul. longe lateqȝ decantate singularis qȝ humanitas. inuitauit me. vt ego hō infime sortis. tibiqȝ nīe notus. pientissimas aures tuas p̄strepe illepedis meis atqȝ inurbanis camenulis nō fim verit⁹. qȝ tametsi diu mihi ipsi temp erauerim. ne quicqȝ ad te scriberē. vt nō sus (. vt est in p̄uerbio). mineruā docere velle viderer. ⁊ tibi persuadere. q̄ preter innocentiā vite: qua mirifice ab oībus cōmendaris. sis oim vl maximarū rerū vsu et peritia: cōsiliorū qȝ grauitate et p̄spicientia non dico inter priuatos. ⁊ humilioris conditionis homines sed inter p̄ncipes ipsos facile princeps. vicit tñ me indelebile quoddā desideriū. cōmēdare tibi. quē in p̄mis diligo vel nūcqȝ visum Henricum de steffel Baronē p̄clare indolis puerū. et pupillū nobilissimū. At nec tibi p̄suadeas velim. p̄sul humanissime. vt diffidentia vlla me teneat. ne sit parū tibi cōmendatus. quē scio tibi esse charissimum et cōmendatissimū. Sed cū hoc mortaliū in se affect⁹ habeat. vt nullū ponat finē. neqȝ vnqȝ cōquiescat. nisi deueniat huc. vt amplius non det p̄gressus: p̄ insito quodā ⁊ singulari amore et obseruatiōe in orphanū natiuū olim mihi heru. ⁊ comiseratiōe nobilissime stirpis quā in hoc vno p̄pagari vel perire necesse est. nō satis putaui. nisi et meis p̄cibus tibi cōmendat⁹ esset. vt tuo ductu ⁊ auspicio. in eū euadat virū. qui non tantū maiorū suorū nobilitati et laudibus sit responsurus. verū etiā amplioris alicuius stemmatis in suam posteritatē. et incrementi. futurus sit initiū auspicatissimum. de quo iam satis. in carmine sequēti plura scripsi. Et cū apd̄ persas hunc fuisse morē. a veteribus accepissem. vt nemo ad salutandū regem sine munere accederet. nolui te regulū ecclesiasticū sine munere adire. quinimo his te salutare muneribus. que tibi futura in primis grata et iocūda speraui. suaue sonātis videlicet ecclesie carminibus. hoc est hymnis. qui cū passim cōtemnerent. tāqȝ res leuiuscula. et inculta. ab his qui non nouerunt poeticas delitias. multisqȝ mendis scaterent. indiesqȝ deprauarent incuriosorū ⁊ indiligentiū temeritate. non duci ab officio meo alienū. redigere illos in priscam formā. hoc est in metra. et p̄ virili p̄te mea emendare. que erāt deprauata. vt p̄ hoc rudib⁹. ineptisqȝ ⁊ litterarū tyrocinia ingredi icipientibus aliqd fructus afferrē. ⁊ talentū meū mihi a dn̄o datum. non in terrā defoderem: sed potius lucrū illo facerē in iuuentutē transfundendo. Suscipe igit hoc opusculū reuerē

dissime p̄sul. vt a sancto ambrosio epo. ceterisq; viris ecclesiastic3 compositū. ita nunc de nouo reformatū. et tibi dicatum . Atq; cū nihil agere velis hoc legito. in primisq; hymnū Sapphicū de immaculata cōceptiōe beatissime virginis marie. quē nos edidimus et tibi iam nuncupatim cōsecramus p̄spicito. vale. et me tibi dedi tissimū mancipiū nō dedignere. Ex thübingeñ. 14. kallē. aprilcs Anno millesimo quingentesimoprimo.

Sapphicū eiusdē. H. B. Ad eundē federicū p̄sulē augustēsem p cōmēdatiōe Henrici de steffel baronis impuberis gn̄osi 7 nobilissimi.

Federice ingens specimen decusq;
presulum. ex zollerñ genitus vetusta
stirpe. germanas celebri per oras.
atq; per orbem

Forte mireris pater o benigne
quid tibi ignotus tenuis poeta
carmine inculto. et rudibus camenis
scribere tentem

Cui nihil crassum. rude nec placere
possit: aut doctas penetrare ad aures
qui sapis priscam sophiam: prophetas
castra sororum

At licet vires genius negauit,
et mihi desint clarij furores.
mens tamen gestit lyricis minutis
ludere tecum

Atq; nec grandi recinam cothurno
clara priscorum: simul et parentis
gesta: vel fratrum celebrata passim
teutonas inter,

Nec tuas laudes resonare iam iam
pergo: que magnum peterent volumen
quale smyrneus cecinit poeta
callidi vlyssis

Nec sed in presens tacuisse mens est
at rogo presul precibus pudicis
mitis auscultes. tua laus: agetur
et decus ingens

Est mihi tecum dominus colendus
atq; herus clare: et sobolis vetuste
steffel henricus (. dolor o) parente
orbus vtroq;

Orbus: et nullo auxilio iuuatur.
ipse si desis: tenere iuuente.
ergo deserti miserere ephebi.
optime presul.
Nobilem non sic patiere stirpē.
atq; cognatam penitus perire.
que nitet longa serie parentum: et
stemmate multo.
Te geras illi pietate patrem.
tu vices matris: simul et patronum.
hoc rogat viuus: rogitant sepulti: et
nomen auorum.
Tu salus et presidium puelli.
vita: spes: numen: columen parensq;.
eleues mestum: fer opem iuuente.
sanguine iuncte.
Quem vel irate poterant nouerce.
atq; vel pregnans adamare tygris.
nobilis qui sit puer: et venustus.
atq; tenellus.
At licet nullis precibus moueri.
debeas: per te satis incitatus.
illius sortem: et genus ampliare.
Et decus omne.
Attamen nobis animum mouebat.
insitus quidam dolor orbitatis.
atq; amor quondam domini verendi.
scribere iussit.

Telos

Auctores hymnorum.

Ambrosius qui. (vt testis est diuus augustinus lib. 9. cōfessionum) primus cantandorum hymnorum auctor est. q itē maiorem hymnorū partē de tpe cōposuit culto in pmis stilo et poetico: Cōposuit itē hymnū istum. Deus creator oim poli q; rector. teste eodē augustino. Et sicut ille cumrit modulatōe verborum numerorum q; Itē Veni redemptor gentiū: Iā lucis orto sidere hymni ambrosiani. ita pene omnes de tpe: o lux beata trinitas. Audi benigne conditor. Christe qui lux. rerū creator optime. fit porta christi peruia. & hymni alij et psertim ad qttuor horas. q pene eodē oēs modulo fluunt: sed an omniū auctor fuerit ambrosius: nihil cōpertū habeo.

Gregorius itē dicit̄ cōposuisse aliquos hymnos videlicet nocte surgentes vigilemus. primo dierū oīm. lucis creator optime. Ita mihi nuper retulit quidā. qui antiquitatis haud infrequēs admirator habebat̄. cuius nomē tñ obticeo. qm nusq̄ alibi vl a quoquam alio certior fieri potui de ea re ⁊ qd postremi hymni duo nō dissimili charactere cum his quos supra nominaui fluunt.
Hylarius itē cōposuit hymnos vt dicit̄ de conse. dist. j. c. de hymnis. sed qui sint ignoro. Composuit item.
Prudentius
Sedulius
Fortunatus
Paulus longobardus cōposuit vt queant laxis
Theodulphus eps aureliensis
Thomas aquinas
Lactantius firmianus
Elpis vxor Bohecij
Albertus quoq̄ magnꝰ sueuus. et oīm recte phantium princeps nō nullos dicitur composuisse. sed qui sint. mihi ignotum est.

Genera carminum in hymnis

Jambicum
Trochaicum
Sapphicum adomico
Aschlepiadeum
Gliconicum
Pherecratium
Elegiacum
Dactylicum

Metra iambica (vt dicit seruius mantus in centimetro.) locis imparibus quinq̄ recipere pn̄t pedes. Jambicū spondeū tribrachū et apud comicos frequenter anapestum: ita tñ vt multarū breuiū iunctura vitetur. inuenitur etiam in hymnis licet raro in prima sede loco iambi anapestum. vt Benedicta celi nuncio. item spectator astat desup. Itē et in hymno saluete flores. aīasq̄ rimat̄ nouas Porphyrio itē nō pessimus grāmaticus et luculentus horatiani carminis interpres ita dicit. Jambicū carmen recipit quidem socialiter spondeū. sed in ceteris sedibus excepta secūda ⁊ quarta in quibus. semp iambus ponit̄. sed hoc a iunioribus repertū est nam apud ennium et acciū raro apparet spondeus. apparet apud iuniores. Cum itaq̄ in multis hymnis iambicis repererim. in locis paribus alios pedes. q̄ iambum. vocitaui illos ametros hoc est sine mensura ab a quod sine est et metros id est mensione et men

sione et mensura. qd videlicet nō servarēt mensurā et debitā sillabarū quantitatē. Sicut et maior ps hymnorū de sanctis cōposita in gñe Jambico et trochaico ametra est hoc est nō servans legitimā pedum quātitatē. et a parū eruditis cōposita &c. Archilochia autē dicunt ab archilocho. qui pmus hoc carmīs gñs celebrasse phibetur. Dicente horatio Archilochū pprio rabies firmauit Jambo.

Metra trochaica. teste eodē servio. locis imparibus hos recipiūt pedes trocheū. iambum. tribrachū. et nō nūqȝ dactylū. locis vero parib cū his quos memoraui spondeum et anapestū Currūt aūt hij hymni frequētius alcmanio. et euripidio alternatim. Alcmaniū ab alcmane dictū cōstat dimetro acatalectico. Euripidiū ab euripide inuētore cōstat dimetro catalectico hoc est cui vna syllaba deest. Sunt et ples ametri de sanctis presertim.

Metrū asclepiadeū ab inuentore asclepiade noīatū et Choriābicum a pede pdominante. in pma eius regione recipit spondeū. scdam et tertiā semp occupat choriambus ex prima et vltima longis et duab' medijs breuibus cōstans. qrtā vero pyrrhichius ex ambabus breuibus aut iambus occcupat. vltima em̄ in oī versu indrīis est vt testis est quintilianus in nono suarū institutionum.

Sapphicū carmen a sappho puella lesbia inuentrice phibet. que multa hoc gñe carmia de amore cōscripsit. teste ouidio lib. 2. de tristib ad augustū cesarē. Lesbia qd docuit sappho nisi amare puellas. Est autē hoc iucūdissimum carmīs gñs et quo ego in pmis delector. legent qȝ in hoc opusculo quinqȝ hymni hoc gñe a nobis cōpositi. de cōceptiōe. s. beate virginis. de sancto georgio. de sancto thoma apostolo et patrono meo vbi multos vsus omisit impressor. itē de sancta barbara. de sancta anna. nō fama populari et rumusculis vulgi illect'. sed singlari quodā amore et veneratiōe qua prosequor illos sanctos. et qꝛ videbā in eoꝝ laudes et honorē nullos esse cōpositos hymnos. nisi de sancta anna et itē de cōceptiōe qsdā ametros et incultos. et a parū erudit cōpositos. apposui itē hymnū de sancto sebastiano cōtra pestē a quodā italo fridiano pighinutio editū cū et hic sanctus multū venerandus careat pprio hymno nec em̄ a quo sed quid scriptū sit et qȝ bene refert. Dicit igit carmē sapphicū endecasyllabū. i. vndecim syllabarū. Et quiqȝ recipit pedes. in pma regione habet trocheū. in scda spondeū. in tertia dactylū i qrta trocheū in qnta trocheū aut spōdeū. huic subnectitur

Carmē adonicū ab adone adolescente et amasio veneris denominatū qd ex duobus conflatur pedibus ex primo videlicet dactylo secundo spondeo aut trocheo.

Carmen elegiacū tam frequenti in vsu est vt superuacuum videtur

tur plura de eo hic dicere.

Carmen dactylicũ teste seruio pncipaliter ꝯstat dactylo. recipit tñ et spondeũ sed interdũ in vltimo loco trocheũ. inuenio aũt iter oẽs hymnos tm̃ tres dactylicos. vidlicet. o ꝙ glĩfica luce choruscãs. itẽ. Martyris ecce dies agathe. itẽ. plebs deuota deo mẽ (re fideli

Glicõnicũ carmen constat ex spõdeo duobusqꝫ dactylis ꝛ tm̃ reperit etiã in tribus ꝛ semꝑ in quarto carmie. i isto festũ nũc celebꝛe. Gaude visceribus: sctõꝝ meritis inclyta gaudia.

Metrũ pherecratiũ est trimetrum heroicum. et constat ex pꝛimo spondeo. scdo dactylo et tertio spondeo. Et repitur tm̃ in carmine semp tercio hymni illius Gaude visceribus.

Inscribunt aũt carmina et hymni. denominant ꝙ a numero pedũ vt monometrũ ab vno pede. dimetꝝ a duobus. trimetrum a trib⁹. tetrametrũ a quattuoꝛ. penthametrũ. exametrũ a sex pedibus ꝛc. Monometrũ tñ (vt seruius inquit). vel dimetrũ vel trimetrũ in iambicis trochaicis et anapesticis metris per pedes duplices cõputamus. in ceteris per simplices. ꝙꝙ iambicũ trimetrum senariũ appellemus Dicunt itẽ aliq ṽsus. Catalectici quib⁹ vna syllaba tps ve deest Brachicatalectici qbus due. hypercatalectici quibꝫ vna supest aut due vt vult pꝛiscianus. Acatalectici qui fine legitimo cõcludunt. inscribitur ꝛ aliqd Carmen monocolon id est vnimẽbꝛe et nõ diuersoꝛũ gñeꝝ. reliquũ dicolon qd ex duob⁹ gñibus ꝯstat. tricolon qd ex tribꝫ. illud aũt qd secũdo loco varietatem accipit. qꝛ ad pꝛimũ post duos cõuertit distrophon appellamus vt est elegiacũ. qd quarto loco tetrastrophon vt sapphica adoniũ (pꝛecedẽtia

Sunt aũt hymni aliq q lege metrica carent. sicut est Aue maris stella. Cantemus cuncti. de sancto Cõrado: o pꝛeclara ꝯstantia Aue catharina. Dies absoluti. In mariam vite Sacris solennijs. Gaude ciuitas augusta et plures alij quos ametros vocaui nõ in quãtitate syllabaꝝ. sed in numero syllabaꝝ tantummodo quadrantes. quos tñ oẽs hic in vnũ congerere. me relictantem questu ducti bibliopole coegerunt.

Hymn⁹ cũ aspiratõe i pncipio scribit ꝛ ẏ greco. valet latine laus vel cãtus diuin⁹ vñ strabo libꝛo sue geographie. x. Tota poetica diuinoꝛũ cantuũ quos hymnos appellãt celebꝛatrix est ꝛc.

Nota h ꝙ lõge fallãt qdã semidocti grãmatiste. q credũt illã cãtilenã. q ẽ metro silis nõ tñ obfuãs ꝙtitates syllabaꝝ sed tm̃ ꝯsonãtias syllabaꝝ i fine. dici rhythmos. sic ẽ illa Aue catharina martyr ꝛ regina. ꝛ sic sũt carmia leonina qle ẽ illd phisiologi c⁹ dã vt bñ firmares mõtibꝫ eẽ pares. cũ qbꝫ errat ꝛ mãmetract⁹. q ĩ. plo. Job it. richm⁹. dꝛ ꝓsa ꝯsonãtias retinẽs in fine clausulaꝝ nã rhythm⁹

certas habet quantitates vt aliud carmen. sed nō certū finē. Adde ꝙ male scribitur pene ab oibus. rigmus vel richmus vel richim⁹ ita eñ dʒ scribi rhythmus cū .r. aspirato ī pncipio ꝛ postea y greco ꝛ th aspirato. ꝛ grece tm̄ valet quātū numer⁹ latine. testis est quintilianus in nono et diuus augustinus li. 3. de musica. et marcian⁹ felix capella in octauo. differt autē rhythmus a metro. vt diomedes grāmaticus ait. Metꝝ certa qualitate ac nūero sillabarū tpm ꝙ finit certisꝙ pedibus cōsistit ac claudit. Rhythmus tpm ac sillabaꝝ pedūꝙ cōgruētia in infinitū multiplicat ac pfluit. hoc idē ꝙ n tilianus in nono oratoriarū institutionū tradit. habet igit rhythmus certā sillabarū quantitatem. sed non certum finem.

Apologia et defensio poetices. Heinrici Bebelij Ad iuuentutē germanam.

Cum sepe mecū reputassem. Studiosa iuuentus germana. que res potissimū athenienses adeo extulerit. vt soli litterarū. eloquentie. totius ꝙ phie auctores et inuentores esse dicant. que itē res postea romanos. adeo illustrauerit. vt illis exceptis. soli liberalium disciplinarū studijs expoliti iudicarent. mansuetudinis item et humanitatis gloriā pre cunctis gentibus vendicauerint: nos aūt germanos semp iudicatos esse barbaros. ꝛ honestaꝝ disciplinarū ineruditos. ꝛ tales (. vt philelphus dicit). vt cū pueniamus romam: eo audiamur loqui sermone latino. quo olim pistores ꝛ cerdones loq̄ erant soliti. inuenio tandē longa cōsultatiōe. et reputatione. id omē puenire ex liberali. illiberali ue puerorū institutiōe. vt dū greci et romani suos pueros. optimis preceptoribus. ꝛ ijs qui egregie politiores musas norint. demandant. imo et his facūdas nutrices adhibere studeant. nostri aūt suos in grāmatica alexandri galli. in ꝙ ieiunis atꝙ tortuosis grāmatices cōmētarijs desudare faciāt. talibusꝙ pceptoribus sepe ꝛ sine delectu cōmittant ꝙ pter pauca q̄dā sophismata q̄s cicero canillatiōes vocat. ꝛ nō nlla ī donatū et reg̃las grāaticales notabilia et corrolaria (. vt cū ipis Barbare loquar). nihil nouerunt. fit vt hi rudes sint. nec tria possint effari latina verba. illi aūt in humanioribus lr̄is educati. latinitatis p̄rocinio fiant ad oēm scripturā cū dignitate tractandam in pmis idonei. Et hāc pueroꝝ educatōem apd vetustatē fuisse seruatam testis est strabo libro primo geographie. dicēs. veteres puerilem educatōem vsꝙ ad etatū pfectōem cōseruarūt. et oēm etatē satis castigare instrui posse p poeticā arbitrati sunt. idem Antiq (. vt etia testat lactantius li. 5. capite quinto. Et augustinus de ciuitate dei li. 14. c. 18.) poeticam primā phiam qnandā esse phibent. q̄ ab eunte nos etate ad viuendi rationes addunt. que mores. que

affectiões edoceat. que res gerendas cum iucunditate precipiat.
posteriores vero. solum poetam ip̄m sapiētem esse asseruerunt. q̄s
obrem grecorū ciuitates. ab ipso primordio. eorū liberos in poeti
ca erudierūt. nō nude vtiq3 voluptatis sed caste moderatiōis gra
tia. quod Horatius Ad augustum docuit.

Os tenerum pueri Balbum q3 poeta figurat
Torquet ab obscenis iam nunc sermonibus aurem
Mox etiam pectus preceptis format amicis
Asperitatis et inuidie corrector et ire
Recte facta refert. orientia tempora noctis
Instruit exemplis. inopem solatur et egrum

Hoc idem videt velle augustinus lib. j. de ciuitate dei p̄terea (in
inquiens). paruuli legūt vergiliū. vt poeta magnus. oīmq3 p̄cla
rissimus. atq3 optim⁹. teneris ebibitus annis nō facile obliuione
aboleri pōt. nōne et idē p̄suadet (. lib. 4. de doct. christiana) facū
diam et eloquentiā. curam esse debere adolescentulo⁊. et congruo
ad hoc temporis spatio. apta. et cōuenienti etate discendā. Quid
diuus hieronymus. nōne comedias legere. Buccolica et carmi
na poeta⁊. necessitatis existimauit esse in pueris. in ep̄la ad dama
sum papam. adeo q3 gloriosum duxit nostratia studia didicisse in
iuuentute vt in librū Job. de seipo p̄fiteri nō erubuerit. se hebreū
sermonē ex parte didicisse. et in latino pene ab ipsis in cunabulis
inter grāmaticos et rhetores et p̄hos detritū esse Deniq3 sup da
nielē. gloriatus est. quintilianū: tullij lectōem ac flores eius rheto
ricos adolescentulum se imbibisse. nōne et Basilius maximus ille
grecorū doctor p̄priū libellū de poetica discēda cōscripsit. Et quo
rū oīm instituto et testimonio. satis posse constare reor nihil esse
magis cōducibile et fructuosum puerili educatōi q̄s crebrā et dili
gentem poetarū et oratorū lectionē At quid de pueris loquar. ne
cessaria in primis est rhetorica et eloquentia iurecōsultis. ⁊ si cū
bona venia est audienda veritas. nulli hoīm generi magis est nō
dico ornamento t̄m sed necessaria. q̄s p̄his. ⁊ ipsis theologis. qui
t̄n hanc iure quodā. tanq̄s sacro⁊ eloquio⁊ tractatori indignā ex
istimare volunt. At ne gentilibus hoc est poetis: quib⁹ nō credūt
probare videamur: suis eos doctoribus et p̄prijs armis p̄ficiem⁹
Augusti. li. 4. de doctrina christiana. rhetoricam pendit tanti. vt
bonū virū. ⁊ iam maturas vel graues etiam hoīm etates illi discē
de velit ipendi: necessitatem: et rōem exactissimā reddens. inquit
nā cū per artem rhetoricam. ⁊ vera suadeant. et falsa. quis audeat
dicere aduersus mēdatīs indefensoribus suis inermem debere cō
sistere veritatē. vt videlicet. illi q̄ res falsas p̄suadere conant. noue

rint auditorē. vel beneuolū. vel intentū. vel docilē. pemio facere.
isti aūt nō nouerit. illi falsa breuiter. apte. verisimilr. et isti vera sic
narrēt. vt audire tedeat. intelligere n̄ pateat. credere postremo nō
libeat. illi fallacibus argumentis veritatē oppugnēt. asserāt falsita
tē. isti nec vera defendere. nec falsa valeant refutare. illi aīos audi-
entium in errorē mouentes impellentes dicendo. terreāt. cōtristēt
exhylarent. exhortent ardenter: isti ꝑ veritate lenti frigidi q; dor-
mitent. q̄s ita insipiat. vt hoc dicat. Cū ergo in medio sit posita fa
cultas eloquij. que ad ꝑsuadenda seu praua seu recta valet plrimū
cur nō bonoꝝ cōparet studio. vt militet veritati. si eam mali ad ob
tinēdas puersas vanasq; causas in vsus iniq̄tatis et erroris vsur-
pant hec ille hoc idē voluit diuus hieronymus exemplo pauli apo
stoli. de quo poeticis carminibus vtente ita dixit. Didicerat eīm pau-
lus a vero dauid detorq̄re de manibus hostiū gladiū. et golie su-
pbissimi caput ꝓprio mucrone detruncare. q̄ igit membra ecclesie
varie discissa sunt. multeq; hereses hinc inde coaluerūt. eo fit. vt
sapiētia et veritas idoneis preconibus indigeat. id quod disertis-
sime sil'et verissime lr̄is mandauit. li. v. contra gentes. lactantius
ille meus. christianus cicero merito appellādus. his verbis. ergo
qr defuerūt apud nostros idonei. peritiq; doctores. qui vehemen
ter. q̄ acriter. errores publicos redarguerēt. q̄ cām oēm veritatis or
nate copioseq; defenderent. puocauit quosdā hec ipsa penuria. vt
auderēt scribere cōtra ignotā sibi veritatē. debet igit (vt sepe ver-
ba Augustini assumā). diuinaꝝ scripturarū tractator. et doctor. de-
fensor recte fidei. ac debellator erroris. et bona docere. et mala de
docere. atq; in hoc ope sermonis. cōciliare auersos. remissos erige
re. nescientibus q̄d agat: q̄d expectare debeat intimare. vbi autem
beneuolos. intentos. dociles. aut inuenerit. aut ipse fecerit. cetera
pagenda sunt. sicut postulat cā. Circūliniat ergo (. dicit lactanti⁹)
poculū celestis sapientie melle. vt possint ab imprudentibus ama-
ra remedia sine offensione potari. dum illiciens pma dulcedo. acer
bitatē saporis asperi sub ptextu suauitatis occultat. nā hec in pri-
mis cā est. cur apud sapientes et doctores. et pncipes hui⁹ mundi
scriptura sancta fide careat. q ꝓphete cōmuni ac simplici smone vt
ad ppl'm locuti sūt nā iuxta augustinū. q̄s velit cū audire. nisi audi
torē. nō nulla etiā suauitate detineat. sed quis mouet. aut tenet. vt
audiat si nō delectat. vn̄ et in isto gn̄e. vbi ad obediētiā cor durum
dictionis grāditate flectendū est. nisi et intelligenter et libent qui
dicit. audiat. nō pōt obediēter audiri. hec ille. Parū igit idoneos
credit lactantius diuinaꝝ lr̄aꝝ contionatores quorū sermo ieiu-
nus est. et ingratus. q̄ neq; vim ꝑsuadendi. neq; subtilitatē argumē

tandi. neq3 vllã prorsus acerbitatẽ ad reuincẽdũ habere potuerũt hoc verũ esse in lingua nostra vernacula cõpertũ habem⁹. qs em̃ cõcionator est acceptus pp̄lo quãtũcũq3 etiã ꝓfunda et theologica mysteria adduxerit. nisi floridus. ac copiosus sermo ꝯciliet sibi fauorẽ plebis. Adeo vt nõ nũq3 rudes ac indocti. volubilitate tñ. ⁊ gratia lingue instructi preferãt et sint acceptiores eruditissimis doctoribus. q̄ si accesserit eruditio eloquẽtie. et cõiungat qs doctrinã floribus lingue. is demũ haberi potest idoneus ṽbi diuini preco. ⁊ quẽ iure laudare valeam⁹. Ceteros oẽs qui alterũ tñ con secuti sunt. fidei nõ modo ꝓpagatores. sed etiam defensores min⁹ idoneos et sufficientes existimamus. nam cur sanctus paulus ab hieronymo dictus fuerit tuba euangelij. et maxim⁹ apostoloꝝ. in ꝓmptu c. i est q2 apostoloꝝ eloquẽtissimus fuit. nõne et ex hac vna re potissimũ. Gregorius. Augustinus. Hieronymus et Ambrosius columne nũcupant̃ ecclesie. q̄ ꝑter singularẽ eruditõem etiam suauitate sermonis. ⁊ blandiori verboꝝ sono. multoꝝ aures ꝑmulserint. et quo magis fuerũt eloquẽtes. eo magis sententiaꝝ elegantia persuaserunt. firmiusq3 in ecclesia christiane fidei fundamentũ q̄3 ceteri elingues. et inelegantes iecerũt. ⁊ tanq3 columne totam machinã sustentarũt quos itẽ nu'lus põt intelligere ꝑsertim hieronymũ et augustinũ illa duo magna fidei luminaria. nisi qui fuerit instructus in poetica et politioribus lr̄is nã libri eorũ historijs et supellectilib⁹ poetaꝝ oratorũq3 sũt refertissimi in leuitico igit̃ ꝑmitias mellis. i. dulcedinẽ hũane eloq̄ntie dño iubemur offerre. vt dicit̃ dist. xxxvij. c. legimus. nec immerito. est em̃ in ꝑmis eloquentia nc̄c̃ia christiãis ꝯcionatoribus. quos vulg⁹ ꝑdicatores vocat. nã cũ iter oẽs de fide ꝯueniat. ⁊ bona sciam⁹ nõ faciẽtes. multo plus opus est mouere q̄3 docere. qm̃ vitia deliniamẽtis naturalib3 allicere aĩos hoim. et inaniũ iucunditatũ specie capere solẽt. vt facile ijs assentiamur. euntibus aũt ad ṽtutẽ. muniaq3 celestis ꝑmij. via difficilis ⁊ cliuosa ꝓposita ẽ. vel spinis horrẽtib⁹ aspa vl' saxis extãtib3 ipedita. vt cũ magno labore. ⁊ aĩ solicitudĩe sit cuiq3 gdiendũ qs tã ab oĩ rõe põt eẽ seq̄strat⁹. q̄ nõ ꝓspiciat ad viã ṽitat3. sũmã eẽ vim ꝑsuadẽdi. qδ iteꝝ doctissim⁹ Augu. li. 4. de doctrina christiana. ostẽdit. li ṽo (iquiẽs). q̄ audiũt monẽdi sũt poti⁹ q̄3 docẽdi. vt eo qδ iã sciũt ñ torpeãt. ⁊ reb3 assensũ. qs veras eẽ fatẽt. accomodẽt maiorib3 dicẽdi viribus opus est. ibi obsecratiões. ⁊ increpatões. ꝯcitatões. ⁊ coercitatões. ⁊ q̄cũq3 valẽt ad cõmouẽdos aĩos necessaria. Id qδ est ꝓpriũ oratoꝝ de q̄ ⁊ nos scripsim⁹ in egloga (poetica.

Nemo etiã melius miserũ solat̃. et egrum

Nemo bonos laudat melius, terret q3 nefandos

Desidiam vates simul ad virtutis acumen
Excitat. effrenos sano moderamine vinit
Quare cū diuus hieronymus rogaret. vt est i epl'a ad magnū oratorem. cur testimonio poetarū. et phorū vteretur rn̄dit hoc fuisse institutū sancti pauli apl'i. et innumerabiliū doctorū inter grecos et latinos. quos annumerat pl'es. in qbus oibus nihil inueniri posse indoctū et nō de media phia depromptū testat. valeāt igit semibarbari quidam. et indocti homines. qui cū quicq̄ elegantius et tersius scriptū offenderint. statim reprobāt. esse dicentes deliramenta poetica. quos cū iure meo possem cōtemnere. asino quippe lyra superflue canit: verissimū q̄ est illud vetus adagiū. nihil cū fidib⁹ graculo. ne tn̄ cū eis congredi: et manū cōserere existimemur velle declinare. illud primū habeāt rn̄sum. se nō legisse diuū augustinū. qui libro quinto cōfessionū ait ad deū. Jam ergo abs te didicerā dn̄e nec aliquid ideo verū dici. quia impolite enunciat. nec ideo falsū. q2 splendid⁹ sermo est. sed pinde sapientiā esse et stultitiā sic sunt cibi vtiles et inutiles verbis autē ornatis et inornatis sicut vasis vrbanis et rusticanis vtrosq̄ cibos posse ministrari. nō item legerunt. paulū de quo ita scribit hieronymus. sed et paulus apostolus epimenidis poete abusus est versiculo scribens ad titum. Cretenses semper mendaces. male bestie. vētres pigri. in alia quoq̄ epl'a menadri posuit senariū. Corrumpūt mores bonos colloquia mala. Et apud athenienses et in martis curia disputans. Aratū poetam testem vocat. ipsius enī et genus sumus. Sed in pmptu cā est cur tales despiciant hec nostra studia. que paulus. et oēs ecclesiastici doctores qui superioribus floruerunt tpibus magnifecerunt hi enim nouerūt vtilitatē et fructus. illi autem despicientes nesciunt. quare non immerito olim ita lusimus.
Stultus id in triuijs conculcat. damnat. et odit
Sanguine quod gelido nunq̄ nouisse valebat
Turpissimū aūt est damnare qd̄ nō noueris. qd̄ elegātissime Septimius tertulianus monuit. qd̄ enī (. dicens.) iniquius. q̄ vt oderint hoies. qd̄ ignorār. etiā si res merer odiū. tūc enī merer: cū cognoscit. an mereat. ignorātissimū igit se; barbarū et in media vulgi sentina enutritū ostēdit. q̄ carmīa poetarū et politiores lr̄as hōi christiano fugiendas vel nō discēdas. proclamare est ausus. imo de diuinis lr̄is de q̄ earū scriptorib⁹. et tandē de deo oibus q̄ christianis pessime merit⁹. primū de diuinis lr̄is. quoniam sacra eloquia maiori ex parte et presertim hymni carminibus constant. de q̄ poetarū officina prodierūt vt in illo opusculo videre licet. et vt Cassiodorus testis est. atq3 repetitū distinctiōe. xxxvij. c. legim⁹

ois splendor rhetorice eloquētie. ois mod⁹ poetice locutiōis: que-
libet varietas decore pnūciatiōis: a diuinis scripturꝫ sumpsit ex-
ordiū. At ꝙ male sit merit⁹ ꝛ quasi calūniator Sanctoꝝ doctoꝝ
superuacuū puto plura dicere: cū nemo sit: ꝗ ignoret Ambrosiū fu-
isse poetā et scriptitasse carmina. ħ est hymnos ples et tersissimos
nā ꝗ latini vocāt carmina et versus: greci dicunt psalmos et hym-
nos. Bedā quoqꝫ presbyterū venerabilē fuisse poetā. ꝗ de cōponē-
dis ꝟsib⁹ libellū ediderit: nec itē ignorabit. dauid. salomana. iob.
hieremiā. et ꝓphetas pene oēs fuisse poetas et scripsisse carmīa. te-
stis est diuus hieronymus in prologo iob. dicēs. ꝗ si cui videt in-
credulum. metra. s. esse. apud hebreos. et in morē nostri flacci. gre-
ci qꝫ pindari. et alcei. et sapphus. vel psalteriū vel lamentationes
hieremie. vel oia ferme scripturarū cātica cōprehendi legat philo-
nē. Josephum. origenē. cesariensem eusebiū: ꝛ eoꝝ testimonio me
verū dicere cōprobabit: Idem ad paulinū. Claro sermōe pnūciat
Dauid. simonides noster. pindar⁹ et alce⁹ flacc⁹ quoqꝫ catull⁹ at-
qꝫ seren⁹ christū lyra psonat. ꝛ in decachordo psalterio ab inferis
excitat resurgentē. Supra noiatis adiungo augustinū ꝛ hierony-
mū. Addo cyprianū doctorē suauissimū ꝛ martyrē beatissimū. La-
ctantiū. victorinū. hilariū. ꝛ oēs eos grecos pariter et latinos. qui
aliquā celebritatē. et eruditōis famā cōsecuti sūt. magnā coꝝ ptem
annūerat hieronym⁹ in epla ad magnū oratorē. quos auro et argē-
to hoc est sapiētia et eloquētia seculari suffarcinatos exisse de egy-
pto: testꝫ est Augustinus li. 2. de doctrina christiana. Ceteros aūt
ex veteribus quos nō paucos fuisse existimandū est qꝛ aurū ꝛ argē-
tum egyptioꝝ spreuerūt. velut inglorios ꝛ ignobiles obliuio ob-
ruit: hostis itē carminū ꝛ melliflui cantus poetici. hostis cēsend⁹
est et aduersus deo. et oibus eius cultoribus. deo in primis. qñ sit
aduersarius his reb⁹ in quib⁹ de⁹ maxime honorari vult et placa-
ri iuxta Horatiū Carmine dij superi. placant carmine manes.
Deus ēm in hymnis et psalterio (. ꝗ sūt carmina. et a poetis vt su-
pra ostendim⁹ edita.) honorat. et indies in tota eccl'ia christiana
laudat. non in dyalectica physica. astrologia. ꝛ ceteris matheseos
disciplinis vt dꝛ dist. qua. s. c. oēm vim. ꝛ. c. legim⁹ vt. s. impi⁹ et
ille. aduersarius qꝫ christi cultoribus ꝛ fidelibus esse ꝯuincit. hym-
nis ēm hoc est carminib⁹ maxie consolant afflicti ꝛ miseri. exhor-
tant remissi. cōmonent obstinati: atqꝫ tristes erigunt. hoc te doce-
bit Augusti. lib. 9. cōfessionū. Cū inquit. quātū fleui in hymnis et
canticis tuis. suaue sonantꝫ eccl'ie tue vocib⁹ cōmotus acriter. vo-
ces ille influebāt aurib⁹ meis. ꝛ eliquabat veritas tua in cor meū.

et ex ea estuabat inde affectus pietatis. et currebāt lachryme: et be
ne mihi erat cū eis: non longe ceperat mediolanensis ecclesia ge
nus hoc cōsolatiōis et exhortatiōis celebrare magno studio fratrū
cōcinentiū, vocibus et cordib⁹. cū iustina valentiniani regis pue
ri mater ambrosiū persequeret hereseos sue cā qua fuerat seducta ab
arrianis. Excubabat pia plebs in ecclīa mori parata cū epō suo. tūc
hymni et psalmi vt canerent ne populus merotis tedio cōtabesce
ret institutū est etc. Satis itaqꝫ testimonio sanctissimorꝫ doctorū
pbatū esse existimarem nostrum ppositum: nisi infirmā quādā nrī
aduersarij ansam arriperet. Sciunt videlicet hieronymū ob hoc va
pulatū esse ab angelo: qꝫ ciceronis libros lectitasset. Ad qd tale ha
beant rñsum: me ingenue fateri. vt queadmodum nostratia studia
necessaria ad pfectam eruditōem sint tenere etati. imo et oī etati.
ita sacerdotib⁹ et ijs q̄ plebem catholicā debēt ad viā veritatis di
rigere. nō ad solā delectatōem esse legēda et nudā voluptatē. sꝫ aut
ad vsum diuinorꝫ cantuū trāsferenda. aut vt probem⁹ ea: q̄ a sctis
pphetis ante secula multa pdicta sūt tam grecorꝫ qꝫ latinorꝫ et alio
rū gentiliū libris cōtineri. vñ. B. gregori⁹ (vt dicit dist. qua. s. c.
turbat acumē.) quēdā epm nō rephendit. qꝫ seculares lrās didice
rat. sed qꝫ cōtra epale officiū p lectione euāgelica grāmaticā pplo
exponebat. hic hieronym⁹ iā sacerdos et satis instructus in secula
ribus lrīs. debebat nō legere ciceronē sed euangelia. et ea que sunt
fidei. atqꝫ non ad delectatōem sed ad fructum et vtilitatem ecclesie
christiane. ad cuius etiam vtilitatem voluit de⁹ vtrūqꝫ instrumē
tū vetus et nouū p diuū hieronymū transferri. Bñ ergo basili⁹ ma
gnus inquit. ferūt de daniele sapiēte. cū apud babylonios chalde
orum sapientiā imbibisset. postea rerū diuinarꝫ attigisse doctrinā.
At quid plura. quicqd dici pōt de cicerone et poetis. hoc itidē di
cit de sophistis. phīs et oībus disciplinis quas liberales vocant:
quarꝫ oīm finis non tendit ad felicitatē. et hieronym⁹ nō magis ob
ciceronis. qꝫ oīm seculariū et liberaliū disciplinarū lectōem vapu
latus est. Audi augustinū de speculo peccatoris. erubescat ergo (
inquit) superbus et infelix peccator. et timeat elatiōe cecatus: ira in
flāmatus. impatienti vitio fedatus. scia inflatus. cui plus placet
ars aristotelica. qꝫ scia de apostolis. plus codex catonis. qꝫ liber di
uinus. quē nulla lectio letificat. nulla scia edificat: null⁹ sermo sapit
nisi fuerit grāmatice pceptus. dialectice imaginat⁹. rhetorice pur
purat⁹. stult⁹ es qui hec ignoras. et erras. qm̄ qui talia agūt. et in
talib⁹ dies suos cōsumūt. pctm̄ sibi generāt. et mortē parāt. qꝫ ex
sili studio. silem pcipiūt sciam. hi ē folia colligūt n̄ fruct⁹. de qbꝫ ps

turbati sunt sic ebrii ⁊ ois sapia eoꝝ deuorata ē vt aūt aliqñ finiā. so
phiste. ⁊ phi magis pestiferi sūt p nitiosioresq̄ ecclie christiāe q̄ȝ poe
te. eo q̄ dialectica. et phia seminaria eē credunt. heretice prauitatꝫ
multoꝝ q̄ȝ erroꝝ in ecclesia dei: poetica aūt nullā vnq̄ȝ heresim su
scitauit. sed potiꝰ diuinarū reꝝ mīstra est ⁊ famla dulcissima. testis
est vrbanꝰ papa Ad carolū. oēm vim inuentoꝝ suoꝝ in dialectica
disputātes ponūt heretici. Et augu. li. 3. ɔfessionū. sūt (. inquiēs).
q̄ seducāt p phiam. magno et blando ⁊ honesto noīe colorātes ⁊ fu
cātes errores suos. subiungit. videte. neq̄ȝ vos decipiat p phiam
⁊ inanē seductōem. scdm traditōem hoīm ſm elemēta hꝰ mōi. ⁊ nō
ſm christū. q2 in ip̄o inhitat ois plenitudo diuinitatꝫ corpalit. et
paulo post. quāto em meliores grāmaticoꝝ ⁊ poetaꝝ fabelle q̄ȝ illa
decipula. nā v̄sus et carmē. ⁊ medea volans. vtiliores certe. q̄ȝ qn-
q̄ȝ elemēta varie fucata. pter quicq̄ȝ antra tenebraꝝ. q̄ oīno nlla sūt
⁊ o:cidūt credētē. nā versum ⁊ carmē etiā ad vera pulmēta trāsfero
volantē aūt medeā etsi cantabā nō asserebā. ⁊ si cantari audiebam
nō credebā. illa aūt credidi. hec ille. nō tñ pter hoc nō discedā esse
phiam ⁊ sophismata psuadeo. sed ɔgruēti tpe ⁊c̄. Alia q̄ pñt ad lau
dē ⁊ defensiōem poetice maiestatꝫ dici in carmie sequēti ostēdemꝰ.
hic ɔtenti auctoritate. ⁊ istituto Sctōꝝ doctorū poeticā non esse
vitandam sed potius discendam Uale studiosa iuuentus germa-
na plura defensioni poetice congruentia potes legere apud eneā
siluiū. franciscū petrarchā. Baptistā mātuanū et alios q̄ȝ plimos.
nr̄m em institutū h̄ fuit nō ptrita nimiū adducere. et in oībus triui
alibus schedulis decantata. sed paululū remotiora a lectiōe scho-
lasticoꝝ q̄ttidiana. ⁊ ea q̄ multū ad defēsiōem nr̄am facere videbāt
Uale iterꝝ. Ex thūbingēsi Gymnasio pstātissimo.)

De laude ⁊ vtilitate poetices et seculariū lr̄arū ɔ indoctos quos-
dā elegia H. B. J.

Cedite gentiles qui dissuadetis aselli.
Christicolis libros. pieriā q3 chelyn.
Cedite barbarici quoꝝ ꝑcordia lethen.
Spirant. infausto sidere nata cohors.
Stridula q̄ circū (. capti ppl̄aribus auris.)
Cōpita cursantes: temnitis omne decus.
Dicitis: atq3 palā rugata fronte sonātes.
Sint procul a vobis ethnica scripta viri
Ethnica scripta quidē pestis vesana maloꝝ
Que vos virtutes dedoceāt q3 fidem.
Infandū erudiūt scelus ⁊ fomenta pfanis.
Existunt vitijs. exitium q3 anime.

Q si prisce artes plausum contemnere vulgi.
Jure queant. phebi fatidicus q calor
Nemo tamen quisq media de plebe creatus.
Est adeo: diue vel rationis inops.
Quin si non falsum velit hic examen inire.
Et bene librata lance rependat opus.
Protinus assurgat laudes cantare sororum.
Et studium celebret: quod coluistis aui.
Illic inuenies quid sit fecisse decorum.
quoq sit etherei mitior ira dei.
Limes honestatis quis sit: quo fine beatum.
Dirigitur: vel que sit quoq norma boni.
Quid decor: et ratio poscat: quantumq propinquis.
Largiri: et patrie conueniat q patri.
Quid: q ad omne genus virtutis pectora nostra.
formantur sophia carminibus q sacris.
Acrius in vitium scelerosa q crimina prisci.
Insurgunt: luxum verba diserta domant.
Quid plura: accipies vetitum execrarier vsq.
Et quicquid mentes ducere ad ima solet.
Hec reuocant ad temperiem vel tristis egestas.
Quicquid auaritie suadet et ipsa venus.
At fateor quedam frontis non esse seuere.
Scripta: nec a christi gente legenda velim.
Non tamen iccirco virtutis idonea spernas.
Pocula: que redolent nectar. et ambrosiam.
Virgo rosas lectat rigidis de sentibus: et nos
Optima carpemus: dulcia et instar apis.
Optima scripta quidem possunt corrumpere mentem.
Illius ad vitium: qui studiosus erit.
Sumpserit historias: si quis primordia mundi.
Cantantes: et quas pagina sacra probat.
Instruit hic animum iessei crimine vatis.
Dum legitur nimius vel salomonis amor.
Stupraq natarum tragico vomitanda cothurno.
Dum madet in modico loth pater ille mero.
Q si perlustrat: quicqd fudistis athene.
ipse frequens lector: queq latina schola.
Comperit in dubio multum prodesse poetas.
Et quos palliolum et hispida barba tegit.

Telos

In aduentu domini Ad primas vesperas hymnus.
Carmen iambicũ archilochicũ dimetrum: ambrosius auctor.

Conditor alme siderum.
eterna lux credentium.
christe redemptor omnium.
exaudi preces supplicum.
Qui condolens interitu.
mortis perire seculum.
saluasti mundum languidum,
donans reis remedium.
Uergente mundi vespere.
vti sponsus de thalamo,
egressus honestissima.
virginis matris clausula.
Cuius forti potentie,
genu curuantur omnia.
celestia terrestria.
fatentur nutu subdita.
Occasum sol custodiens
luna pallorem retinens.
candor in astris renitens.
certos obseruat limites.
Te deprecamur agye.
venture iudex seculi.
conserua nos in tempore.
hostis a telo perfidi.
Laus honor virtus gloria.
deo patri cum filio.
sancto simul paraclito.
in sempiterna secula Amen.

Ad completoriũ Jambicũ dimetrum Ambrosius auctor.

Ueni redemptor gentium.
ostende partum virginis,
miretur omne seculum.
talis decet partus deum.
Non ex virili semine.
sed mistico spiramine.
verbum dei factum est caro.
fructus q; ventris floruit.
Aluus tumescit virginis.
claustrum pudoris ꝑmanet.
vexilla virtutum micant.
versatur in templo deus.
Procedens thalamo suo.
pudoris aula regia.
gemine gigas substantie.
alacris vt currat viam.
Egressus eius a patre.
regressus eius ad patrem.
excursus vsq; ad inferos.
recursus ad sedem dei.
Equalis eterno patri.
carnis stropheo accingere.
infirma nostri corporis.
virtute firmans perpeti.
Presepe iam fulget tuum.
lumenq; nox spirat nouum.
quod nulla nox interpolet.
fideq; iugi luceat.
Deo patri sit gloria.
eiusq; soli filio,
cum spiritu paraclito.
et nunc ꝛ in perpetuũ Amen.

Ad nocturnum Jambicum dimetrum Archilochicũ.

Uerbum supernum prodiens,
a patre olim exiens.
qui natus orbi subuenis.
cursu decliui temporis.
Illumina nunc pectora.
tuoq; amore concrema.
audita vt preconia.

ſint pulſa tandem lubrica.
Iudex q̄ cum poſt aderis.
rimari facta pectoris.
reddens vicem pro abditis.
iuſtis q̄ regnum pro bonis.
Non demum arceāur malis.
pro qualitate criminis.
ſed cū beatis compotes.
ſimus perenne celites.
Laus honor virtus gloria.
deo patri cum filio.
ſancto ſimul paraclito.
in ſempiterna ſecula Amen.

Ad laudes ꝛ ad veſperas Iambicū dimetrum.

Vox clara ecce intonat.
obſcura queq̄ increpat.
pellantur eminus ſomnia.
ab ethre chriſtus promicat.
Mens iam reſurgat torpida.
que ſorde extat ſaucia.
ſidus refulget iam nouum.
vt tollat omne noxium.
E ſurſum agnus mittitur.
laxare gratis debitum.
omnes pro indulgentia.
vocem demus cum lachrymis
Secundo vt cum fulſerit.
mundumq̄ horror cinxerit.
non pro reatu puniat.
ſed pius nos tunc protegat.
Laus honor virtus gloria.
deo patri cum filio.
ſancto ſimul paraclito.
in ſempiterna ſecula Amen.

Ad cōpletorium in natiuitate dn̄i Carmen trochaicū acatalectico et euripidio alternati currens Prudentius auctor.

Corde natus ex parentis.
ante mundi exordium.
alpha et o cognominatus.
ipſe fons et clauſula.
omnium que ſunt fuerunt.
queq̄ poſt futura ſunt.
ſeculorum ſeculis.
O beatus partus ille.
virgo cum puerpera.
edidit noſtram ſalutem.
feta ſancto ſpiritu.
et puer redemptor orbis.
os ſacratum protulit.
ſeculorum ſeculis.
Pſallat altitudo celi.
pſallant omnes angeli.
quicquid eſt virtutis vſquā.
pſallat in laudem dei.
nulla linguarum ſileſcat.
vox et omnis conſonet.
ſeculorum ſeculis.
Ecce quem vates vetuſtis.
concinebant ſeculis.
quem prophetarum fideles.
pagine ſpoponderant.
emicat promiſſus olim.
cuncta collaudent eum.
ſeculorum ſeculis.
Te ſenes et te iuuentus.
paruulorum te chorus.
turba matrum virginumq̄.
ſimplices puellule.
voce concordes pudicis.
perſtrepent concentibus.
ſeculorum ſeculis.
Tibi chriſte ſit cum patre.
agyoq̄ pneumati.

hymnus melos laus perhennis.
graciarum actio.
honor virtus victoria.
regnum eternaliter.
seculorum seculis. A.

In natiuitate domini. Ad nocturnum Carmen Jambicum non obseruatis omnino pedibus.

Criste redemptor omnium.
ex patre patris vnice.
solus ante principium.
natus ineffabiliter.
Tu lumen tu splendor patris.
tu spes perennis omnium.
intende quas fundūt pces.
tui per orbem famuli.
Memento salutis auctor.
quod nostri quondā corpis.
ex illibata virgine:
nascendo formā sumpseris.
Hec presens testatur dies.
currens per anni circulum.
quod solus a sede patris.
mundi salus adueneris.
Hunc celū terra hunc mare.
hunc omne qđ in eis est.
auctorem aduentus sui.
laudans exultat cantico.
Nos quoq3 qui sancto tuo.
redempti sumus sanguine.
ob diem natalis tui.
hymnum nouum concinimus.
Gloria tibi dñe.
qui natus es de virgine.
cum patre et sancto spiritu.
in sempiterna secula. Amen.

Sequit᷑ agnoscat omne seculū

In die natiuitatis Ad secundas vespas. Hymn⁹ Jambicū archilochiū Seduli⁹ auctor.

A solis ortus cardine.
ad vsq3 terre limitem.
christum canamus principē.
natum maria virgine.
Beatus auctor seculi.
seruile corpus induit.
vt carne carnem liberans.
ne perderet quos condidit.
Clausa parentis viscera.
celestis intrat gracia.
venter puelle baiulat.
secreta que non nouerat.
Domus pudici pectoris.
templum repente fit dei.
intacta nesciens virum.
verbo concepit filium.
Enixa est puerpera.
quem gabriel predixerat.
quem matris aluo gestiens.
clausus ioannes senserat.
Feno iacere pertulit.
presepe non abhorruit.
paruoq3 lacte pastus est.
per quem nec ales esurit.
Gaudet chorus celestium.
et angeli canunt deum.
palamq3 fit pastoribus.
pastor creator omnium.
Summo parenti gloria.
natoq3 laus q̄3 maxima.
cum sancto sit spiramine.
nunc et per omne seculū.

De sancto Stephano Trochaicum alcmanio ꝛ euripidio alternatim currens.

Sancte dei preciose.
prothomartir stephane.
qui virtute caritatis.
circūfultus vndiqꝫ.
dominū pro inimico.
exorasti populo.
Funde preces pro deuoto.
tibi nunc collegio.
vt tuo propiciatus.
interuentu dominus.
nos purgatos a peccato.
iungat celi ciuibus.
Gloria et honor deo.
vsqꝫ quo altissimo.
vna patri filioqꝫ.
inclito paraclito.
cui laus est ⁊ potestas.
per eterna secula Amen.

De eodem Jambicū dimetrū.
non bene mensuratum.

Stephano primo martiri.
cantemus canticum nouū.
qꝫ dulcis est psallentibus.
opem ferre credentibus.
Hic primus almo sanguine.
christi secutus gloriam.
viam salutis ceteris.
amore mortis prebuit.
Hic enim per apostolos.
probatus in laude dei.
vexilla mortis rapuit.
vt preferretur omnibus.
O preferenda gloria.
o beata victoria.
hoc meruisse stephanum.
vt sequeretur dominum.
Ille leuatis oculis.
vidit patrem cum filio.
monstrans in celis viuere.
quē plebs gaudebat perdere.
Iudei magis seuiunt.
saxaqꝫ pressant manibus.
coniurant vt occiderent.
verendum christi militem.
At ille celum intuens.
tradit beatum spiritum.
pro ꝑsequentum crimine.
precem secundam dirigit.
Deus creator omnium.
indulge cecis hoc malum.
et hoc nephas qđ aspicis.
indulge meis precibus.
Deo patri sit gloria.
eiusqꝫ soli filio.
cum spiritu paraclito.
et nunc et in perpetuum.

De sancto iohāne euangelista
Jambicum archilochium.

De patre verbū prodiens.
corpus de matre induens.
iohannis testimonio.
hoc erat in principio.
Iohannes virgo ceteris.
dilectior apostolis.
rogatus apud ephesum.
conscripsit euangelium.
Eructans almo pectore.
fluenta euangelica.
que hausit in cōuiuio.
passuro mundi domino.
Ascendens crucis arborem.
cōmendat matrem virginem.
iesus huic discipulo.
vt sui met vicario.
Ut virgo viri nescia.
et castitatis conscia.
solamen viri prouidi.

haberet dies seculi.
Accepit virgo virginem.
corruptionis insciam.
et par post christum filius.
deseruit integerrimus.
Sancte ioannes optime.
absolue nostra crimina.
vt mereamur liberi.
seruire summo principi.
Presta beata deitas.
indulge clemens trinitas.
vt tibi casto corpore.
letemur omni tempore.

De eodem Jambicum dimetrum pedibus nõ vbiqz seruatꝫ

Solennis dies aduenit.
qua virgo celum petiit.
euangelista maximus.
ioannes et apostolus.
Hinc vota laudis soluere.
et hymnũ gestit promere.
caterua nostri ordinis.
honore tanti celibis.
Quem sacro super pectore.
tuo facis recumbere.
vltima in cena domine.
quam patereris pridie.
Qui matrem tali federe.
mortis coniungis tempore.
vt nouerit se colere.
matris ac prolis nomine.
Qui carne solo positus.
mente polo contiguus.
verbum inedicibile.
cordis conspexit lumine.
Cuius prece assidua.
vt nostra soluas crimina.
de celo dones premia.
voce precamur cernua.

Sursum erectis cordibus.
versis in terram vultibus.
in trinitatis nomine.
te adoramus kyrie.

De innocentibus Jambicum archilochium dimetrum. Sedulius auctor.

Saluete flores martirũ.
quos lucis ipso lumine.
christi insecutor sustulit.
vt turbo florentes rosas.
Quid crimen herodẽ iuuat.
vos prima christi victima.
grex imolatorũ tener.
palma et corona luditis.
Audit tyrannus anxius.
adesse regum principem.
exclamat amẽs nuncio.
ferrum satelles arripe.
Mas oĩs infans occidat.
scrutare nutricũ sinus.
fraus neqꝫ furtim subtrahat.
prolem virilis indolis.
Transfigit ergo carnifex.
mucrone districto furens.
effusa nuper corpora.
animasqꝫ rimatur nouas.
O barbarum spectaculũ.
vix interemptor inuenit.
locum minutis artubus.
quo plaga descendat patens.
Quid profuit tantũ nephas.
inter coeui sanguinis.
fluenta solus integer.
impune christus tollitur.
Sit trinitati gloria.
virtus honor victoria.
que dat coronam testibus.
per seculorum secula.

In ephia dñi Hymnus Jambicus archilochius Sedulius auctor.

Hostis herodes impie.
christum venire qđ timens
non arripit mortalia.
qui regna dat celestia.
Ibant magi quã viderant.
stellam sequentes preuiam.
lumen requirũt lumine.
deum fatentur munere.
Lauacrum puri gurgitis.
celestis agnus attigit.
peccata que non detulit.
nos abluendo sustulit.
Nouum genus potentie.
aque rubescunt ydrie.
vinumq; iussa fundere.
mutauit vnda originem.
Summo parenti gloria.
nato q; laus q; maxima.
cum sancto sit spiramine.
nunc et per omne seculum.

De eodem Hymnus Ameter Jambico similis.

A patre vnigenitus.
ad nos venit per virginẽ.
baptisma cruce consecrans.
cunctos fideles generans.
E celo celsus prodijt.
excepit formam hominis.
facturam morte redimens.
gaudia vite largiens.
O te redemptor quesumus.
illabere propicius.
clarumq; nostris sensibus.
lumen prebe fidelibus.
Mane nobiscum domine.
noctem obscuram remoue.
omne delictum ablue.
et pie medelam tribue.
Quem iam venisse nouimus.
redire item credimus.
sceptroq; tuo inclito.
tuum defende populum.
Gloria tibi domine.
qui apparuisti hodie.
cum patre et sancto spiritu.
in sempiterna secula.

De eodem Ad laudes.

Gratuletur omnis caro.
nato christo domino.
qui pro culpa prothoplasti.
carnem nostram induit.
vt saluaret quod plasmauit.
dei sapientia.
Verbũ dei factum caro.
nascitur ex virgine.
non amisit deitatem.
formam serui suscepit.
vt peccatum de peccato.
damnaret omnipotens.
Magnam nobis cõmendauit.
per ioannem gratiam.
baptisatus in iordane.
lauit mundi crimina.
vt credentium purgaret.
gentium piacula.
Quem vox paterna vocauit.
ecce meus filius.
in quo mihi cõplacui.
celi terre dominus.
ipsi gentes obedite.
reges q; subdimini.
Gloria eterno patri.

et agno mitissimo.
qui frequenter immolatur.
permanetq; integer.
vnus deus in natura.
cum sancto spiramine.

Infra octauam ephie himnus Jambicum archilochium.

Iesus refulsit omnium.
pius redemptor gentium.
totum genus fidelium.
laudes celebret dragmatum.
Quem stella natum fulgida.
monstrat micans in ethera.
magos q; duxit preuia.
ipsius ad cunabula.
Illi gaudentes paruulum.
pãnis adorant obsitum.
verum fatentur et deum.
munus ferendo mysticum.
Laus trinitati debita.
honor potestas gloria.
perenniter sit omnia.
per seculorum secula.

De eodem Jambicum archilochium.

Venũ ter annorũ ciclis.
iam per te viuẽs corpis.
lympham petit baptismatis.
cunctis carens cõtagijs.
Felix ioannes mergere.
illum tremescit flumine.
potest qui suo sanguine.
peccata cosmi tergere.
Vox ergo prolem de polis.
testatur excelsi patris.
virtus q; adest pneumatis.
sancti datrix charismatis.
Nos christe subnixa prece.
precamur omnes pro tege.
qui precipis rubescere.
potenter ydrias aque.
Presta benignum sedulo.
solamen adiutorio.
raptos q; nos e tartaro.
regnare fac tecum polo.

Dominica pma post octauas ephie ad vesperas Carmẽ iambicum dimetrum.

Deus creator omnium.
poliq; rector vestiens.
diem decoro lumine.
noctem soporis gratie.
Artus solutos vt quies.
reddat laboris vsui.
mentes q; fessas alleuet.
luctusq; soluat anxios.
Grates peracto iam die.
et noctis exortu preces.
voti reos vt adiuues.
hymnum canentes soluimus.
Te cordis ima concinant.
te vox canora concrepet.
te diligat castus amor.
te mens adoret sobria.
Vt cum profunda clauserit.
diem caligo noctium.
fides tenebras nesciat.
et nox fideli luceat.
Dormire mentem ne sinas.
dormire culpa nouerit.
castos fides refrigeret.
somni vaporem temperet.
Exuta sensu lubrico.
te cordis alta somnient.
ne hostis mundi dolo.

pauor quietos suscitet.
Xpm rogemus et patrem.
christi patrisqz spiritum.
vnus potens per omnia.
foue peccantes trinitas.

Dominicis diebus Ad vesperas secundas Jambicum vt precedens.

Lucis creator optime.
lucem dierum proferens.
primordijs lucis noue.
mundi parans originem.
Qui mane iunctum vespere.
diem vocare precipis.
tetrum chaos illabitur.
audi preces cum fletibus.
Ne mens grauata crimine.
vite sit exul munere.
dum nil perenne cogitat.
se seqz culpis illigat.
Celorum pulset intium.
vitale tollat premium.
vitemus omne noxium.
purgemus omne pessimū.
Presta pater piissime.
patrisqz compar vnice.
cum spiritu paraclito.
et nunc et inperpetuum.

De sancto blasio Sapphicon sicut precedens.

Martiris sctm̄ celebrādo festū.
laudib⁹ xpm resonem⁹ altū
cuius ex nutu meruit supernam
blasius aulam.
Hic honorādus dn̄i sacerdos.
et suis quōdā venerād⁹ heros.
obtulit multis medic⁹ fidelis.
dona salutis.
Celit⁹ summū capiēs vigorē.
maximā plebē docuit p orbem:
plibus signis mōitisqz crebris
moribus almis.
Plimas tādē patiēdo penas.
sanguinis fusa cruciatur vnda.
carne laxat⁹ penetrauit alte.
spiritus astra.
Te simul fusis p̄cib⁹ rogamus.
ciuiū fautor maneas tuorū.
ad thronū xp̄i memor esto nr̄i.
optime blasi.
Si cui fixū latet os in ore.
aut nocēs q̄cq̄z male gutt̄ egit.
hic tui dignā capiat medelā.
Muneris aptam.

In purificatione sancte marie virginis Carmen sapphicum cum adonico dimetro.

Quod chorus vatū venerā-
dus olim.
spiritu sancto cecinit repletus.
in dei factum genitrice cōstat.
esse maria.
Hec deū celi dn̄mqz terre.
virgo ɔcepit pepitqz virgo.
atqz post partū meruit manere
inuiolata.
Quē senex iust⁹ symeō ī vlnas
in domo sumpsit dn̄i gauisus.
ob qd̄ optauit proprio videre.
lumine christum.
Tu libens vot̄z petim⁹ p̄cantū
regis eterni genitrix faueto.
claraqz celsi retinens olympi.
regna petisti.
Sit deo nr̄o decus ꝛ potestas.
sit salus semp sit honor perennis.

qui poli sūma residet in arce.
trinus et vnus.

Sabbato ī septuagesima hym⸗
nus ameter et solutus.

Cantemus cuncti melodum
nunc all'a.
In laudibus eterni regis hec
plebs resultet all'a.
Hoc deniqꝫ celestes chori can⸗
tent in altum all'a.
Hoc beatorum per prata para
disiata psallat concentus all'a.
Quin et astrorum micantia lu⸗
minaria iubilent altū all'a.
Nubium cursus ventorum vo
latus vulgurū coruscatio toni⸗
trum sonitus dulce consonent
simul alleluia.
Fluctus et vnde ymber et pro
celle tēpestas et serenitas cau⸗
ma gelu nix pruine saltus ne⸗
mora pangāt all'a.
Hinc varie volucres creatori
laudibus concinite cum ange⸗
lis alleluia.
Ast illinc respondeāt voces al⸗
te diuersarum bestiarum all'a.
Istinc montium celsi vertices
sonent alleluia.
Illinc vallium profunditates
saltent alleluia.
Tu quoqꝫ mare iubilās abysse
dic alleluia.
Nec non terrarum moles īmen
sitas alleluia.
Nunc omne genus humanum
laudans exultet alleluia.
Et creatori grates frequentās
consonet alleluia.
Hoc deniqꝫ nomen audire iu⸗
giter delectatur alleluia.
Hoc etiam carmen celeste com
probat ipse christus all'a.
Nunc vos o socij cantate letan
tes alleluia.
Et vos pueruli respōdete sem
per alleluia.
Nunc omnes canite simul all'a
domino alleluia christo pneu⸗
maticꝫ alleluia.
Laus trinitati eterne all'a all'a
all'a all'a all'a all'a.

Dominica septuagesime in se⸗
cūdis vespis hymnꝰ ameter.
Dies absoluti preterierūt.
dies obseruabiles redeūt
tempus adest sobrium.
queramus puro corde dn̄m.
Hymnis et in confessionibus.
iudex complacabitur.
dn̄s non negat hic veniam.
qui vult vt homo petat gratiā.
Post iugū fuile pharaonis.
post cathenas dire babylonis.
liber homo patriam.
querat celestem hierosolymam.
Fugiamus de hoc exilio.
habitemus cum dei filio.
hoc decus est famuli.
si sit coheres sui domini.
Sis christe nob dux huiꝰ vite.
memento ꝙ sumus oues tue.
pro quibus ipse tuam.
pastor ponebas morte aīam.
Gloria sit patri et filio.
sancto simul paraclito.
sicut erat pariter.

in principio et nunc et semper.

Dominica prima quadragesime Ad vesperas Jambicum Archilochium.

Ex more docti mystico.
Seruemus hoc ieiunium.
deno dierum circulo.
ducto quater notissimo.
Lex et prophete primitus.
hoc protulerunt post modum.
christus creauit omnium.
rex atque factor temporum.
Vtamur ergo parcius.
verbis cibis et potibus.
somno iocis et artius.
perstemus in custodia.
Vitemus autem pessima.
que subruunt mentes vagas.
nul'umque demus callido.
hosti locum tyrannidis.
Dicamus omnes cernui.
clamemus atque singuli.
ploremus ante iudicem.
flectamus iram vindicem.
Nostris malis offendimus.
tuam deus clementiam.
effunde nobis desuper.
remissor indulgentiam.
Memento quod sumus tui.
licet caduci plasmatis.
ne des honorem nominis.
tui precamur alteri.
Laxa malum quod gessimus.
auge bonum quod poscimus.
placere quo tandem tibi.
possimus hic et perpetim.
Presta beata trinitas.
concede simplex vnitas.
vt fructuosa sint tuis.
ieiuniorum munera.

De eodem Ad completorium Jambicum dimetrum.

Christe qui lux es et dies.
noctis tenebras detegis.
lucis que lumen crederis.
lumen beatum predicans.
Precamur sancte domine.
defende nos in hac nocte.
sit nobis in te requies.
quietam noctem tribue.
Ne grauis somnus irruat.
nec hostis nos surripiat.
nec caro illi consentiens.
nos tibi reos statuat.
Oculi somnum capiant.
cor semper ad te vigilet.
dextera tua protegat.
famulos qui te diligunt.
Defensor noster aspice.
insidiantes reprime.
guberna tuos famulos.
quos sanguine mercatus es.
Memento nostri domine.
in graui isto corpore.
qui es defensor anime.
adesto nobis domine.
Ad te clamamus domine.
noli nos derelinquere.
festina ne tardaueris.
succurre nobis miseris.
Deo patri sit gloria.
eius que soli filio.
cum spiritu paraclito.
et nunc et in perpetuum.

De eodem Jambicum vt pre-

cedens.

Clarū, decus ieiunij.
monstrat orbi celitus.
quod christus auctor omniū.
cibis dicauit abstinens.
Hoc moyses carus deo.
legis q3 lator factus est.
hoc helyam per aera.
curru leuauit igneo.
Hinc daniel mysterium.
victor leonum viderat.
per hoc amicus intimus.
sponsi ioannes claruit.
Hec nos sequi dona deus.
exempla parsimonie.
tu robur auge mentium.
dans spiritale gaudium.
Presta pater per filium.
presta per almum spiritum.
cum his per euum triplici.
vnus deus cognomine.

De eodem Ad laudes Hymnus ameter Jambico similis.

Amorem sensus erige.
ad te largitor venie.
vt fias clemens cordibus.
purgatis inde sordibus.
Benigne multum domine.
tu lapsum scis in homine.
infirma est materia.
versamur in miseria.
Causa tibi sit agnita.
nulla mens est incognita.
aufer a nobis omnia.
fallentis mundi somnia.
Diues pauper effectus es.
pro nobis crucifixus es.
Lauans e tuo latere.
nos munda vita vetere.
Externi huc aduenimus.
in exilio gemimus.
tu portus es et patria.
duc nos ad vite atria.
Felix que sitit charitas.
te fontem vite veritas.
beati valde oculi.
te speculantis populi.
Grandis est tibi gloria.
tue laudis memoria.
quā sine fine celebrant.
qui cor ab imis eleuant.
Hoc vt possimus domine.
presta in tuo nomine.
sine quo labor deficit.
et digne nihil efficit.

Dominica.2.quadragesime Jambicum dimetrum.

Audi benigne conditor.
nostras pces cū fletibus.
in hoc sacro ieiunio.
fusas quadragenario.
Scrutator alme cordium.
infirma tu scis virium.
ad te reuersis exhibe.
remissionis gratiam.
Multum quidem peccauimus,
penas q3 comparauimus.
sed cuncta qui solus potes.
confer medelā languidis.
Sic corpus extra conteri.
dona per abstinentiam.
ieiunet vt mens sobria.
a labe prorsus criminum.
Presta beata trinitas.
concede simplex vnitas.
vt fructuosa sint tuis.
ieiuniorum munera.

Dominica .3. q̄dragesime ad matu. Jambicum ametrum.

Summi largitor premij.
spes qui es vnica mundi.
preces intende seruorū.
ad te pie clamantium.
Nostra te conscientia.
graue offendisse monstrat.
quam emunda supplicamus.
ab oībus piaculis.
Si renuis quas tribuit.
indulge quia potens es.
si corde rogamus mundo.
certe debes ex promisso.
Ergo acceptare nostrum.
qui sauxisti ieiunium.
quo mystice paschalia.
capiamus sacramenta.
Summa nobis hec conferat.
et adoranda trinitas.
in qua glorìatur vnus.
per cuncta secula deus.

De eodem Jambicum archilochium dimetrum.

Iesu quadragenarie.
dicatur abstinentie.
qui ob salutem mentium.
hoc sanxeras ieiunium.
Quo paradiso redderes.
seruata parsimonia.
quos inde gastrimargie.
huc illecebra depulit.
Adesto nunc ecclesie.
adesto penitentie.
qua pro suis excessibus.
orat pro fusis fletibus.
Tu retroacta crimina.
tua remitte gracia.
et a futuris adhibe.
custodiam mitissime.
Ut expiati annuis.
ieiuniorum victimis.
tendamus ad paschalia.
digne colenda gaudia.
Presta pater per filium.
presta per almū spiritum.
cum his per euum triplici.
vnus deus cognomine.

Dominica in passione Jambicū vt precedēs Fortunat⁹ ep̄s auctor.

Uexilla regis prodeunt.
fulget crucis misterium.
quo carne carnis conditor.
suspensus est patibulo.
Quo vulneratus insuper.
mucrone diro lancee.
vt nos lauaret crimine.
manauit vnda sanguine.
Impleta sunt q̄ concinit.
dauid fidelis carmine.
dicendo nationibus.
regnauit a ligno deus.
Arbor decora et fulgida.
ornata regis purpura.
electa digno stipite.
tam sancta membra tangere.
Beata cuius brachijs.
secli pependit precium.
statera facta est corporis.
predamq; tulit tartaris.
O crux aue spes vnica.
hoc passionis tempore.
auge pijs iusticiam.
reis q; dona veniam.
Te summa deus trinitas.
collaudat omnis spiritus.
quos per crucis mysteriū.
saluās rege per secula.

De eodem Jambicum vt pre-cedens.

Lignum crucis mirabile.
olim per orbem prenitet.
in quo pependit innocens.
christus redemptor omnium.
Hec arbor est sublimior.
cedris quas habet libanus.
que poma nescit noxia.
sed ferre vite premia.
Tu christe rex piissime.
huius crucis signaculo.
horis momentis omnibus.
munire nos non abnuas.
Vt ore tibi consono.
et corde deuotissimo.
possimus omni tempore.
referre laudes debitas.

In anunciatione Trochaicū Sodaticum nō excultum. vel potius ametrum.

Aue maris stella dei mr̄ alma.
atq; sp v̄go felix celi porta
Sumēs illud aue gabrielis ore
funda nos in pace mutans nomeneue.
Solue vincla reis profer lumē cecis.
mala nr̄a pelle cūcta bōa posce.
Monstra te esse matrem sumat per te precem.
qui p nob natus tulit esse tu⁹.
Virgo singl'aris iter oēs mit;.
nos culpis solutos mites fac ⁊ castos.
Vitā p̄sta purā iter para tutū.
vt videtes iesū sp colletemur.
Sit laus deo patri summū christo decus.
spiritui sancto honor trinus et vnus Amen.

De eodē Jambicū dimetrū.

Fit porta christi peruia.
referta plena gratia.
transit q; rex et permanet.
clausa vt fuit per secula.
Genus superni luminis.
processit aula virginis.
sponsus redemptor conditor.
sue gigas ecclesie.
Honor matris et gaudium.
immensa spes credentium.
per atra mortis pocula.
resoluit nostra crimina.

De eodē Jambicum nō bene mensuratum.

Agredieť emanuel.
quem nunciauit gabriel.
tanq; sponsus de thalamo.
virginis matris vtero.
Spiritussancti opere.
sine virili semine.
factus in fine temporum.
homo creator omnium.
Terra nostra fructifera.
germen profert puerpera.
ad eius natalitium.
delens eue flagitium.
Gentium expectatio.
patris descendens solio.
et in israel reliquias.
spiritu misso colligas Amen.

In die palmaꝝ Hymnus carmen elegiacū Auctor theodulphus ep̄s aurelienſis.

Gloria laus et honor tibi sit
rex christe redemptor.
Qui puerile decus prompsit
osanna pium.
Israel tu rex dauidis et incly
ta proles.
nomine qui in domini rex bene
dicte venis.
Cetus in excelsis te laudat ce-
litus omnis.
et mortalis homo cuncta crea-
ta simul.
Plebs hebrea tibi cū palmis
obuia venit.
cū pce voto hymnis assumus
ecce tibi.
Hi tibi passuro soluebant mu-
nia laudis.
nos tibi regnanti pangimus ec
ce melos.
Hi placuere tibi placeat deuo-
tio nostra.
rex pie rex clemēs cui bona cun
cta placent.

In cena domini Ode Jambi
ca dimetra.

Rex christe factor omnium.
redemptor et credentium.
placare votis supplicum.
te laudibus colentium.
Cuius benigna gratia.
crucis per alma vulnera.
virtute soluit ardua.
primi parentis vincula.
Qui es creator siderum.
tegmen subisti carneum.
dignatus hanc vilissimam.
pati doloris formulam.
Ligatus es vt solueres.
mundi ruentis complices.
per probra tergēs crimina.
que mundus auxit plurima.
Cruci redemptor figeris.
terram sed omnem cōcutis.
tradis potentem spiritum.
nigrescit atqꝫ seculum.
Mox in paterne glorie.
victor resplendens culmine.
cū spiritus munimine.
defende nos rex optime.

In die parascheues ad oratio
nem crucis Carmē trochaicū
alemanio et euripidio alterna-
tim currens Fortunatus epus
auctor.

Crux fidelis inter omnes.
arbor vna nobilis.
nulla silua talem profert.
fronde flore germine.
Dulce lignum dulces clauos.
dulce pondus sustinet.
Pange lingua gloriosi.
preliū certaminis.
et super crucis tropheo.
dic triumphum nobilem.
qualiter redemptor orbis.
imolatus vicerit.
De parentis protoplasti.
fronde factor condolens.
quando pomi noxialis.
morsu in mortem corruit.
ipse lignū tunc notauit.
damna ligni vt solueret.
Hoc opus nostre salutis.
ordo depoposcerat.
multiformis proditoris.
ars vt artem falleret.

et medelam ferret inde.
hostis vnde leserat.
Quando venit ergo sacri.
plenitudo temporis.
missus est ab arce patris.
natus orbis conditor.
atqꝫ ventre virginali.
caro factus prodijt.
Uagit infans inter arta.
positus presepia.
membra pannis inuoluta.
virgo mater alligat.
et pedes manusqꝫ crura.
stricta cingit fascia.
Lustra sex qui iam peracta.
tempus implens corporis.
se volente natus ad hoc.
passioni deditus.
agnus in cruce leuatur.
imolatus stipite.
Hic acetum fel arundo.
sputa clauis lancea.
mite corpus perforatum.
sanguis vnda profluit.
terra pondus astra mūdus.
quo lauantur flumine.
Flecte ramos arbor alta.
tensa laxa viscera.
et rigor lentescat ille.
quem dedit natiuitas.
et superni membra regis.
miti tendat stipite.
Sola digna tu fuisti.
ferre precium secli.
atqꝫ portum preparasti.
nauta mundo naufrago.
quem sacer cruor perunxit.
fusus agni corpore.
Gloria eterno patri.
pro salute posito.
gloria vnico eius.
qui creauit omnia.
spiritui quoqꝫ sancto.
in sempiterna secl'a Amen.

Sabbato pasche ad benedictio nem noui ignis Carmē ascle piadeum Choriambicum Au relij prudentij.

Inuentor rutili dux bone luminis.
Qui certis vicib⁹ tp̄a diuidis.
Merso sole chaos ingruit horridum.
Lumen redde tuis christe fidelibus.
Quāuis in nūero sidere regiā.
Lunaremqꝫ polū lampade pingeris.
In cussu silicis lumīa: nos tn̄.
Monstras saxigeno semine querere.
Ne nesciret hō spem sibi luminis
In christi solido corpe cōditā.
Qui dici stabilē se voluit petrā
Nostris igniculis vnde genus venit.
Pinguis quos olei rore madētibus.
Lychnis ac facibus pascimus aridis.
Quin et fila fauis stirpea floreis.
Presso melle prius collita fingimus.
Uiuax flamma viget seu caua testula.
Succum lyntheolo suggerit ebrio.
Seu pin⁹ piceā fert alimoniā.

Seu ceram teretem stuppa ca
lens bibit.
Nectar deliquido vertice fer-
uidum.
Guttatim lacbrymis stillat olē
tibus.
Ambustum quoniam vis facit
ignea,
Imbrem de madido flere cacu
mine.
Splēdēt ergo tuis muneribus
pater.
Flammis mobilibus scilicet
atria.
Absentē qꝫ diē lux agit emula.
Quam nox cum lacero victa
fugit peplo,
Sed quis non rapidi luminis
arduam.
Manentēqꝫ deo cernat originē,
Moses nempe deum spinifero
in rubro.
Vidit conspicuo lumine flam-
meum.
Felix qui meruit sentibus in
sacris.
Celestis solii visere principē.
Iussus nexa pedū soluere vin-
cula.
Ne sanctum maculis pollueret
locum.
Hunc ignem populus sangui-
nis inclyti.
Maiorum meritis tutus et im-
potens.
Suetus sub dominis viuere
barbaris.
Iam liber sequitur longa per
auia.
Quo gressum tulerant castra-
qꝫ cerule.
Noctis per medium concita
mouerant.
Plebem peruigilem fulgure
preuio.
Ducebat radius sole micātior
Sed rex niliaci littoris inuido
Feruens felle iubet preualidā
manum.
In bellum rabidis ire cohor-
tibus.
Ferratasqꝫ acies clangere clas
sicum.
Sumunt arma viri seqꝫ mican-
tibus.
Accingunt gladiis triste canit
tuba.
Hic fidit iaculis ille volantia.
Prefigit calamis spicula gno
siis.
Densatur cuneis turba pede-
stribus.
Currus pars et equos et volu
cres rotas.
Conscendunt celeres signaqꝫ
bellica.
Pretendūt tumidis clara dra-
conibus.
Hinc iam seruitii nescia pstini,
Gens pelusiacis vsta vapori-
bus.
Tandē purpurei gurgitis bo-
spita.
Rubris littoribus fessa resede
rat.
Hostis dirus adest cum duce
perfido.
Infert ⁊ validis plia viribus,
Moses porro suos in mare pre
cipit.

Constans intrepidis tendere gressibus.
Prebent rupta locum stagna viantibus.
Riparum in faciem eruia sistitur.
Circumstans vitreis vnda liquoribus.
Dum plebs sub bifido permeat equore.
Pubes quin etiam decolor asperis.
Irritata odijs rege sub impio
Hebreum sitiens fundere sanguinem.
Audet se pelago credere concauo.
Ibant precipiti turbine pcita.
Fluctus per medios agmina regia.
Sed cōfusa de hinc vnda resoluitur.
In se met reuolans gurgite cōfluo.
Currus tunc et equos telaqꝫ naufraga.
Ipsos et proceres et vaga corpora.
Nigrorum videas nare satellitum.
Artis insciciū triste tyrannice
Que randem poterit lingua retexere.
Laudes christe tuas qui domitum pharon.
Plagis multimodis credere presuli.
Cogis iusticie vidice dextera
Qui pontum rapidis estibus inuium.
Persulcare vetas vt refluo in sale.
Securus pateat te duce transitus.
Et mox vnda rapax vt voret impius.
Qui ieiuna heremi saxa loquacibus.
Exundat scatebris et latices nouos.
Fundit scissa silex que sicientibus.
Dat potum populis axe sub igneo.
Instar fellis aqua tristifico in lacu.
Fit ligni venia mel velut atticum.
Lignum est quo sapiunt aspera dulcius.
Nam pcfixa cruci spes hominum viget.
Implet castra cibus tunc quoqꝫ celitus.
Illabēs gelida grandine densius.
His mensas epulis hac dape construunt.
Quam dat siderio christus ab ethere.
Nec non imbrifero ventus anhelitu.
Crassa nube leues inuehit alites.
Que conflatu in humum cū se mel agmina.
Fluxerunt: reduci nō reuolant fuga.
Hec olim patribus premia cōtulit.

Insignis pietas numis vnici
Cuius subsidio nos quoq; v e
scimur.
Pascentes dapibus pectora
mysticis.
Fessos ille vocat p freta secli.
Discissis populũ turbinibus
regens.
Iactatasq; aĩas mille laborib⁹
Custos i patriã scãdere pcipit
Illic purpureis tecta rosariis.
Omnis fragrat hum⁹ cultaq;
pinguia.
Et molles violas ꝛ tenues cro
cos.
Fũdit fonticul' vnda fugacib⁹
Illic ꝛ gracili balsama surculo
Desudata fluunt raraq; cina-
ma.
Spirãt: et foliũ fõte qd abdito
Prelabẽs fluui⁹ portat i exitũ
Felices aĩe prata p herbida.
Cõcẽtu parili suaue sonãtib⁹.
Hymnorũ modulis dulce ca-
nunt melos.
Calcãt et pedib⁹ lilia cãdidis.
Sũt ꝛ spiritib⁹ sepe nocẽtibus
Penarũ celebres sub styge ferie
Illa nocte sacer q̃ redijt deus.
Stagnis ad supos ex acheron
ticis.
Nã sic tenebras ð face fulgida
Surgẽs oceano lucifer imbuit
Sic terris dñi de cruce tristib⁹
Maior sole nouũ restituit diem
Marcent supplicijs tartara mi
tibus.
Exultatq; sui carceris ocio.
Umbrarũ ppl's liber ab ignib⁹.
Nec feruent solito flumina sul-
phure.
Nos festũ trahim⁹ p pia gaudia
Nocte ꝯsilijs votaq; prospera
Certatim vigili ꝯgerim⁹ pce.
Extructaq; agimus liba sacra
rio.
Pendẽt mobilib⁹ lumĩa funib⁹
Que suffixa micãt p laq̃aria.
Et ð lãguidulis fota natalib⁹
Lucẽ p spicuo flãma iacit vitro
Credas ꝫ stelligerũ desup igneũ
Ornatũ gemis stare trionib⁹.
Et q̃ bosphoreum temo regit
iugum.
Passĩ purpureos spargier he
speros.
O res digna deus quẽ tibi ro-
scide.
Noctĩ pncipio grex tu⁹ offerat
Lucẽ quã tribuis nil pciosius.
Lucẽ q̃ reliquẽ pmia cernimus
Tu lux vera oculis: lux quoq;
sensibus.
Intus tu speculum: tu speculum
foris.
Lumen quod famulans offero
suscipe.
Tinctũ pacifici chrismatis vn-
guine.
Per xp̃m genitũ sũme pr̃ tuũ.
In quo visibilis stat tibi glĩa.
Qui noster dñs ẽ tu⁹ vnicus.
Spirat ð patrio corde paclit⁹.
Per quẽ splendor honos laus
sapientia.
Maiestas bonitas ꝛ pietas tua
Regnũ ꝯtinuat numie triplici.
Texens ppetuis secula seculis

Ad baptismũ Carmẽ trochai

cum sicut crux fidelis sed nõ exacto mensuratis pedibus.

Rex sanctorũ angelorũ
totũ mundum adiuua.
ora primũ tu p nobis.
virgo mater germinis.
et ministri patris summi.
ordines angelici.
Supplicate christo regi.
cetus apostolici.
suppliceto per magnorum.
sanguis fusus martyrum.
Implorate confessores.
consone virgines.
quo donetur nobis magis.
tempus indulgentie.
Omnes sancti atq iusti.
vos precamur cernui.
vt purget crimen omne.
vestro subhoramine.
Huius christe rector alme.
plebis vota suscipe.
qui plasmasti protoplastum.
et genus gignentium.
Mitte sanctum nunc amborũ.
spiritum paraclitum.
in hanc plebẽ quã recentem.
fons baptismi parturit.
Hac in terra fontis huius.
sacratum mysterium.
qui pfluxit cum cruore.
sacro christi corpore.
Et letetur mater sancta.
tota nunc ecclesia.
ex profectu renascentis.
tante multitudinis.
Presta pater atq nate.
compar sancte spiritus.
vt te solum semper omni.
diligamus tempore.

Tpe paschali Ad statõem Elegiacũ lactantij firmiani.

Salue festa dies toto venerabilis euo.
Qua deus infernum vicit: et astra tenet.
Tempora florigero rutilant distincta sereno.
Et maiore poli lumine porta patet.
Altius igniuomũ solem celi orbita ducit.
Qui vagus oceanas exit et intrat aquas.
Armatus radijs elemẽta liquẽtia lustrans.
Hac in nocte breui tendit in orbe diem.
Splendida syncero producunt ethera vultu.
Leticiamq suam sydera clara probant.
Terra ferax vario fũdit munuscula culto.
Cum bene vernarit reddit et annus opes.
Mollia purpureum pingũt violaria campum.
Prata virent herbis: et micat herba comis.
Paulatim subeunt stellantia lumina florum.
Floribus arridẽt gramina cũcta suis.
Semine deposito late seges exilit aruis.
Spondẽs agricole vincere posse famem.

Gaudice defecto lachrymat
sua gaudia palmes.
Unde merum tribuat dat mo-
do vitis aquam.
Cortice de matris tenera lanu
gine surgens.
Preparat ad ptū turgida gem
ma sinum.
Sub qꝫ hyemis tempus folio
rum crine refuso.
Iam reparat viridans frōdea
tecta nemus.
Mirta salix: abies. corilꝰ. siler:
vlmus: acer: nux.
Plaudit queqꝫ suis arbor ame
na comis.
Constructura fauos apis hinc
aluearia linquens.
Floribus instrepitans popli-
te mella rapit.
Ad cātus reuocatur auis: que
carmine clauso.
Pigrior hyberno frigore mu-
ta fuit.
Hinc philomela suis attempe-
rat organa cānis.
Fit qꝫ repercusso dulcior aura
melo.
Ecce renascentis testatꝰ gratia
mundi.
O ia cū dn̄o dona redisse suo.
Namqꝫ triunphāti post tristia
tartara christo.
Undiqꝫ fronde nemus: grami-
na flore fauent.
Legibus inferni oppressis sup
astra meantem.
Laudant rite deum lux: polus
arua: fretum.
Qui crucifixus erat deus ecce
per omnia regnat.
Dantqꝫ creatori cuncta crea-
ta precem.
Mobilitas anni: mensum: lux
alma dierum.
Horarum splēdor stridula. cun
cta fauent.
Hinc tibi silua comis: plaudit
quoqꝫ campus aristis.
Hinc grates tacito palmite vi-
tis agit.
Hinc tibi nunc auium resonāt
virgulto susurro.
Has inter nimio passer amore
canit.
Christe salus rerum: bone con
ditor. atqꝫ redemptor.
Una pgenies ex deitate pr̄is.
Irrecitabiliter manans de cor
de parentis.
Uerbum subsistens: et patris
ore potens.
Equalis: cōcors: socius: cum
patre coeuus.
Quo sumpsit mundus princi-
pe principium.
Ethera suspendis: sola conge-
ris: equora fundis.
Queqꝫ locis habitant: que mo
derata vigent.
Qui genus humanum cernēs
mersisse profundo.
Utqꝫ hominem eriperes: es
quoqꝫ factus homo.
Nec nostro tantū voluisti e cor
pore nasci.
Sed caro que nasci pertulit at-
qꝫ mori.
Funeris exequias pateris vi-
te auctor et orbis.

Intras mortis iter dando sa-
lutis opem.
Tristia cessarunt inferne vincu
la legis.
Expauitq chaos luminis ore
premi.
O epereunt tenebre christi ful-
gore fugate.
Eterne noctis pallia crassa ca-
dunt.
Solicitam: sed redde fidem p̄-
cor: alma potestas.
Tertia lux rediit. surge sepul-
te meus.
Non decet vt vili tumulo tua
membra tegantur.
Non precium mūdi vllia saxa
premant.
Indignum est cuius claudun-
tur cuncta pugillo.
Vt tegat inclusum rupe vetan-
te lapis.
Lintea tolle precor: sudaria lin
que sepulchro.
Tu satis es nobis: et sine te ni
hil est.
Solue cathenatas inferni carce
ris vmbras.
Et reuoca sursum quicquid ad
ima ruit.
Redde tuam faciem: videāt vt
secula lumen.
Redde diem: qui nos te moriē
te fugit.
Sed plane implesti remeās pie
victor olympi.
Tartara pressa iacent: nec sua
iura tenent.
Inferus insaturabiliter caua
guttura pandēs.
Qui raperet semper fit tua pre
da deus.
Eripis innumerum populum
de carcere mortis.
Et sequitur liber: quo suus au-
ctor abis.
Euomit absorptam pauide fe-
ra belua plebem.
Et de fauce lupi subtrahit ag-
nus oues.
Hinc tumulum repetens post
tartara carne resumpta.
Belliger ad celos ampla tro-
phea refers.
Quos habuit penale chaos:
iam reddidit iste.
Et quos mors peteret hos no
ua vita tenet.
Rex sacer ecce tui radiat pars
magna trophei.
Cum puras animas sacra la-
uacra beant.
Candidus egreditur nitidis
exercitus vndis.
Atq vetus vitium purgat in
amne nouo.
Fulgētes animas vestis quo-
q candida signat.
Et grege de niueo gaudia pa-
stor habet.
Additur hac felix consors mer
cede sacerdos.
Qui dare vult domino dupla
talenta suo.
Ad meliora trahens gentili er-
rore vagantes.
Bestia ne rapet munit ouile dī.
Quos prius eua nocens infe-
cerat: hos modo reddit.
Ecclīe pastor vbere lacte sinu.

Tempore paschali Sapphicõ endeca syllabon tetrastr ophon

Vita sanctoꝝ decꝰ angeloꝝ.
vita cunctorũ pariter piorũ.
christe q̄ mortis moriēs ministrum
exuperasti.
Tu tuo letus famulos tropheo
nunc in his fua placidis diebꝰ
in q̄bus sanctũ celebratur om̄e.
pascha per orbem.
Pascha q̄ victor rediēs ab imo
atq̧ cũ multis alijs resurgens.
ipse susceptã sup alta carnem.
astra leuasti.
Nũc in excelsis dñs refulgens
et supra celos deus eleuatus.
inde venturus homo iudicatus.
denuo iudex.
Corda tu sursum mõ nra tolle.
quo pr̄i dexter residēs in alto.
ne resurgentes facias in ima.
precipitari.
Hoc pr̄ tecũ hoc idē sacratus.
pstet amboꝝ pie xp̄e flatus.
cũ q̄bus regnas deꝰ vnus om̄i
iugiter euo.

De eodem Jambicum ametꝛ.

Ad cenã agni prouidi.
et stolis albis candidi.
post transitum maris rubri.
christo canamꝰ principi.
Cuius corpus sanctissimũ.
in ara crucis torridũ.
cruore eius roseo.
gustando viuimus deo.
Protecti pasche vespere.
a deuastante angelo.
erepti de durissimo.
pharaonis imperio.
Iam pascha nostrũ xp̄s est.
qui imolatus agnus est.
synceritatis azyma.
caro eius oblata est.
O vere digna hostia.
p quã fracta sunt tartara.
redempta plebs captiuata.
redit ad vite premia.
Cum surgit christus tumulo.
victor redit de baratro.
tyrannũ trudens vinculo.
et referans paradisum.
Quesumus auctor oĩm.
in hoc paschali gaudio.
ab omni mortis impetu.
tuum defendas populum.
Gloria tibi domine.
qui surrexisti a mortuis.
cum patre et sancto spiritu.
in sempiterna secula.

In octaua pasche O de Jambica dimetra.

Chorus noue hierusalem.
mellis noua dulcedine.
promat colens cum sobrijs.
paschale festum gaudijs.
Quo christus inuictus leo.
dracone surgens obruto.
dum voce viua personat.
a morte functos excitat.
Quam deuorarat improbus.
predam refudit tartarus.
captiuitate libera.
iesum sequunt agmina.
Triunphat ille splendide.
et dignus amplitudine.
soli polics patriam.
vnam facit rempublicam.

Ipsum tenendo supplices.
regem precemur milites.
vt in suo clarissimo.
nos ordinet pallatio.
Per secla mete nescia.
patri supremo gloria.
honor qꝫ sit cum filio.
et spiritu paraclito.
De eodem Jambicũ dimetrũ
Te lucis auctor psonent.
huius caterue carmina.
quã tu replesti gratia.
anastasis potentia.
Nobis hec dies innuit.
diem supremum sistere.
quo mortuos resurgere.
viteqꝫ fas sit dicere.
Octaua prima redditur.
dum mors abunda tollitur.
dũ mente circũcidimur.
nouiqꝫ demum nascimur.
Dum mane nostrũ cernimus.
redisse victis hostibus.
mundi luxum. temnimꝰ
panẽ salutis sumimꝰ.
Hec alma sit solennitas.
sit clara hec festiuitas.
sit feriata gaudijs.
dies reducta ab inferis.
De eodem Jambicus ameter
hoc est sine mensura vera pedũ
et quantitatis.
Aurora lucis rutilans
celum laudibus intonat
mundus exultans iubilat.
gemens infernus vlulat.
Cum rex ille fortissimus.
mortis confractis viribus.
pede cõculcans tartara.
soluit a pena miseros.
Ille qui clausus lapide.
custoditur sub milite.
triunphans pompa nobili.
victor surgit de funere.
Solutis iam gemitibus.
ac inferni doloribus.
qꝛ surrexit dominus.
splendẽs clamabat angelus.
Tristes erant apostoli.
de nece sui domini.
quẽ pena mortis crudeli.
serui damnarunt impij.
De gloriosissimo Milite et martyre Georigo hymnꝰ sapphicus.
Strennui athlete canimꝰ triunphos.
militis christi: faueas superne.
arbiter vati: pariter canende.
tu qꝫ georgi.
Hercul ẽ gẽtes taccãt ꝓphane.
atqꝫ vlꝰ fortes macedũ tyrãnos
extulit siquos cecropisqꝫ tellus
romulidumqꝫ.
Glorie tales studuere vane.
in sua extincti quoqꝫ vanitate.
militauit sed dño salutis.
hic meus vni.
Ille terrenis opibus fugatis.
spreuit immũdi pciũ qꝫ mundi.
et magistratꝰ celebres: ꝛ ãplos
tempsit honores.
Regie cũ cappadocũ fuisset.
stirpis: et foelix ditiõis ample.
rector: at christũ dñm secutus.
cuncta reliquit.
Miles et christi fideiqꝫ factus.
impios cõtra gladiũ tyrannos
strinxit i tẽplis simulacra diuũ.
vndiqꝫ rumpens.

Hic palestinam dn̄o fauente.
fortꝫ et toruum subigit draconē
Regiam qn̄ cuperet puellam.
perdere crudus.
Qn̄ tercentū et nūero carētes.
ad fidem versi populi fuerunt.
cū prius serpēs hoim̄ vorarett.
milia multa.
Pauca qđ narro glīose martyr
q̄ tuas laudes cupit explicare.
gestit hic vasti bibulas arenas.
noscere ponti.
Nā q̄ꝫ dn̄ cuncti famuli fideles
territi penis grauibus silerent
ne rotis: furcis: crucib⁹ darent
discruciandi.
Solus ex oī numero tyrannos
impios inter variasq̄ꝫ penas.
fortiter nomen dn̄i pfessus.
inter et enses.
Hostis ex viri legione multa.
faucibus rapta sub ouile pris.
tu necis tandem: supos adisti.
munia passus
Iāq̄ꝫ cū xp̄o emerit⁹ triūphās
milites huius miserare mundi.
bella post carnis vallem⁹ oīs.
scandere celum.

De inuentione et exaltatione sancte crucꝫ Monoculos Iābica ex trimetro archilochio.

Salue crux sancta salue mundi gloria.
vera spes nr̄a va ferēs gaudia.
signū salutꝫ salus in periculis.
vitale lignū vitam portās oīm
Te adorādā te crucē viuificā
in te redempti dulce dec⁹ secl̄i.
semp laudam⁹ sp tibi canimus.
per lignū serui p te lignū liberi.
Originale crimē necās i cruce
nos a puatꝫ xp̄e mūda maculis
humanitatē miseratus fragilē.
p crucē sāctā lapsis dona veniā
Protege salua bn̄dic sāctifica.
pplm̄ cūctū crucis p signaculū.
morbos auerte corporis ⁊ aīe.
hoc ꝯ signū nullū stet piculū.
Sit deo pr̄i laus in cruce filij.
sit coequalis laus sancto spūi.
ciuib⁹ sūmis gaudiū sit angelꝫ.
honor in mūdo crucꝫ exaltatio
vel inuentio.

De spinea Corona Iambicū ametrum.

Eterne regis glorie.
deuota laudum cantica.
fideles soluant hodie.
pro corona dominica.
Coronat regem omnium.
corona contumelie.
cuius nobis opprobrium.
coronā confert glorie.
De spinarum aculeis.
christi corona plectitur.
qua ministris tartareis.
mundi potestas tollitur.
Corona christi capitis.
sacro perfusa sanguine.
penis solutis debitis.
reos purget a crimine.
Laus christo regi glorie.
pro corone virtutibus.
qua nos reformans gratie.
coronat in celestibus.

De eodem hymnus Trochai

cus non multũ cultus.

Sacre christi celebremus.
corone solennia.
et ipsius reuocemus.
ad mentes preconia.
vt impleta comprobemus.
legis vaticinia.
Inter vepres demonstrat.
veruex herens cornibus.
in quo christus figurat.
coronandus sensibus.
deus vnus imolatur.
homo pro hominibus.
Spina rubet inflamatur.
nec tamen conburitur.
ignis spinis coronat.
quo culpa cõsumitur.
nec leditur sed sacratur.
spina dum sic tangitur
Arcam mensam et altare.
sertum ambit aureum.
et sculptura cingit mare.
sacerdotem eneum.
qui nunc christi signant clare.
dyadema spineum.
Sponsum serto coronatum.
isayas meminit.
ad videndum coronatum.
inuitans rex cecinit.
hoc sibilla reuelatum.
sibi prosa concinit.
Gloria et honor deo.
vsq3 quo altissimo.
vna patri filioq3.
inclyto paraclito.
cui laus est ꝛ potestas.
per eterna secula.

De eodem hymnus Jambicꝰ dimeter.

In passione domini.
qua datur salus homini.
sit nostrum refrigerium.
et cordis desiderium.
Portemus in memoria.
penas et approbria.
christi coronam spineam.
crucem clauos et lanceam.
Et plagas sacratissimas.
omni laude dignissimas.
acetum fel arundinem.
mortis amaritudinem.
Hec omnia nos facient.
et dulciter inebrient.
nos repleant virtutibus.
et gloriosis fructibus.
Laus christo vt. s.
De eodem Sicut precedens.

Lauda fidelis concio.
spine tropheum inclytum.
per quam perit perditio.
viteq3 datur meritum.
Nos a puncturis liberat.
eterni patris filius.
cum spinis pungi tolerat.
spinarum culpis nescius.
O tum spinarum aculeum.
christus pro nobis pertulit.
per diadema spineum.
vite coronam contulit.
P laudat turba fidelium.
ꝗ per spine ludibrium.
purgat creator omnium.
spineti nostri vicium.
Laus christo ꝛc̃.

De sancto Joanne ante portam latinam Jambicum ame-

trũ hoc est sine recta mẽsura pedum.

Solennis dies rutilat.
qua xpo cõregnãs iubilat.
ioannes dei gratia.
et gemma apostolica.
A christo vocatus dulciter.
armato specialiter.
prima dotatur gloria.
inter sanctorum agmina.
Glorificatus corpore.
miro clarescit munere.
locus qui erat vermium.
cibum profert angelicum.
Vita fuit angelicus.
et gratia deificus.
precedens et in premio.
sanctorum choros omnium.
Christi amator vnice.
et vas celestis gratie.
nobiscum sta in acie.
vltimo in examine.
Gloria tibi domine.
qui surrexisti a mortuis.
cũ patre et sancto spiritu.
in sempiterna secula.

De eodem Sicut precedens ametrũ.

Sidus coruscat aureum.
resplendens vt carbuncul⁹
doctor christi mellifluus.
mundum illustrans celitus.
Alta conscendens sidera.
vt auis nobilissima.
mundi profunda reserat.
diuinitatem intonans.
Volatu alto nobilis.
parificatur angelis.
mira de celis referens.
cunctis pphetis preeminet.
Felix oliua ceditur.
et dolio immittitur.
sed pugil christi inclytus.
eripitur diuinitus.

In vigilia ascensionis hymn⁹ Dicolos tetrastropha ex asclepiadeo choriambico et gliconico.

Festum nunc celebre magnaq̃ gaudia.
cõpellũt aĩos carmĩa pmere.
cũ xps soliũ scandit ad arduũ.
celorum pius arbiter.
Cõscẽdit iubilãs let⁹ ad ethera
sanctorũ popul⁹ pdicat inclytũ.
cõcinit pariter angelic⁹ chorus.
victoris boni gloriã.
Qui scandẽs superos vincula vinxerat.
donãs terrigẽis mũera plima.
districtus rediet arbiter oim.
qui mitis modo transijt.
Oramus dñe cõditor inclyte.
deuotos famlos respice pte gene nos liuor edax demonis obruat.
demergat vel in inferos.
Vt cũ flãmiuoma nube reuerteris.
occulta hoĩm pãdere indicans ne des supplicia horrida noxijs
sed iustis bona premia.
Presta hoc genitor optĩe maxĩe.
et tu nate dei et bone spũs.
regnãs ppetuo fulgida trinitas
per cuncta pie secula.

De eodem Ad completorium Jambicum ametrum.

Iesu nostra redemptio.
amor et desiderium.
deus creator oīm.
homo in fine temporum.
Que te vicit clementia.
vt nostra ferres crimina.
crudelem mortem patiens.
vt nos a morte tolleres.
Inferni claustra penetrans.
tuos captiuos redimens.
victor triunpho nobili.
ad dextram patris residens.
Ipsa te cogat pietas.
vt mala nostra superes.
parcendo et voti compotes.
nos tuo vultu facies.
Gloria tibi domine.
qui scandis super sidera.
cum patre et sancto spiritu.
in sempiterna secula.

De eodem

Astra polorum supascendit.
xp̄s ad p̄ris dexterā sedēs
victor et auctor noster vbiqꝫ.
Id circo fratres pāgite melos
huic deo nostro vt mereamur
scandere mēte quo manet ipse.
Gloria simul patri perenni sit
filio spirituiqꝫ almo deo semꝑ
in euum.

De eodem Ad laudes Jambicum archilochium.

Tu xp̄e nostrum gaudiūm.
manens olympo preditū.
mundi regis qui fabricam.
mnndana vincens gaudia.
Hinc te precantes q̄sumus.
ignosce culpis omnibus.
et corda sursum subleua.
ad te superna gratia.
Ut cum rubente ceperis.
clarere nube iudicis.
penas repellas debitas.
reddas coronas perditas
Tu esto nostrū gaudiū
qui es futurū premium.
sit nostra in te gloria.
per cuncta semper secula.
Gloria tibi domine.
qui scandis suꝑ sidera. &c.

In vigilia pentecostes. Ad vesperas Jambicū archilochiū.

Ueni creator spiritus.
mentes tuorum visita.
imple superna gracia.
tu que creasti pectora.
Qui paraclitus diceris.
donum dei altissimi.
fons viuus ignis charitas.
et spiritalis vnctio.
Tu septiformis munere.
dextre dei tu digitus.
tu rite promisso patris.
sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus.
infunde amorem cordibus.
infirma nostri corporis.
virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longius.
pacemqꝫ dones ꝓtinus.
ductore sic te preuio.
vitemus omne noxium.

Da gaudiorum premia.
da gratiarum munera.
dissolue litis vincula.
astringe pacis federa.
Per te sciamus da patrem.
noscamus atq3 filium.
te vtriusq3 spiritum.
credamus omni tempore.

De eodem Jambicum vt precedens.

Beata nobis gaudia.
anni reduxit orbita.
cum spiritus paraclitus.
refulsit in discipulos.
Ignis vibrante lumine.
lingue figuram detulit.
verbis vt essent proflui.
et charitate feruidi.
Linguis loquuntur omnium.
turbe pauent gentilium.
musto madere deputant.
quos spiritus repleuerat.
Parata sunt hec mystice.
pasche peracto tempore.
sacro dierum numero.
quo lege fit remissio.
Te nunc deus piissime.
vultu precamur cernuo.
illapsa nobis celitus.
largire dona spiritus.
Dudum sacrata pectora.
tua replesti gratia.
dimitte nunc peccamina.
et da quieta tempora.
Sit laus patri cum filio.
sancto simul paraclito.
nobisq3 mittat filius.
charisma sancti spiritus.

De eodem Jambicum vt precedens.

Iam christ⁹ astra ascenderat
regressus vnde venerat.
promissum patris munere.
sanctum daturus spiritum.
Solennis vrgebat dies.
quo mistice septemplici.
orbe voluto septies.
signat beata tempora.
Dum hora cunctis tertia.
repente mundus intonat.
apostolis orantibus.
deum venisse nunciat.
De patris ergo lumine.
decorans ignis missus est.
qui fida christi pecora.
calore verbi compleuit.

De eodē Jambicū vt p̄cedens

Impleta gaudent viscera.
afflata sancto spiritu.
voces diuersas intonant.
fant dei magnalia.
Ex omni gente cogniti.
grecis latinis barbaris.
cunctisq3 admirantibus.
linguis loquuntur omnibus.
Iudea tunc incredula.
vesano tacta spiritu.
ructare musti crapulam.
alumnos christi concrepat.
Sed signis et virtutibus.
occurrit et docet petrus.
falsa profari perfidos.
iohelis testimonio.
Sic christe nūc paraclitus.
per te pius nos visitet.
nouansq3 terre faciē.
culpis solutos recreet.

De sancta trinitate Jambicū archilochicum.

O lux beata trinitas.
et principalis vnitas.
iam sol recedat igneus.
infunde lumen cordibus.
Te mane laudum carmine.
te deprecemur vespere.
te nostra supplex gloria.
per cuncta laudet secula.
Deo patri sit gloria.
eiusqꝫ soli filio.
cum spiritu paraclito.
et nunc et in perpetuum.

De eodem Jambicum vt precedens.

Adesto sancta trinitas.
par splendor vna deitas.
qui extas rerum omnium.
sine fine principium.
Te celorum milicia.
laudat adorat predicat.
triplex qꝫ mundi machina.
benedicit per secula.
Laus patri sit ingenito.
laus eius vnigenito.
laus sit sancto spiritui.
trino deo et simplici.

De eadem Jambicum vt precedens.

Assumus et nos cernui.
te adorantes famuli.
vota qꝫ preces supplicum.
hymnis iunge celestium.
Unum te lumen credimus.
quod et ter idem colimus.
alpha et o quem dicimus.
te laudat omnis spiritus.

De corpore christi Ad vesperas Diuus thomas aquinas auctor Metrum trochaicum alcmanio et euripidio alternatim currens.

Pange lingua gloriosi.
corporis mysterium.
sanguinis qꝫ preciosi.
quem in mundi precium.
fructus ventris generosi.
rex effudit gentium.
Nobis natus nobis datus.
ex intacta virgine.
⁊ in mundo conuersatus.
sparso verbi semine.
sui moras incolatus.
miro clausit ordine.
In supreme nocte cene.
recumbens cum fratribus.
obseruata lege plene.
cibis in legalibus.
cibum turbe duodene.
se dat suis manibus.
Uerbū caro panē verum.
verbo carnem efficit.
fitqꝫ sanguis christi merum.
et si sensus deficit.
ad firmandum cor syncerum.
sola fides sufficit.
Tantum ergo sacramentum.
veneremur cernui.
et antiquū documentum.
nouo cedat ritui.
prestet fides supplementū.
sensuum defectui.
Genitori genitoqꝫ.
laus et iubilatio.

salus honor virtus quoqꝫ.
sit et benedictio.
procedenti ab vtroqꝫ.
compar sit laudatio,

De eodem Ad completorium Aschlepiadens Choriambic⁹ ameter et incultus.

Sacris solēnibus iuncta sint gaudia.
et ex precordijs sonent pconia.
recedāt vetera noua sint oīa.
corda voces et opera.
Noctis recolitꝰ cena nouissima
qua xp̄us creditꝰ agnū ꝛ azima.
dedisse fratrib⁹ iuxta legitima.
priscis indulta patribus.
Post agnū typicū expletꝫ epulꝰ
corpus dn̄icum datū discipl'is
sic totū oib⁹ qd totū singulis.
ei⁹ fatemur manibus.
Dedit fragilib⁹ corpis ferculū
dedit ꝛ tristib⁹ sanguīs poculū
dicēs accipite qd trado vasculꝰ
oēs ex eo bibite.
Sic sacrificiū istud instituit.
cuius officiū cōmitti voluit.
solis p̄sbyteris qb⁹ sic cōgruit.
vt sumant et dent ceteris.
Panis angelic⁹ fit pāis hoim.
dat panis celic⁹ figurꝫ terminū
o res mirabilis māducat dn̄m.
pauper seruus et humilis.
Te trina deitas vnaqꝫ poscim⁹
sic tu nos visites sicut te colim⁹
p tuas sēitas duc nos q̄ tēdim⁹
ad lucem quā inhabitas.

De eodem Iambicum dimetrum Archilochium ametrum.

Verbum supernū prodiēs.
nec p̄ris linquēs dexterā.
ad opus suū exiens.
venit ad vite vesperam.
In mortem a discipulo.
suis tradendus emulis.
prius in vite ferculo.
se tradidit discipulis.
Quib⁹ sub bina specie.
carnem dedit et sanguinem.
vt duplicis substantie.
totum cibaret hominē.
Se nascens dedit socium.
cōuescens in edulium.
se moriens in precium.
se regnans dat in premium.
O salutaris hostia.
que celis pandis hostium.
bella premunt hostilia.
da robur fer auxilium.
Vni trinoqꝫ domino.
sit sempiterna gloria.
qui vitam sine termino.
nobis donet in patria.

De eodem Hymnus Iambicum ametrum.

Verbum prodiens a patre.
lumen verum de lumine.
deus de celis humilis.
homo nobis visibilis.
Da vt lege deposita.
tua simus sub gratia.
qui aperis diu clausis.
dans lumen nostris tenebris.
Seruos veni redimere.
tuo sacrato sanguine.
fac nos tecum surgere.
cibatos tuo corpore.
Vt cum sanctis perenniter.

laudes soluamus pariter.
seculorum altissimo.
regi souantes dño.
Laus sit patri et filio.
spiritui paraclito.
vnitati sit gloria.
per infinita secula.

In vigilia sancti Joannis baptiste Sapphicon endecasyllabon Tetrastrophon.

Ut queant laxis resonare fibris
mira gestorũ famuli tuorũ.
solue polluti labij reatum.
sancte ioannes.
Nuncius celso veniẽs olympo
te pr̃i magnũ fore nasciturũ.
nomen et vite seriem gerende.
ordine promit.
Ille promissi dubius superni.
pdidit pmpte modulos loq̃le:
sed reformasti genit⁹ pempte.
organa vocis.
Uentris obstruso posit⁹ cubili
senseras regẽ thalamo manẽtẽ.
hinc parẽs nati meritis vterq̃
abdita pandit.
Antra deserti teneris sub ãnis
ciuiũ turmas fugiens petisti.
ne leui saltem maculare vitam.
famine posses.
Prebuit hirtũ tegimẽ camel⁹.
artub⁹ sacris strophiũ bidẽtes
cui latex haustũ sociata pastũ.
mella locustis.
Ceteri tm̃ cecinere vatum.
corde presago iubar affuturũ.
tu q̃dẽ mundi scelus auferentẽ.
indice prodis.
Nõ fuit vasti spaciũ p orbis.
sanctior quisq̃ genit⁹ ioanne.
qui nephas secli meruit lauãtẽ.
tingere lymphis.
O nimis felix meritiq̃ celsi.
nesciens labẽ niuei pudoris.
p̃potens martyr eremiq̃ cultor
maxime vatum.
Serta ter denis alios coronãt
aucta cremẽtis duplicata q̃sdã
trino centeno cumulata fructu.
te sacer ornant
Nũc potẽs nr̃i meritis opimis.
pectoris duros lapides repelle
asperũ planas iter et reflexos.
dirige calles.
Ut pius mũdi sator ꝛ redẽptor
mentibus pulsa liuione puris.
rite dignetur veniens sacratos
ponere gressus.
Laus deo patri pr̃is atq̃ pli.
laus ꝛ ambor̃ tibi pneuma sacr̃.
nũc et in toto maneat futuri.
tempore secli.

In vigilia apostolorum Petri et Pauli Jambicum trimetrũ Auctor dicitur esse elpis vxor bohecij.

Aurea luce et decore roseo.
lux lucis omne perfudisti
seculum.
Decorans celos inclyto martyrio.
hac sacra die q̃ dat regis veniã
Ianitor celi doctor orb̃ piter.
iudices secli vera mundi lumia
per crucẽ alter: alter ense triumphans.
vite senatum laureati possidẽt.

Iam bone pastor petre clemēs accipe.
Vota precātū et pcti vincula.
resolue tibi ptāte tradita.
Qua cunctis celum verbo claudis aperis.
Doctor egregie paule mores instrue.
Et mēte polum nos transferre satage.
Donec perfectum largiatur plenius.
Euacuato qđ ex pte gemimus.
O liue binc pietatis vnice.
Fidei deuotos spe robustos maxime.
Fōte repletos charitatꝫ gemie.
Post mortē carnis impetrare viuere.
Sit trinitati sempiterna gloria
Honor potestas atqꝫ iubilatio
In vnitate cui manet imperiū
Ex tūc ⁊ modo p eterna secula.

De eodem hymnus Jambicū dimetrum.

Apostolorum passio.
diem sacrauit seculi.
petri triumphum nobilem.
pauli coronam preferens.
Coniunxit equales viros.
cruor triumphalis necis.
deum secutos presules.
christi coronauit fides.
Primus petrus apostolus.
nec paulus impar gratia.
electionis vas sacre.
petri adequauit fidei.
Verso crucis vestigio.
simon honorem dans deo.
suspensus ascendit dati.
non imemor oraculi.
Precinctus vt dictū est senex.
et eleuatus ab altero.
quo nollet iuit sed volens.
mortem subegit asperam.
Sic roma celsum verticem.
deuotionis extulit.
fundata tali sanguine.
et vate tanto nobili.
Tante per vrbis ambitum.
stipata tendunt agmina.
trinis celebratur vijs.
festum sacrorum martirum.
Prodire mundum quis putet
concurrere plebem poli.
electa gentium caput.
sedes magistri gentium.

In visitatione sancte Marie virginis Jambicum ametrum et incultum.

In mariam vite viam.
matrem verā viuentium
pie venit qui redemit.
peccata delinquentium.
Gressum cepit dum concepit.
maria montium properans.
visitauit confortauit.
elisabeth compatiens.
Salutatur inflamatur.
elisabeth et filius.
inaudita fiunt ita.
de dono sancti spiritus.
Impregnata grauidata.
fit mater olim sterilis.
infans datus non dum natus.
exultat christo iubilis.

Seruit maior gaudet minor,
maria fert solatium.
visitat preparatur.
ad spiritum ꝓpheticum.
Precursorem et doctorem.
maria manu indicat.
qui rectorem purgatorem.
digito manu nunciat.
Leua gregem duc ad regem.
maria cunctos visitans.
vt saluetur et letetur.
cum tu sis mater medians.

De eodem Jambicum ametrū sicut precedens.

O christi mater celica.
fons viuus fluens gratia.
lux pellens cuncta schismata.
maria deo proxima.
Ex motu veri luminis.
transiuit in montaneis.
virgo iuuare vetulam.
de precursore grauidam.
Mater venit de nazareth.
vt salutet elizabeth.
replentur dono spiritus.
anus et eius filius.
Elizabeth complacuit.
q̄ mater dei affuit.
infans gaudet in vtero.
presente christo domino.
Marie visitatio.
exemplum dat pro prauio.
q̄ sit parata omnibus.
ipsam pie querentibus.
Trinitatis clementia.
cuncta laxet facinora.
per matris christi merita.
nos ducat ad celestia.

De eodem hymnus Ameter. Jambicus vt precedens.

De sacro tabernaculo.
virtutum flos egreditur.
in montis diuerticulo.
odor marie spargitur.
Ex charitatis germine.
elizabeth appropiat.
et domum intrat femine.
ipsam deuote visitat.
Salutat seruam domina.
hec matrē christi nominat.
confertur ingens gratia.
matrem et prolem satiat.
En christi incarnatio.
per non dum natum panditur.
hunc adorat cum gaudio.
qui ventre matris clauditur.
Clamat senex in iubilo.
videns marie gloriam.
beata credens angelo.
sciuisti rem veridicam.
Hic stupet rerum regula.
nature mutans ordinem.
vbi fiunt miracula.
per solum celi principem.
Presta virgo piissima.
sufficiens auxilium.
cum sis mater largissima.
nos visites in secula.
Laus honor sponso virginū.
nunc et per omne seculum.
qui nos marie meritis.
celi coniungat gaudiis.

De sancta maria Magdalena Trochaicum carmen.

Iesu christe auctor vite.
qui in tuo sanguine.

peccatum lauisti ade.
marie magdalene.
tribuisti salutarem.
fructum penitentie.
Preciosam margaritam.
stellamq3 clarissimam.
eam locasti in arce.
vranice curie.
vt esset euidens tue.
exemplum clementie.
Interuentu ergo eius.
sis nobis propicius.
ac nostra dele peccata.
et da vite gaudia.
qui regnas cum deo patre.
et spiritu compare.
De eadem hymnus Trochaicum vt precedens.
Pange lingua magdalene.
lachrimas et gaudium.
sonent voces laudis plene.
te concentus cordium.
et ɔcordet philomele.
turturis suspirium.
Iesum querens conuiuarū.
turbas non erubuit.
pedes vnxit lachrymarum.
fluuio quos abluit.
crine tersit et culparum.
lauacrum promeruit.
Suum lauit mundatorem.
riuum fons imaduit.
pium fudit vas liquorem.
et in ipsum refluit.
celum terra dedit rorem.
celum terra compluit.
In predulci mixtione.
nardum ferens pisticum.
in vngenti fusione.
typum gessit mysticū.
vt sanetur vnctione.
vnxit egra medicum.
Hic christus hanc respexit.
speciali gratia.
q2 multum hunc dilexit.
dimittuntur omnia.
christi quando resurrexit.
facta est prenuncia.
Gloria et honor deo.
qui paschalis hostia.
agnus morte pugna leo.
victor die tertia.
resurrexit cum tropheo.
mortis ferens spolia.
De eodem Iambicū dimetrū
Votiua cunctis orbita.
lucis triumphat gratia.
qua scandit astra femula.
maria christi fulgida.
Calcans beata luridam.
secli ruentis machinam.
ardore sancti spiritus.
ignes subegit lubricos.
Hec sacras iesu lachrymis.
plantas rigauit intimis.
tersit capillis osculans.
mentis tenebras expians.
Te quesumus gratissima.
deposce nobis veniam.
celestis aues tinnulis.
te perfruamur organis.
Salue beata trinitas.
perenni manens gaudio.
iuua creatrix seculum.
que regnas in perpetuum.
De sancta Anna matre marie Hymnus ameter et incultus.
Lucis h⁹ festa colit plebs bone deū celi dignis ɔfre(sta. quētans hymnis.
Mat' mris xpi ex h mūdo tristi Migrans fide bona sūpsit vi-

te dona. (yesse.
Anna sic expresse fundit radix
Vt sit mat mris nati dei pris.
Ex hac carnis planta surgit
virgo sancta.
Ex h fluit fōte lapis ces mōte
Celo iam sublata sic mlier btā.
Nos suo pcatu purget a reatu
Trino laus et vni deo sit cōi
In q viuit anna simul cū maria
De eadē Sapphicon endeca-
syllabon tetrastrophon cū ado-
nico dimetro. Et canit sic mar
tyris christi colimus.
Anna regine marie polorū.
Mr immēsis titul decora
sanctitatis cōspicue q vite.
clara triumphis.
Te sacrā cuncte venerabilēq.
nationes et celebrāt beatā.
nāq rectoris superū parētem.
ventre tulisti.
Ecce mortales varijs fatigāt.
te prece et votis mulier sacrata.
gestiunt cūcti cecinisse laudes
dicere et hymnū.
Reb afflictis vocitaris anna.
ingruit quicqd homini timēdū
atq funestū venerande asylū.
querimus anne.
Nunciant qn nebule nigrātes.
luridā pestem trepido popello.
eripis cunctos tibi seruientes.
mente fideli.
Obsecro i cūctis facilē periclis.
prebeas te te miseris cateruis.
nec sinas tantā pyisse de te.
spem bene captam.
Sis apud natā simul et nepotē
semp assestrix scelerū refertis.
vt queant tandē veniā mereri.

regna q celi.
In inuentōe scti stephani Car
men trochaicum.
Sancte dei preciose.
protomartyr stephane.
qui virtute caritatis.
circumfultus vndiq.
dominum pro inimico.
exorasti populo.
Tu celestis primitiuus.
signifer militie.
veritatis assertiuus.
testis primus gratie.
fundamenti lapis viuus.
basis patientie.
Saxo cesus non mucrone.
per saxorum cuspides.
corpus membri passione.
circumeīdi preuides.
ad decorem sunt corone.
rubricati lapides.
Tu celorum primus stratam.
consternis lapideam.
tu per christum ebetatam.
primus transis rompheam.
primum granū trituratū.
christi ditans aream.
Tibi primum referate.
celi patent ianue.
iesum vides potestate.
cui pugnas strēnue. stās cū pa
tris maiestate. tecū est assidue.
Prestās gēti psequēti. pces p
lapidib. ne repēdas te petēti.
lapides p pcib. s indulge pie
mēti. pluq audet vocib. funde
pces p duoto. tibi nūc collegio
vt tuo ppiciat interuētu do-
min nos purgatos a peccatis
celi iungat ciuibus. Gloria et
honor deo qui te flore roseo.

coronauit et locauit.
in throno sidereo.
saluat reos soluens eos.
mortis ab aculeo.

De eodem Jambicum non bene seruatis pedibus.

Deus deorum domine.
rex sempiterne glorie.
inuictorumqʒ militum.
carmen exaudi supplicum.
Terra tegens absconditum.
dulcis thesauri precium.
inuento protomartyre.
mundo reddit spem glorie.
Omnes deuoti martyres.
laudate protomartyrem.
vestris dignus est laudibus.
assumpsit dei filius.
Iam prothomartyr stephane.
preces deuotas accipe.
quibus per te nos querimus.
deo placari celitus.
Quem pro persecutoribus.
exaudiebat dominus.
et pro suis supplicibus.
exaudiat propicius.

De eodem. dactylicum metrū hypercatalecticum.

Plebs deuota deo mente fideli.
psallat altitono pectore leto.
laudes dulcifluas promit ab ore
quo sit consona mēs voce sonora
Iam pclara dies fulget ī orbe.
quā cūcti recolāt corde bēigno
xpi nata sacro iudice celso.
viso precipuo iam luciano.
Sāctorꝝ celebris lux hodierna
q̄ sunt magnifica laude reperta
virtutū meritis corpa sacra.
odis omigenis condecorent.
Insignis stephāi martyrꝫ almi
doctorisqʒ sacri gamalielis.
abibeqʒ simul et nicodemi.
festū nos dn̄o reddat ouantes.
In celi solio hoste subacto.
splendent cū dn̄o stēmate claro
quorū de numero celicus ordo
gaudet ppetuo temporis euo.
Te martyr petim⁹ nūc pi⁹ assis
sanctis cū socijs munera lucis.
affer supplicib⁹ propiciatus.
nob dasqʒ frui lumine christi.
Sit laus imperiū cūctipotēti.
virt⁹ laus ꝛ honor cū pare pli.
sancto spiritui cuncta regenti.
lumē viuificū omne per euum.

De sancta Afra Jambicum ametrum et incultum.

Gaude ciuitas augusta.
redde deo vota iusta.
a quo tuus a te missus.
est apostolus narcissus.
Narcissus primo plantauit.
dionysius rigauit.
deus dedit incrementū.
christus manet fundamentum.
Sub narcisso pontifice.
et dyacono felice.
credit afra cum puellis.
et hylaria cum illis.
Demon clamat et insanit.
afra stupet presul canit.
canit presul christianus.
fugit sathanas prophanus.

Nox in fide confortatis.
affinibus et cognatis.
ille simul comprehense.
quinqꝫ viue sunt accense.
Afra simul et consortes.
stent pro nobis prece fortes.
vt et nobis expurgatis.
sit portio cum beatis.
O narcisse cum felice.
vos pro nobis omni vice.
et pro nostra prauitate.
et pro cunctis exorate.
Presta pater et patrone.
presta fili pastor bone.
presta spiritus amborū.
medicina peccatorum.

De sancto Laurentio Sapphicum endecasyllabū.

Martiris xp̄i colim⁹ triūphū
annuū tps venerādo cui⁹.
cernuo voto prece iam rotūd⁹
orbis adorat.
Pontifex sixt⁹ monuit mīstrū.
fixus in ligno cruc ꝫ exequeris.
me cito penā paciendo magnā.
ibis ad astra.
Tortor iratus petit vt talenti.
pondus ignoti manifestet oē.
mente vesana cupiens vorare.
aurea lucra.
Spreuit hic mūdi pitura dona
fert opē nudis alimēta claudis.
diuidit nūmos miseris cateruis
corde flagranti.
Igne torquetur stabili tenore.
cordis accensus supat minaces.
ignium flamas in amore vite.
semper opime.

Cuiꝰ postq̄ latus omne tostis.
verte pfecto loquit iocando.
corpis partē laniando coctam
dentibus atris.
Spiritū suscepit chorus angloꝝ
intulit celo pie laureandū.
vt scelus laxet hoīm precando.
omnipotentem.
Supplici voto rogitemus oēs
sancte laurenti veniam pceris.
qui tuū festum celebrant vbiqꝫ.
voce vel actu.
Gloriā patri resonemus oēs.
eius et nato iubilemus apte.
cū q̄bus regnat simul ⁊ creatoꝛ
spiritus almus.

De eodem Jambicum archilochium.

Conscendat vsqꝫ sidera.
celiqꝫ pulset intima.
vox atqꝫ cantus oīum.
te deum collaudantium.
Adest namqꝫ festiuitas.
et dies venerabilis.
in qua celum pro meritis.
laurentius ingressus est.
Qui superatis ignibus.
et impijs tortoribus.
deuictis seuis hostibus.
nunc gaudet in celestibus.
Ipse dignetur dominū.
rogare clementissimum.
vt ab eternis ignibus.
nos saluet ⁊ demonibus.

Assumptiōis Marie Fortunatus Eps auctor.

Que terra pontus ethera.
colunt adorant pdicant.

trinam regentem machinam·
claustrum marie baiulat.
Cui luna sol et omnia.
deseruiunt per tempora.
perfusa celi gratia.
gestant puelle viscera.
Beata mater munere.
cuius supernus artifex.
mundũ pugillo continens.
ventris sub archa clausus est.
Benedicta celi nuncio.
fecunda sancto spiritu.
desideratus gentibus.
cuius per aluum fusus est.
O gloriosa domina.
excelsa super sydera.
qui te creauit prouide.
lactasti sacro vbere.
Quod eua tristis abstulit.
tu reddis almo germine.
intrent vt astra flebiles.
celi fenestra facta es.
Tu regis alta ianua.
et porta lucis fulgida.
vitam datam per virginẽ.
gentes redempte plaudite.
Maria mater gratie.
mater misericordie.
tu nos ab hoste protege.
in hora mortis suscipe.
Gloria tibi domine.
qui natus es de virgine.
cum patre et sancto spiritu.
in sempiterna secula.
De eodẽ hymnus dactylic⁹ hypercacalecticus.
O quã glorifica luce coruscas
stirpꝫ dauidice regia ples
sublimis residens virgo maria
supra celigenas etherꝫ omnes.
Tu cũ virgineo matris honore
angelorũ dño pectoris aulam.
sacris visceribus casta parasti.
natus hinc deus et corpe xp̃c.
Quem cunctus venerans orbis adorat.
cui nunc rite genu flectitur oẽ.
a quo nos petim⁹ te veniente.
abiectis tenebris gaudia lucis
Hec largire pater luminis auctor
natũ per ꝓpriũ flamine sancto.
q̃ tecum nitida viuit in ethera.
regnãs ac moderãs secla cũcta
De sancto Pelagio Jambicũ incultũ et ametrum.
Felix mater constantia.
deuota christo iubilo.
festum sancti pelagij.
tui patroni optimi.
Qui creatorem omnium.
confessus dei filium.
tortoris imanissima.
passus est supplicia.
Cassatur eualasius.
en vir q̃m dyabolicus.
sed miles christi feruidus.
triumphat inperterritus.
Agone iam nouissimo.
plenissimus martyrio.
collum submisit gladio.
flamen remisit domino.
Nunc regni nixus solio.
in throni capitolio.
agnum sequendo dominum.
nulli secundus martyrum.
Deo patri et filio.
cum spiritu paraclito.
sit laus atq; victoria.
per infinita secula.
In natiuitate gloriose virgi-

nis Marie Tricolos tetrastro phos ex primis duobus asclepiadeis tertio pherecratio q̄r to gliconico.

Gaude visceribus mater in intimis.
felix eccl'ia q̄ sacra replicas.
sancte festa marie.
plaudent astra solum mare.
Cuius magnifica est gn̄atio.
cuius vita sacris claruit actib⁹
cuius finis honorem.
summū sine tenet fine.
Que v̄go pepit v̄goq₃ p̄manet
lactauit p̄prijs vberibus deum
portantem q₃ gerebat.
vlnis prona trementibus.
Felix multiplici laude puerpa.
regis porta sui clausa perennis.
mundi stella fluentis.
floris virgula regia.
Te nūc suppl'r scā theothocos
regis p̄petui sponsaq₃ poscim⁹
vt nos semp̄ vbiq₃.
miti munere protegas.
Sctis obtineas virgo p̄catib⁹
pacis p̄sidiū dulce diutine.
nobis atq₃ beati.
regni dona perennia.
Presta sūme p̄r p̄ris ac vnice.
amborūq₃ simul sp̄us annue.
qui regnas deus vnus.
omi tempore seculi.
De eadem Jambicum archilo chium nō bn̄ seruatis pedibus
O sancta mundi domina.
regina celi inclyta
o stella maris maria.
virgo mater deifica.
Emerge dulcis filia.
nitesce iam virguncula.
florem latura nobilem.
christum deū et hominem.
Natalis tui annua.
en colimus solennia.
quo stirpe allectissima.
mundo fulsisti genita.
Per te sumus terrigene.
simulq₃ iam celigene.
pacati pace nobili.
more inestimabili.
Sit trinitati gloria.
sit semper ac victoria.
in vnitate solida.
per seculorum secula.
De eodē Carmen iambicum.
Nunc tibi virgo virginum.
laudes ferimus carminū.
teq₃ celorum dominam.
resultet hec plebecula.
Tu porta domus fulgida.
egressionis inscia.
et virga fructu florida.
virgo q₃ nato grauida.
Te nostra sonant carmina.
te angelorum agmina.
infernus tibi iubilat.
fretus q₃ tibi intonat.
Lacta regina paruulum.
eterni regis filium.
lacta sacrato vbere.
qui te concessit viuere.
Tu clara stirpis regia.
iureq₃ mundi domina.
desideratum omnibus.
tu protulisti gentibus.
O stella maris fulgida.
absolue plebis crimina.
gemitus quoq₃ supplicum.
muta dando gaudium.

Laus patri inuisibili.
laus eius almo flamini.
laus sit et vnigenito.
orbi terrarum domino.

De sancto Mauricio et socijs eius Carmen trochaicu m.

Alma christi quando fides.
mundo passim traditur.
et per latos orbis fines.
igne flagrans floruit.
tunc elegit sibi gratum.
militem mauritium.
Qui loricam fide textam.
forti gestans pectore.
que beata thebeorū.
induebat agmina.
ad celorum vt consortes.
incitaret premia.
Martir sacer quo vocetur.
inclytus mauricius.
omnes simul quasi vnus.
vir ductu mirabili.
ad coronam promerendā.
properabant celitus.
Tunc armati spiritali.
ense christi milites.
submittentes velut agnus.
pia colla iugulo.
triumphabant trucidati.
spreto mundi principe.
Contemnentes blandimenta.
tyrannorū noxia.
floccipendūt mundi penas.
sub momento vincere.
vt ditentur sempiterno.
sine fine munere.
Diem festum reuolutum.
anni monstrat orbita.
qua beatam thebeorum.
legionem colimus.
egris salus quo prestatur.
cecis visus redditur.
Nunc qua ppter supplicantes.
illi preces fundimus.
vt dignetur nobis christum.
facere propicium.
quē amauit cum quo regnat.
nunc et in perpetuum.
Gloria et honor deo.
vsq̧ quo altissimo.
vna patri filio q̧.
inclyto paraclito.
cui laus est et potestas.
per eterna secula.

In festiuitate sancti Michaelis Archangeli Sapphicum endecasyllabum.

Christe sanctorum decus angelorum.
rector humani generꝫ et auctor
nobis eternum tribue benign⁹
scandere celum.
Angelū pacꝫ michael ad istam.
celitus mitte rogitamus aulā.
crebro vt nobis veniēte crescāt
prospera cuncta.
Angelus fort⁹ gabriel vt hostē
pellat antiquū volitet ab alto.
sepius templū veniat ad istud.
visere nostrum.
Angelū nob medicū salutis.
mitte de celis raphael vt oēs.
sanet egrotos pariter q̧ nros
dirigat actus.
Hinc dei nrī genitrix maria.
totus et nobis chor⁹ angelorꝫ.
semper assistat: simul et beata.

concio tota.
Prestet hoc nob deitas beata.
pris ac nati pariterq sancti.
spūs cuius roboat in omni.
gloria mundo.

De eodem Carmē trochaicū.

Tibi xpe splendor patris.
vita virtus cordium.
in conspectu angelorū.
votis voce psallimus.
alternantes cōcrepando.
melos damus vocibus.
Collaudamus venerantes.
omnes celi milites.
sed precipue primatem.
celestis exercitus.
michaelem in virtute.
conterentem zabulon.
Quo custode procul pelle.
rex christe piissime.
omne nephas inimici.
mundo corde et corpore.
paradiso redde tuo.
nos sola clementia.
Gloriam patri melodis.
personemus vocibus.
gloriam christo canamus.
gloriam paraclito.
qui trinus et vnus deus.
extat ante secula.

De eodem Jambicum archilochium dimetrum.

Misteriorum signifer.
celestium archangele.
te supplicantes quesumus.
vt nos placatus visites.
Ipse cum sanctis angelis.
cum iustis cum apostolis.
illustra locum iugiter.
quo nunc orantes degimus.
Castissimorum virginum.
doctorum ac pontificum.
pro nobis preces profluas.
deuotus offer domino.
Hostem repellat vt seuum.
hospem et pacis dirigat.
et nostra simul pectora.
fides perfecta muniat.
Ascendant nostre protinus.
ad thronum voces in gloria.
mentes q nostras erigat.
qui sede splendat fulgida.
Hic virtus eius maneat.
hic firma flagret charitas.
hic ad salutis commoda.
suis occurrat famulis.
Errores omnes auferat.
vagosq sensus corrigat.
et dirigat vestigia.
nostra pacis per semitas.
Lucis in arce fulgida.
hic sacra scribat carmina.
et nostra simul nomina.
in libro vite conserat.
Gloria tibi domine.
gloria vnigenito.
vna cum sancto spiritu.
in sempiterna secula.

De sancto Dyonisio et sociis suis Trochaicū trimetrum archilochium.

Alma lux siderū robur martyrum.
te decent oīa laudum carmina.
te sancti domine laudāt hodie.
Quia sanctissimū dionysium.
areopagitā iam celicolam.

illis sociasti sede perenni.
Qui portās ꝓpriū caput absci
cātu anglico venit subito. (sum
ductus ad tumulū in parrisium
Martyr tu dñi o dionysi.
cū tuis socijs ora pro nobis,
et plebi dñm fac ꝓpicium.
Virtus trinitati laus vnitati.
honor et gloria sit ꝑ tempora.
priora futura et presentia.
De sancto Gallo hymn⁹ sap
phicus endecasyllabus.
Vita sanctorꝫ via spes salusq́
Christe largitor ꝓbitatꝫ atq́.
cōditor pacis tibi voce sensu.
pangimus hymnum.
Cuius est virt⁹ manifesta totū
qđ pie poscūt qđ habēt qđ orē.
corde vel factis cupiūt amore.
igne flagrantes.
Qui tua sanctū pietate gallū.
indicem lucis supere dedisti.
eius vt docti monitis tenebras
mente fugemus.
Hic ad exēplū volucris canore
actibus sese prius excitauit.
vt qđ ingessit vigor instrumētꝫ
vita probaret.
Qui potēs ṽbo venerād⁹ actu
semꝑ eternis inhians lucellis.
plura salutis meruit superne.
signa patenter.
Quesum⁹ mōi sator et redēptor
vt sacris eius precibus tueri.
hāc vel plebē tribuēs qđ optat.
corde benigno.
Temporū pacem fidei tenorē.
languidis curā veniāq́ lapsis.
omnibus presta pariter beate.
munera vite.
De quib⁹ tanti dederas ꝓfonsi
pria ꝓuisor documēta clemens
illius sacrā patiaris vnq́.
desere curam.
Hoc pris ples pater ꝟ benigne
spūs pris hoc vtriq́ compar.
nunc et eterno facias perenni.
tempore seculi.
De oib⁹ sanctis Iābicū icultū
Omnes superni ordines.
quibus dicatur hec dies.
mille milleni milies.
vestros audite supplices.
Primum virtutes ignee.
mox replete scien tie.
ex hinc iuuate nos prece.
sessiones dominice.
Tum vos celestes domini,
et principes preualidi
potentiaq́ prediti.
estote nobis placidi.
Hinc ditati virtutibus.
vosq́ tremendi nutibus.
et fulgurosi virtutibus.
christe fauete plebibus.
Omnes quos dei gratia.
ab hac exemit patria.
bona donans celestia.
nostra laxate crimina.
Tu pater assis abraam.
caram regens pro sapiam
cum ipsis necessariam.
nobis precando veniam.
Tandem dauid hymnidicis.
hinc inde stipatus choris.
pulcer coronis regijs.
cunctis succurre miseris.
Sacer adesto flagitans.
cetus futura predicans.
nobis christum cociliāns.

in celo iam tripudians.
Omnes dum carnem induit.
quos christus presens docuit.
quosq; absentes imbuit.
erigite qui corruunt.
Nostros supreme claniger.
et noue pacis legifer.
omnis q; christi crucifer.
actus mundate pariter.
Nunc omne sacerdotium.
primus ordo pontificum.
clerum do . endo subditum.
fletum tergite supplicum.
Nunc posce dei genitrix
omnisq; carnis domitrix.
vt cessat cu'pa perditrix.
et plebs soluatur debitrix.
Istud concede trinitas.
et indiuisa vnitas.
domos regens pacificas.
etates per interminas.

De eodem ad completoriũ Iã bicum ametrum.
Iesu saluator seculi.
redemptis ope subueni.
et pia dei genitrix.
salutem posce miseris.
Cetus omnes angelici.
patriarcharum cunei.
et ꝓphetarum merita.
nobis precentur veniam.
Baptista christi precursus.
et clauiger ethereus.
cum ceteris apostolis.
nos soluant nexu criminis.
Chorus sacratus martyrum.
confessio sacerdotum.
et virginalis castitas.
nos a peccatis abluant.
Monachorum suffragia.
omnes q; ciues celici.
annuant votis supplicum.
et vite poscant premium.

De eodem vt precedens.
Christe redempto omnium.
conserua tuos famulos.
beate semper virginis.
pijs placatus precibus.
Beata quoq; agmina.
celestium spirituum.
preterita presentia.
futura mala pellite.
Vates eterni iudicis.
apostoliq; domini.
suppliciter exposcimus.
saluari vestris precibus.
Martyres dei inclyti.
confessores q; lucidi
nos ferte in celestibus,
vestris orationibus.
Chorus sacratus virginũ.
monachorumq; omnium.
simul cum sanctis omnibus.
consortes christi facite.
Mentem auferte pfidam.
credentium de finibus
vt christo laudes debitas.
per soluamus alacriter.
De sancto Martino episcopo Iambicum archilochium.
Martine confessor dei.
valens vigore spiritus.
carnis fatiscens artubus.
mortis future prescius.
Qui pace christi affluens.
in vnitate spiritus.
diuisa membra ecclesie.
paci reformas vnice.

Quem vita fert ꝓbabilem.
quem mors cruenta non ledit.
qui callidi versutijs.
in hora mortis derogas.
Nec plebs fide ꝓmptissima.
tui dici gaudia.
votis colit fidelibus.
adesto mitis omnibus.
Per te quies sit temporū.
vite detur solatium.
pacis redundet commodū.
sedetur omne scandalum.
Ut caritatis spiritu.
sic affluamus inuicem.
quo corde cum suspirijs.
christum sequamur intimis.
Qui letaris cum angelis.
exultas cum archangelis.
triumphas cum apostolis.
in seculorum seculis.
De sancta Elizabeth Trochaicum non multum elegans.

Hymnum deo vox iocunda.
decantet ecclesie.
nam congaudet letabunda.
syon mater filie.
ascendenti de profunda.
conualle miserie.
Quam regali stirpe natam.
in annis infantie.
vir accepit desponsatam.
indolis eximie.
semper tñ inspiratā
voto continentie.
Fide ꝑle sacramento.
ratum hoc coniugium.
vero docet argumento.
ꝙ patrum celestium.
vite sancto subcremento.
attingit consortium.
Lege carnis sic ligata.
non extinxit spiritum.
sed impleuit fide rata.
nec reliquit irritum.
quod a deo mens parata.
gerebat propositum.
Gloria sit iesu bone.
tibi nunc et iugiter.
qui certantes in agone.
adiuuas fideliter.
et mercedem das corone.
vincenti viriliter.
De eadem Jambicū ametrū.

Nouū sidus emicuit.
error vetus conticuit.
nouo splendore rutilat.
plebs nouas laudes intonat.
In cuius nunc preconia.
linguam soluat ecclesia.
nobis preconis gloriam.
promat sperando veniam.
Dies solennis agitur.
dies salutis colitur.
in qua spes que promittitur.
hac attestante redditur.
Hinc ergo dei famula.
elizabeth per secula.
christo conregnans veniam:
nobis poscas et gratiam.

De eadem Trochaicum.

Elizabeth. collaudemus.
virtutum insignia.
horis eius presentemus.
deuote obsequia.
vt spe recta respiremus.
per eius suffragia.

Stirpe regum procreata.
in terra nobilium.
christum regem imitata.
cōditorē omnium.
choris est associata.
supernorum ciuium.
Pubertatis ducens annū.
sancte manet indolis.
sponsum accepit tyrannū.
quem virtutem in scholis.
mitem facit velut agnum.
iungit celi incolis.
Hec insignis et beata.
pauperum nutricia.
fastu mundi non elata.
nec parentum gloria.
in se carnis trucidata.
crucifixit vicia.
Aqua eam dum rigauit.
hostis innocentie.
potum lacte perforauit.
clauo penitentie.
et sic sese liberauit.
virtus paciencie.
Tandem viro destituta.
munda mundum exuit.
christū mente iam induta.
saccum carni consuit.
et in tempus hec statuta.
sic lampas emicuit.
Veras censum paupertatis.
redimens diuitias.
de thesauro pietatis.
fudit auri copias.
et multorum egestatis.
suppleuit inopias.
Fecit opus fuso cibi.
querens alimoniam.
et vilescens ipsa sibi.
querit ignominiam.
sciens soli christe tibi.
recti dari gloriam.
Huic ergo laudes demus.
et preces humiliter.
et adiuti emendemus.
quod putamus iugiter.
vt per eam conregnemus.
christo eternaliter.

In festo presentationis Marie Jambicum ametrum.

O dei sapientia.
attingens cuncta fortiter
humani lapsus vicia.
subleuasti suauiter.
Sumpsisti formam hoīs.
in qua mortem susciperes.
ex aluo nascens virginis.
ne consors culpe fieres.
Replens matrem dulcedinis.
dono dum aluo clauditur.
sic plena bonis inclytis.
vt stella fulgens oritur.
Amoris dans inditia.
certa tam efficaciter.
tota nostra precordia.
ad te traxisti dulciter.
Eterni patris ordine.
in templo virgo conceditur.
vbi mira dulcedine.
contemplando perfruitur.
Orationi dedita.
et diuinis obsequijs.
a mundo prorsus abdita.
archanis vacat studijs.
O mira redundantia.
et gratia data virgini.
que cuncta sunt flagrantia.
et grata summo numini.

Mens lingua caro spiritus.
sensus affectus actio.
electam monstrat celitus.
te matrem dei filio.
Gloria tibi domine..
qui natus es de virgine.
idem manens in numine.
patri cum sancto flamine.

De eodem Jambicum.

Sacri parentes virginis ste riles naturaliter hoc dono summi numinis susceperunt feliciter.
Vota solventes filiam ad templum trimam deferunt deo placentem hostiam ibi mansuram deserunt.
Infãtie tam tenere creuit virtus et gracia in omni complẽs opere creatoris obsequia.
Regitur sancti spiritus domestico dictamie omnis virtutis penitus decus splendet in virgine. Gloria tibi domine. rc̃.

De sancta katerina virgine et martyre Ameter r corruptus.

Aue katerina martyr et regina
Virgo deo digna mitis et benigna.
Costi regis nata xpo regi grata
vera spõsa xpi xpm induisti.
Que te spopõdisti sponsam fore christi.
sponsa sponso gratos fac nos et acceptos.
Victrix sapientum dum soluis tormentum.
cesa lacte fluis syna sepeliris.
Monstra vite viam vt philosophiam.
mundi transeamus veram inquiramus.
Ora r inclina nobis verum syna.
vt intremus chorũ tecũ angelorum.
Sit laus deo pr̃i summum xpo decus.
spiritui sancto honor trinus et vnus.

De sancto Conrado Constãtieñ. episcopo. Hymnus ameter et solutus.

O preclara constantia.
cole solennia.
qui es celi cetibus.
iunctus florens virtutibus.
conradus presul inclytus.
Hic largitatis filius.
pater eximius.
pauperum penurias.
pellit fundat ecclesias.
vir totus deo deditus.
Udalrico quos socio.
animas fluuio.
cernit in miseria.
vt aues per ministeria.
misse a pena liberat.
In paschali solennio.
sacro conuiuio.
illapsam araneam.
sumit nec lesus per eam.
viue cene dat exitum.
Ad huius tumbam sedula.

vigent miracula.
cecis visus redditur.
claudis gressus conceditur
egris salus exuberat.
Presta beata trinitas.
da simplex vnitas.
tanti patris precibus-
solutis a criminibus.
nobis celorum aditum.

De sancta Barbara Ode sapphica endecasyllaba. Tetrastropha cū adonico Canitur sicut vita sanctorum de sancto Michaele.

Barbare laudes resonet quot annis.
Christianorum populus fidelis.
atq3 solennem celebrate lucem
virginis omnes.
Castitas huic superūq3 cura.
integri mores probitas q3 simplex.
tota tum celum meruit q3 vita
criminis expers.
Sedulo quisquis veneratur illam.
thure vel paruo litat angelorum.
pane nunq3 destituetur atre.
mortis agone.
Illa celestum meritis opimis.
grata z rectori meruit clientes.
atq3 deuotos rapere ex periclis
atq3 tueri.
Virgo dilecta o nimium tonanti.
impetra humano generi salutē
exitu vite mereamur omnes.
visere christum.
Hymnus z laudes decus z potestas.
sit deo trino pariter q3 et vno.
sit salus mundo fideiq3 candor
tempus in omne.

De sancto nicolao Jambicū ametrum.

Exultet aula celica.
letetur mundi machina.
dum refert solis orbita.
nicolai solennia.
Qui vagitus infantie.
decorauit mirifice.
dans virtutum primordia.
inter artus tripudia.
Quarta cū sexta feria.
semel sugebat vbera.
iam in etate tenera.
hac vsus abstinentia.
Cuius tumba fert oleum.
matris oliue nescium.
quod natura non ꝓtulit.
marmor sudando parturit.
O venerande pontifex.
pius nec tardus opifex.
cunctis qui corde credulo.
te querunt in periculo.
Aufer mortis dispendia.
confer vite stipendia.
quo post carnis exilia.
tecum simus in gloria.
Presta pater ingenite.
iesu cum sancto pneumate.
vt nicolai precibus.
celi iungamur ciuibus

Hymnus sapphicus endecasyllabus In sanctissimā beate virginis conceptōem: qui canitur sicht Ut qant laxis vel Iste cōfessor.

Virginis festum celebrem⁹ omnes.
qua die primū genitricis aluo.
rite cōcepta et fuerat: parentū.
criminis expers.
O parens salue supi tonantis
celicis turbis venerāda mat.
gentibus cūctis merito colēda.
virgo beata
Te senes matrē celebrāt dserti
te colit mitis iuuenū caterua.
te pie matres pterqꝫ laudat.
pulchra puella.
Clamitant oēs famuli fideles.
te sacrā purā macula carentem
atqꝫ cū primū ex vtero parētis.
conciperetis.
Impius cedat temerariusqꝫ.
virginis sancte fideiqꝫ cultor.
qui tibi labē voluit nephand⁹
pingere primā.
Despice interram gnosa plebs
et graues iāiam miserare casus
quos tulit mōs scelerū refert⁹
spes miserorum.
Orphāi magnū vidueqꝫ asylū
atqꝫ pregnantū facilis patrona
desinant vane celebrare gētes.
festa diane.
Sola peccātes aio benigno.
deseris nunqꝫ veniā petentes.
nō potes qcquā famlo negare.
te veneranti.
Mitiga christū genitū pcamur
parcat vt nob miseris fatemur
grande delictū toties patrasse.
crimine pleni
Sed pijs virgo pcib⁹ remulce.
iudicē iustū: morimur nephādi
ni velis nobis veniā impetrare
o mediatrix.
Dulcis et clemens pia virgo
cunctis.
ferto delicti cumulo grauatis.
nūc opem tecū capiant perennis.
gaudia vite.

De eadem.

O sponsa christi fulgida regina celi inclitaqꝫ virgo prudētissima et mater dei intacta. Floresce dulcis filia in matris aluo concepta de qua flos campi speciosus nasci voluit dn̄s. Tu virga stirpe regia dauid sacrata exorta que regē sine macula regum lactasti domina. Tu porta semper serata phete ore predicta qꝫ nulli vnqꝫ peruia mortali esses maria. Princeps solus transiuit p te qui cuncta creauit qui verbum dei dicitur et toto corde colit. Hec tua nobis conceptō virtutum dona det in mundo vt grates tuo filio dicamus. cum tripudio. Laus trinitati inclyta sit semp ac victoria in vnitate solida p seculorum secula.

De eodem Iambicum archilochium.

O sancta mundi domina.
regina celi inclyta.
o stella maris maria.
virgo mater deifica.
Emerge dulcis filia.
niteste nunc virguncula.
florem latura nobilem.
christum deum et hominem.
Conceptus tui annua.
en colimus solennia.
quó stirpe electissima.
mundo fulsisti genita.
Per te sumus terrigene.
simul q3 iam celigene.
paccati pace nobili.
more inestimabili.
Sit trinitati gloria.
sit decus ac victoria.
in vnitate solida.
per seculorum secula.

De eodem Carmen vt prece-dens incultius paululum.

Beata dei genitrix.
verbum que portasti pr̄is.
nos tibi noctis tempore.
psallentes clemens respice.
Noctem repelle seculi.
omni q3 fine diei.
potenti tua gratia.
pacis da nobis munera.
Et deo letus transeat.
conceptus tuus quem faciat.
nec vllos tibi subditos.
hostis perturbet famulos.
Prestet hoc nobis trinitas.
vna simul q3 deitas.
quē laudant omnes consona.
voce per cuncta secula.

De apostolis in cōmuni Jambicum ametrum.

Exultet celum laudibus.
resultet terra gaudijs.
apostolorum gloria.
sacra canunt solennia.
Vos secli iusti iudices.
et vera mundi lumina.
votis precamur cordium.
audite preces supplicum.
Qui celum verbo clauditis.
serasq3 eius soluitis.
nos a peccatis omnibus.
soluite iussu quesumus.
Quorū precepto subditur.
salus et languor omnium.
sanate egros moribus.
nos reddentes virtutibus.
Vt cum iudex aduenerit.
christus in fine seculi.
nos sempiterni gaudij.
faciat esse compotes.

De eodem festo Jambicum di-metrum archilochium.

Eterna christi munera.
apostolorū gloria.
laudes ferentes debitas.
letis canamus mentibus.
Ecclesiarum principes.
belli triumphales duces.
celestis aule milites.
et vera mundi lumina.
Terrore victo seculi.
penisq3 spretis corporis.
mortis sacre compendio.
vitam beatam possident.
Deuota sanctorum fides

invicta spes credentium.
perfecta christi charitas.
mundi triumphat principẽ.
In his paterna gloria.
in his voluntas spiritus.
exultat in his filius.
celum repletur gaudijs.
Te nunc redemptor quesumus
vt ipsorum consortio.
iungas precantes seruulos.
in sempiterna gaudia.

De eodem Jambicũ dimetrũ.
Ortu phebi iam primo.
hymnũ canamus domino
apostolis condebitam.
ferentes reuerentiam.
Quo mereamur effici
semper horum pedissequi.
spernentes transitoria.
tendentes ad perennia.
Iudex christus cum venerit.
referre cunctis propria.
tunc nobis nõ supplicia.
proueniant sed premia.
Hec prestat summa deitas.
patris nati ꝙ vnici.
sancto ꝙ cum spiramine.
in sempiterno tempore.

Hymnus Sapphicus in festo diui Thome apostoli. Canitur sicut Quod chorus vatum vel iste confessor.

Ceteri vates celebrẽt minerue virgis laudes bromiũ ꝙ le delphici laudes epidauriũ ꝙ (tũ carmine sacro
At mihi sanctos meorãd⁹ inc. pm⁹ est thomas. mihi singl'ari. iure sacrandus: mihi singulari cultus amore
O huius nob graiub⁹ periclis semp occurras: miseris asylum impetra pacem: veniã: salutẽ. Te veneranti.
Semitas pñs comitare thoma pelle tendentẽ insidias: auerni. presidem nostris vigilẽ ruinis. omnibus horis.
Cõ cionatus pplis ab ortu. psidi: hircanis: tua verba medi parth⁹ audiuit sil' vrbs edessa. facta fidelis.
Qui mias regũ nihil estimãdo solis in tẽplo simulacra rũpis. noie in christi: a mif is fugãdo. demonas hostes.

De pluribus martiribus Ad vespas Jambicũ archilochiũ.
Rex gloriose martyrum.
corona confitentium.
qui respuentes terrea.
per ducis ad celestia.
Aurem benignam ptinus.
appone nostris vocibus.
trophea sacra pangimus.
ignosce quod delinquimus.
Tu vincis in martyribus.
parcendo confessoribus.
tu vince nostra crimina.
donando indulgentiam.

De eodẽ Carmẽ aschlepiadeũ choriambicũ cũ gliconico.
Sctorũ meritꝫ iclyta gaudia.
pãgam⁹ socij gesta ꝙ fortia
nã gliscit anim⁹ pmere cantib⁹
victorũ genus optimum.

Hū sūt q̄s retinēs mōs ibhorru
ipm nā sterili flore p aridā. (it.
spreuere penit⁹ teq̄ȝ secuti sunt.
rex christe bone celitus.
Hū p te furias atq̄ȝ ferocia.
calcarūt hōim seuaq̄ȝ verbera.
cessit his lacerans fortit' vngl'a
nec carpsit penetralia.
Ceduntur gladijs more bidētiū
n̄ murmur resonat nec q̄rimōia
sed corde tacito mēs bn̄ ɔscia.
conseruat pacientiam.
Que vox q̄ poterit ligua rete-
xere.
q̄ tu martyribus mūera pparas
rubri nā fluido sanguie laureis
ditantur bene fulgidis.
Te sūma deitas vnaq̄ȝ poscim⁹
vt culpas ab'uas noxia iubtra
has.
des pacē famľis nos q̄ȝ gloriā
per cuncta tibi secula.
De vno martyre Jābicum ar-
chilochium.
Deus tuorū militum.
sors et corona premium.
laudes canentes martyris.
absolue nexu criminis.
Hic nempe mundi gaudia.
et blandimenta noxia.
caduca rite deputans.
puenit ad celestia.
Penas cucurrit fortiter.
ꝛ sustulit viriliter.
p te effundens sanguinem.
eterna dona possidet.
Ob hoc precatu supplici.
te poscimus pijssime.
in hoc triumpho martyris.
dimitte noxam seruulis.
Laus et perennis gloria.
deo patri cum filio.
sancto simul paraclito.
in sempiterna secula.
De eodē Jambicū vt p̄cedēs.
Martyr dei qui vnicum.
patris sequendo filium.
victis triumphans hostibus.
victor fruens celestibus.
Tui precatus munere.
nostrum reatum dilue.
arcens mali contagium.
vite remouens tediū.
Soluta sunt iam vincula.
tui sacrati corporis.
nos solue vinclis seculi.
amore dei filij.
De eodē Jambicū vt p̄cedēs.
O martyr eterne patris.
inuicte miles filij.
athleta fortis spiritus.
nobis faue poscentibus.
Christi crucem tu baiulas.
christo q̄ȝ confixus cruci.
iocunda spernens seculi.
gaudes modo in regno dei.
Nunc ergo nobis quesumus.
presens adesto cominus.
omne impetrando cōmodum.
et post perenne gaudium.
De vno confessore pontifice
hymnus sapphicus.
Iste cōfessor dn̄i sacratus.
festa pl'ebs c⁹ celebrat p orbē
hoc die letus meruit secreta
scandere celi.
Qui pi⁹ prudēs humil' pudie⁹
sobrius castus fuit et quietus.
vita dum pn̄s vegetauit eius.
corporis artus.

Ad sacrũ cui⁹ tumulũ frequẽt.
mẽbra languentiũ mõ sanitati.
quolibet morbo fuerit grauata.
restituuntur.
Vñ nũc noster chor⁹ ĩ honore.
ipius hymnũ canit hũc libent.
vt pijs eius meritis iuuemur.
omne per euum.
Sit salus illi decus atq virt⁹.
qui supra celi residẽs cacumen.
toti⁹ mõdi machinã gubernat.
trinus et vnus.

De eodem Jambicũ ametrum

Hic est verus christicola.
apostolorum asecla.
cuius mater ecclesia.
sacra peomit solennia.
Quis ille felix gaudia.
ouans conscendit ardua.
celi genarum epulis.
fruiturus perennibus.
Huius o christe meritis.
nostris adesto precibus.
quo tibi laudum debita.
deferamus obsequia.
Tibi patri q gloria.
cum sancto sit spiramine.
in summa celi curia.
nunc et per omnia secla.

De eodem Jambicum dimetrum.
Iesu redemptor omnium.
perpes corona presulum.
in hac die clementius.
nostris faueto precibus.
Tui sacrati numinis.
confessor almus claruit.
cuius celebrat annua.
deuota plebs solennia.
Qui rite mundi gaudia.
huius caduca respuens.
cum angelis celestibus.
letus potitur premijs.
Huius benigne annue.
nobis sequi vestigia.
huius precatu feruidis.
dimitte noxam criminis.
Presta pater ꝛc.

De virginibus ad vesperas.
Jambicum vt precedens.

Iesu corona virginum.
quem mater illa concipit.
que sola virgo parturit.
hec vota clemens accipe.
Qui pascis inter lilia.
septus choreis virginum
sponsus decorus gloria.
sponsisq reddens premia.
Quocunq pergis virgines.
sequuntur atq laudibus.
post te canentes cursitant.
hymnosq dulces personant.
Te deprecamur largius.
nostris adauge mentibus.
nescire prorsus omnia.
corruptionis vulnera.
Presta pater pijssime.
patri q compar vnice.
cum spiritu paraclito.
regnans per omne seculum.

De eodem hymnus Sapphicus.
Virginis ples opifex q matris.

virgo quē gessit pepit q; virgo.
virginis festū canim⁹ tropheū.
accipe votum.
Hec tua virgo duplici beata.
forte dū gessit fragilē domare.
corpis sexū domuit cruentum.
corpore seclum.
Vñ nec mortē nec amica mortꝫ
seua penaꝝ genera pauescens.
sanguine fuso meruit secreta.
scandere celi.
Hui⁹ obtentu deus alme nr̄is.
parce iā culpis vicia remittens
quo tibi puri resonem⁹ almum.
pectoris hymnum
Gloria patri genitꝙ; proli.
et tibi compar vtriusq; semper.
spiritus alme deus vnus omī.
tempore secli.
De eodem Jambicum ametꝝ.
O rex benigne domine.
virginum palma fulgida.
audi quas fundunt populi.
preces precantes cernui.
Alme virginis rutilat.
festa dies ac celebris.
A. precibus.
cuius nuniti petimus.
Huius hortatu supplices.
precamur atq; humiles.
pacem concedas cordium.
vitare labes criminum.
Mentes accendat charitas.
igne flamescat animus.
diuino semper munere.
sic vigeamus perpetim.

In dedicatiōe ecclesie Ad ve-
speras Carmen Trochaicum
incultum.

Urbs beata hierusalem.
dicta pacis visio.
que construitur in celis.
viuis ex lapidibus.
et angelis coronata.
vt sponsata comite.
Noua veniens e celo.
nuptiali thalamo.
preparata vt sponsata.
copuletur domino.
platee et muri eius.
ex auro purissimo.
Porte nitent margaritis.
aditis patentibus.
et virtute meritorum.
illuc introducitur.
omnis qui pro christo deo.
hic in mundo premitur.
Tunsionibus pressuris.
expoliti lapides.
suis coaptantur locis.
per manum artificis.
disponunt permansuri.
sacris edificijs.
Angulare fundamentum.
lapis christus missus est.
qui compage parietum.
in vtroq; nectitur.
quē syon sancta suscepit.
in quo credens permanet.
Omnis illa deo sacra.
et dilecta ciuitas.
plena modulis in laude.
et canore iubilo.
trinum deum vnicumq;
cum fauore predicat.
Hoc in templo summe deus.
exoratus adueni.
et clementi bonitate.
precum vota suscipe.

largam benedictionem.
hic infunde iugiter.
Hic pmereantur omnes.
petita acquirere.
et adepta possidere.
cum sanctis perenniter.
paradisum introire.
translati in requiem.
Gloria et honor deo.
usquequo altissimo.
vna patri filioque.
inclyto paraclito.
cui laus est et potestas.
per eterna secula.
De eodem Carmen sapphicũ.
Christe cũctorũ dñator alme
pr̃is eterni genit⁹ ab ore.
supplicũ vota pariterque hymnũ
cerne benignus.
Cerne que puro de⁹ in honore
plebs tua supplex resonet i aula
annua cui⁹ redeunt colenda.
tempore festa.
Nec domus rite tibi dedicata.
noscit in qua populus sacratũ.
corpus assumit bibit et beati.
sanguinis haustum
Hic sacro scti latices veternas
diluũt culpas pimũt que noxas.
chrismate vero gen⁹ vt creetur
christicolarum.
Hic sal⁹ egris medicina fessis.
lumen orbatis veniaque nostris
fert offensis timor atque meror.
pellitur omnis
Demõis seua perit hic rapina
peruicax mõstrũ pauet et retẽta
corpa linquẽs fugit in remotas
ocius vmbras.
Gloria summũ resonet parentẽ
gloria natũ pariterque sanctum.
spiritum dulci moduleẽ hymno
omne per euum.

Carmẽ Jambicum dimetrum.

Primo dierũ omnium.
quo mundus extat oditus
vel quo resurgens conditor.
nos morte vita liberet.
Pulsis procul torporibus.
surgamus omnes ocius.
et nocte queramus pium.
sicut prophetam nouimus.
Nostras preces vt audiat.
suamque dextram porrigat.
vt expiatos sordibus.
reddat polorum sedibus.
Et quique sacratissimo.
huius diei tempore.
horis quietis psallimus.
donis beatis muneret.
Iam nunc paterna claritas.
te postulamus affatim.
absit libido sordidans.
omnisque actus noxius.
Ne feda sit vel lubrica.
nostri compago corporis.
per quod auerni ignibus.
ipsi crememur acrius.
Ob hoc redemptor quesumus
vt probra nostra diluas.
vite perennis commoda.
nobis benigne conferas.
Quo carnis actu exules.
effecti ipsi celibes.
vt prestolemur cernui.
melos canamus glorie.
Presta pater piissime.
patrique compar vnice.

cum spiritu paraclito.
regnans per omne seculum.
Carmen Jambicū dimetrum

Eterne rerum conditor.
noctem diemqз qui regis.
et temporum das tempora.
vt alleues fastidium.
Preco diei iam sonat.
noctis profunde peruigil.
nocturna lux viantibus.
a nocte noctem segregans.
Hoc excitatus lucifer.
soluit polum caligine.
hoc omnis errorū chorus.
viam nocendi deserit.
Hoc nauta vires colligit.
pontiqз mitescunt freta.
hoc ipsa petra ecclesie.
canente culpam diluit.
Surgamus ergo strennue.
gallus iacentes excitat.
et somnolentos increpat.
gallus negantes arguit.
Gallo canente spes redit.
egris salus refunditur.
mucro latronis conditur.
fides lapsis reuertitur.
Iesu labentes respice.
et nos videndo corrige.
si respicis lapsi cadunt.
fletu qз culpa soluitur.
Tu lux refulge sensibus.
mentis qз somnū discute.
te nostra vox primum sonet.
et ore psallamus tibi.
Sapphicum endecasyllabon.
Nocte surgētes vigilem⁹ oēs
sp in psalmis meditemur at
viribus totis dn̄o canam⁹. (dulciter hymnos.
Vt pio regi pariter canentes.
cū suis sanctis mereamur aulā
ingredi celi: simul et beatam.
ducere vitam
Prestet hoc nobis deitas btā.
patris ac nati; pariterqз sancti
spiritus: cuius reboat in om̄i
gloria mundo.
Sapphic⁹ hymnus
Ecce iā noctis tenuat̄ vmbra.
lucis aurora rutilās coru
virib⁹ totis rogitem⁹ oēs. (scat
cunctipotentem.
Vt deus noster miserat⁹ oēm.
pellat languorem tribuat salutē
donet et nobis pietate patris.
regna polorum.
Carmen Jambicū.
dimetrum. Ambrosius auctor.
Iam lucis orto sidere.
deum precemur supplices.
vt in diurnis actibus.
nos seruet a nocentibus.
Linguam refrenans temperet
ne litis horror insonet.
visum fouendo contegat.
ne vanitates hauriat.
Sint pura cordis intima.
absistat et vecordia.
carnis terat superbiam.
cibi potusqз parcitas.
Vt cum dies abscesserit.
noctē qз sors reduxerit.
mundi per abstinentiam.
ipsi canamus gloriam.
Deo patri sit gloria.
eiusqз soli filio.
cum spiritu paraclito.
et nunc ⁊ in perpetuū.

Ad tertiam Jambicū dimetrū Ambrosius auctor.

Nunc sancte nobis spiritus
vnus patri cum filio.
dignare promptus ingeri.
nostro profusus pectori.
Os lingua mens sensus vigor
confessionem personet.
flammascat igne charitas.
accendat ardor proximos

Ad sextam. Jambicum dimetrum Ambrosius auctor.

Rector potens verax deus.
qui tempas rerum vices.
splendore mane instruis.
et ignibus meridiem.
Extingue flammas litium.
aufer calorem noctium.
confer salutem corporum.
veramq; pacem cordium.
Rerum deus tenax vigor.
immotus in te permanens
lucis diurne tempora.
successibus determinās.
Largire clarum vespere.
quo vita nusq; decidat.
sed premium mortis sacre.
perennis instet gloria.

De eodem Jambicum dimetrum.

Te lucis ante terminum.
rerū creator poscimus.
vt solita clementia.
sis presul ad custodiam.
Procul recidant somnia.
et noctium phantasmata.
hostemq; nostrum cōprime
ne polluantur corpora.

De eodē Jambicū dimetrum.

Somno refectis artubus.
spreto cubili surgimus.
nobis pater canentibus.
adesse te deposcimus.
Te lingua primū concinat.
te mentis ardor ambiat.
vt actuum sequentium
tu sancte sis exordium.
Cedant tenebre lumini.
et nox diurno sideri.
vt culpa quam nox intulit.
lucis labescat munere.
Precamur idem supplices.
noxas, vt omnes amputes.
et ore te canentium.
lauderis in perpetuum.

De eodē Jambicum dimetrū.

Splendor paterne glorie.
de luce lucem proferens.
lux lucis et fons luminis.
dies diem illuminans
Verusq; sol illabere.
micans nitore perpeti.
iubarq; sancti spiritus.
infunde nostris sensibus.
Votis vocemus te patrem.
patrem perennis glorie.
patrem potentis gratie.
culpam relegat lubricam.
Informet actus strennuos.
dentem retundet inuidi.
casus secundet asperos.
donet gerendi gratiam.
Mentem gubernet et regat.
casto fideli et corpore.
fides calore ferueat.
fraudis venena nesciat.

Christusq3 nobis sit cibus.
potusq3 noster sit fides.
leti bibamus sobriam.
ebrietatem spiritus.
Letus dies hic transeat.
pudor sit vt diluculum.
fides velut meridies.
crepusculum mens nesciat.
Amor cursus promo ueat.
aurora totus prodeat.
in patre totus filius.
et totus in verbo pater.

De eodem iambicum dimetrū.

Immense celi conditor.
qui mixta ne confunderet.
aque fluenta diuidens.
celum dedisti limitem.
Firmans locum celestibus.
simulq3 terre riuulis.
vt vnda flammas temperet.
terre solum ne dissipet.
Infunde nunc piissime.
donum perennis gratie.
fraudis noue ne casibus.
nos error atterat vetus.
Lucem fides inueniat.
sic luminis iubar ferat.
hec vana cuncta terreat.
hanc falsa nulla comprimat.

De eodem Jambicū dimetrū.

Consors paterni luminis.
lux ipse lucis et dies.
noctem canendo rumpimus.
assiste postulantibus.
Aufer tenebras mentium.
fuga cateruas demonum.
expelle somnolentiam.
ne pigritantes obruat.
Sic christe nobis omnibus.
indulgeas credentibus.
vt prosit exorantibus.
quod precinentes psallimus.

De eodem Jambicum dimetrū Prudenti⁹ auctor.

Ales diei nuncius.
lucē ꝓpinquā precinit.
nos excitator mentium.
iam christus ad vitam vocat.
Auferte clamat lectulos.
egro sopore desides.
castiq3 recti ac sobrij.
vigilate iam sum proximus.
Iesum sciamus vocibus.
flentes precantes sobrie.
intenta supplicatio.
dormire cor mundum vetat.
Tu christe summum discute.
tu rumpe noctis vincula.
tu solue peccatum vetus.
nouum q3 lumen ingere.

De eodem Jambicū dimetrū.

Telluris ingens conditor.
mundi solum qui eruens.
pulsis atq3 molestijs.
terram dedisti immobilem.
Ut germen aptum proferens.
fuluis decora floribus.
fecunda fructu sisteret.
pastumq3 gratum redderet.
Mentis peruste vulnera.
munda vigoris gratia.
vt facta fletu diluat.
motusq3 prauos atterat.
Iussis tuis obtemperet.
nullis malis approximet.
bonis repleri gaudeat.
et mortis actum nesciat.

Jambicū dimetrū.

Rerum creator optime.
rectorq3 noster aspice.
nos a quiete noxia.
mersos sopore libera.
Te sancte christe poscimus.
ignosce tu criminibus.
ad confitendum surgimus.
morasq3 noctis rumpimus.
Mentes manusq3 tollimus.
prophetam sicut nouimus.
nobis gerendum precipit.
paulusq3 gestis censuit.
Uides malum quod gessimus
occulta nostra pandimus.
preces gementes fundimus.
dimitte quod peccauimus.

Jambi. di.

Nox et tenebre et nubila.
confusa mundi et turbida.
hic intrat albescit polus.
christus venit discedite.
Calligo terre scinditur.
percussa solis radio.
rebus q3 iam color redit.
vultu nitenti sideris.
Te christe solum nouimus.
te mente pura et simplici.
flendo et canendo quesumus.
intende nostris sensibus.
Sunt multa fuscis illita.
que luce purgentur tua.
tu lux eoꝝ sideris.
vultu sereno illumina.

Jambi. di.

Celi deus sanctissime.
qui lucidū centrum poli.
candore pingis igneo.
augens decoro lumine.
Quarto die qui flammeam.
solis rotam constituens.
lune ministrans ordinem.
vagos recursus siderum.
Ut noctibus vel lumini.
direptionis terminum.
primordijs et mensium.
signum daret notissimum.
Illumina cor hominum.
absterge sordes mensium.
resolue culpis vinculum.
euerte moles criminum.

Jambicū dimetrū.

Lux ecce surgit aurea.
pallens fatiscat cecitas.
que nosmetipsos in preceps.
diu errore traxit deuio.
Hec lux serenum conferat.
puros q3 nos prestet sibi.
nihil loquamur subdolum.
voluamus obscurum nihil.
Sic tota decurrat dies.
nec lingua mendax nec manus
oculi nec peccent lubrici.
nec noxa corpus inquinet.
Spectator astat desuper.
qui nos diebus omnibus.
actusq3 nostros prospicit.
a luce prima in vesperum.

Jambicum dimetꝝ.

Tu trinitatis vnitas.
orbem potenter qui regis.
attende laudum cantica.
que excubantes psallimus.
Iam lectulo consurgimus.
noctis quieto tempore.
vt flagitemus vulnerum.
a te medelam omnium.
Quo fraude quicqd demonū.
in noctibus deliquimus.
abstergat illud celitus.

tue potestas glorie.
Nec corpus assit sordidum
nec torpor instet cordium.
nec criminis contagio.
tepescat ardor spiritus.
Ob hoc redemptor quesumus
r eple nos tuo lumine.
per quod dierum circulis.
nullis ruamus actibus.

Jambicū dimetrū.

Eterna celi gloria.
beata spes mortalium.
celsi tonantis vnice.
casteq; proles virginis.
Da dexteram surgentibus.
exurgat et mens sobria.
flagransq; in laudem dei.
grates rependat debitas.
Ortus refulget lucifer.
ipsamq; lucem nunciat.
cadit caligo noctium.
lux sancta nos illuminet.
Manens q; nostris sensibus.
noctem repellat seculi.
omniq; fine diei
purgata seruet pectora.
Quesita iam primum fides.
radicet nostris sensibus.
secunda spes congaudeat.
qua maior extat charitas.

Jambicū dimetrū.

Plasmator hominis deus. (
qui cūcta solus ordinās.)
humum iubes producere.
rep[t]antis et fere genus.
Qui magna rerum corpora.
dictu iubentis viuida.
vt seruiant per ordinem.
subdens dedisti homini.
Repelle a seruis tuis.
quicq̄d per immundiciam.
aut moribus se suggerit.
aut actibus se interserit.
Da gaudiorum premia.
da gratiarum munera.
dissolue litis vincula.
astringe pacis federa.

Jambicū dimetrū.

Summe deus clementie.
mundiq; factor machine.
vnus potentialiter.
trinusq; personaliter.
Nostros pius cum canticis.
fletus benigne suscipe.
quo corde puro sordibus.
te perfruamur largius.
Lumbos iecurq; morbidum.
adure igne congruo.
accincti vt sint perpetim.
luxu remoto pessimo.
Ut quiq; horas noctium.
nunc concinando rumpimus.
donis beatis patrie.
ditemur omnes affatim.

Jambicū dimetrū.

Aurora iam spargit polum.
terris dies illabitur.
lucis resultat speculum.
discedat omne lubricum.
Phantasma noctis decidat.
mentes reatus subruat.
quicq̄d tenebris horridum.
nox attulit: culpe cadat.
Ut mane illud vltimum.
quod prestolamur cernui.
in lucem nobis effluat:
dum hoc canore concrepat.

De sancta agatha Metrum dactylicum alcmanium hypercatalecticum.

Martyris ecce dies agathe.
virginis emicat eximie.
qua christus sibi eam sociat.
et dyadema duplex decorat.
Stirpe decens elegãs specie.
sed magis actibus atq; fide.
terrea prospera nil reputans.
iussa dei sibi corde ligans.
Fortior hec trucibus q; viris
exposuit sua membra flagris.
pectore q; fuerit valido.
torta mamilla docet patulo.
Delicie cui carcer erat.
pastor ouem petr⁹ hãc recreat.
inde gauisa magisq; flagrans.
cuncta flagella cucurrit ouans
Ethnica turba rogũ fugiens.
huius et ipsa meretur opem.
quos fidei titulus decorat.
his venerẽ magis quos pmat.
Iã renitens quasi spõsa polo.
pro miseris supplica domino.
sic sua festa coli faciat.
se celebrantibus vt faueat.
Gloria cũ patre sit genito.
spiritui prouide q; sacro.
qui deus vnus est omnipotẽs.
hanc nostri faciat memoriam.

De nati. xpi Jambicum archilochiũ fortunatus eps auctor

Agnoscat omne seculum.
venisse vite premium.
post hostis asperi iugum.
apparuit redemptio.
Esaias que cecinit.
impleta sunt de virgine.
ãnunciauit angelus.
sanctus repleuit spiritus.
Maria ventre concipit.
verbi fidelis semine.
quẽ totus orbis nõ capit.
portant puelle viscera.
Radix yesse iam floruit.
et virga fructum edidit.
fecunda partum protulit.
et virgo mater permanet.
Presepe poni pertulit.
qui lucis auctor extitit.
cũ patre celos condidit.
sub matre pannos induit.
Legem dedit qui seculo.
cuius decem precepta sunt.
dignando factus est homo.
sub legis esse vinculo.
Adam vetus quod polluit.
adam nouus hoc abluit.
tumens quod ille deiecit.
humillimus hic erigit.
Iam nata lux ẽ et salus.
fugata nox et victa mors.
venite gentes credite.
deum maria protulit.

De sctõ ioh: Carmẽ sapphicũ

Preco pclar⁹ sacer ꝛ ꝓpheta.
reg⁹ eterni panymph⁹ almi
vox q; clamantis: dño poteter.
dirige callẽ.
Qui redẽptorẽ digito notasti.
rite tollentẽ scelus oẽ mundi.
intimans agnũ pietate cunctũ
soluere mundum.
Angelus cũ tu vocitaris alti.
iura formantẽ flagita tonantẽ.
quatin⁹ sãctis sociemur astris
arce polorum.
Hoc q; tu psta genitor supne.
nate supmi dator ac redẽptor.

spūs rector tribue precamur.
omne per euum.

Ad beatum martinum Carmē asclepiadeum coriambicum.

Fratres vnanimes federe nexili.
mecū participes lumis annui.
quo solis hodie fulmīat orbita.
martini reuehēs festa celebria.
Cantemus pariter carmē amabile.
martini meritis oppido nobili
clerus cum populo consonet organo.
grandi; nam volupe est psallere gaudio.
Martinus qm̄ vota fidelium.
attendit tribuens cuncta salubria.
confert hic famulis rite cauentibus.
stellis aureola serta micantibus
Cunctis candelabrum luminis extitit.
a multis tenebras mortis et expulit.
virtutum statuit crescere germina.
in quorum fuerant pectore crimina.
His nos subsidijs vndiqꝫ prediti.
pangamus proprio cantica p̄suli.
laudemus parili voce quod approbat.
damnemus vigili mente quod improbat.
Martinum precibus gens modo gallica.
dignis solicitet: nostraqꝫ patria.
martinus faciat tpa p̄spera.
mūdi christe salus o tibi gloria

Finis.

Henricus Bebelius iustingensis.ad iuuentutē vt discat tempore iuuente et floride etatis.

Disce bonas artes iuuenis suadente minerua
 Dum non maxillas hispida barba tegat
Instrue nunc mentem studijs dum floreat etas
 Jam veniet volucri pigra senecta pede
Ingenium rapit hec feruens:animū qꝫ capacem
 Hec rapit et formam:et corporis omne decus
Deturpat nitidos crines:rugas qꝫ seniles
 Inducit:nobis nil nisi triste ferens
Candida:nonne vides:surgunt nunc lilia campi
 Surgit in hammatis nunc rosa pulchra rubis
Que peritura breui bruma torpente rigescunt
 Tempus edax celeri sic pede cuncta rapit
Nec tibi concessum est:annosi more colubri
 Annos:ꝛ veterem deposuisse cutem
Nec tibi cornicis:cerui aut spaciosa vetustas
 Est data:nec viues tempora nestorea
Sed tua vita cito transit ceu lilia campi
 Nec que preterijt hora redire potest
Ergo frequens discas sophie pulcherrima dona
 Ex his post cineres.candida fama venit
Singula nam pereunt:vulgus que diuit opima
 Et color:et facies:forma decore nitens
Diuitie:vestes phrygijs innixa columnis
 Atria transibunt:durat in orbe nihil
Sola mori spernunt musarum:ꝛ dona minerue,
 Atqꝫ his post cineres gloria maior erit

Versiculi quidā henrici Bebelij iustingensis egregias sententias in se continentes.

Carmen sodaticum

Lex bona.non mala vis:sapiens:nō stultus abundans.
 Ante ferendus erat et meritum haud fauor est
Temporibus pristis:sed nostro tempore versas
 Uti fertur folium:et dicere vera potes
 Sic
Est fauor haud meritum vt erit anteferendus abundās
 Stultus non sapiens vis mala non bona lex

Vor reycher dorhait, soll weißhait ston
vor gunst sol ouch billichait gon
vir gewalt dar zu das recht
ker das blat rum du wirst gewert
Cur ego mortalis possum letarier vnq̃
Tempus enī quo sum vel moriturus erit
Sed quando immineat nunq̃ cognoscere possum
Et quo perueniam nescius atq̃ miser
Ich stirb vnd waiß nit wan
ich far vnd waiß nit wa hin
mich nempt wunder das ich frelich bin
Ach quis solicito non gestat mille dolores
pectore: quisq̃ suas sustinet ecce cruces.
welcher mag syn vff erd brait vnd weyt
der nit hab krutz vnd anfechtung zu aller zyt
Paupertas tumida et mendax cum diuite sacco.
Atq̃ senex veneris malesani, et cultor amoris
Displicuisse solent hi tres hominī q̃ deo q̃
Alt buler vnd hoffertig arm man.
richer lugner ist ouch dar an
denen gemayn ist got vnd die welt gran
Hec quatuor peruertunt
omnia iudicia
Pigwia dona: odium: fauor: et timor exitio sunt
Judicijs: per que iudex corrumpitur omnis.
Gelt gunst forcht vnd nyd send
die recht werffend an ein glinck end
Hec tria peruertunt regna
et vrbes
Urbes peruertunt et florentissima regna.
Res priuata: simul non multum experta iuuente
Consilia: atq̃ latens funesto in corde simultas
Aigner nutz: iunger rat vnd verborgner nyd
verderbt vil stett land vnd leyt
Hec tria faciunt
sapientem virum
Hec sunt prudentis faciunt hec iure sagacem
Copia librorum cui sit peruisa frequenter
Qui mores hominum multas et viderit vrbes
Calleat historias: regum q̃ heroica gesta

Den schrybend die alte wyß vnnd clug.
der vil biecher gelesen hat vnd lender gnug
erfaren dar zu menchen man
der vil alte geschichten waist vnd kan
Hec sunt que maxime
homines decipere solent.
Decipiunt multos (.vt nos docuere priores.)
Et fauor haud durans principis atq̃ ducum
Et muliebris amor nec non aprile serenum
Labile vel folium quod rosa pulcbra geris
Risus et accipiter multo discrimine equus q̃
Tractatur: scpe et tessera vota negat
Herren gunst vnd aberellen wetter
frowen liebe vnd rose bletter.
roß: würffel vnd feder spill
betriegen menchen der eß geloben wil
Profuit, ingenium quondā coluisse per artes
nunc valet ad mundum nil nisi diuitie.
Vor zytten ward hoch geacht kunstler
vnd haust ytz gelt so haust du er
Proch dolor o superi veneratur solus abundans
nec probus aut doctus nemo iuuat q̃ inopem
Diligitur nullus nisi cum sit adulans
fallere qui nescis veh tibi nunc misero
Allain geert wirt ytz der reiche man
frōme vnd kunst gat gar vnden dran
allain geliebt der schmaiber fry
we dier kanst yetz nit triegery

Ad ioannem naucleru͂ alias vergenhans. iuris pontificij. et omnis litterarie disciplinę antistitem et patronu͂. Thübingensis ecclesie collegiate prepositum. ac gymnasij cancellarium celeberrimum.

Epistola henrici Bebelij iustingensis

Multum diuq͂ cogitanti mihi. Joannes nauclere virorum optime ac doctissime. quo pacto tuis in me beneficijs. et ijs quidē liberalissimis aliqua ex parte rn͂derem. magnitudine illoru͂ obrutus timebam. nesi paruo aliquo animi mei candore et simplicitate tibi gratificarer. impudens existimarer. et nimiu͂ ingratus. qui cu͂ magna accepissem. paucis repensare studerem. quare cu͂ ad ingratitudinis vsq͂ vitiu͂ substiterim. q̄ grandi aliquo mu͂ere tuas edes pulsarem. nō video iam demum. quo modo tibi satisfaciam. sȝ quo me gratum ostendam. docuit ad traianu͂ cesarem plutarchus. vbi inquit. cum artaxerxi persaru͂ regi obequitanti olim. obuius operarius quispiam iret ac rudis homo. cui aliud nihil esset. aquā vtraq͂ manu. e. primo flumine haustam obtulisset. iucundus ille surridens q͂ suscepit. quippe q̄ nō rei que dabat. vel inopia vel vsu. sed alacri dantis voluntate gratiā metiret. qua ex re ego adductus: tibi hec parua munuscula offerre non verebor. Annotationes videlicet et expositōes difficiliu͂ v̄boru͂ que in hymnis cōtinent: quos cu͂ iam pridem. in priscam faciem redegerim hoc est in metra. viderem q͂ plurima vocabula que vel ex grecoȝ penu recepta essent. vel mutuata ex oratoribus et poetis. imo vero. vt augustinus de doctrina christiana li. 2. sentire videt. ab eis tanq͂ ab iniustis possessoribus in vsum ecclesiasticu͂ vēdicata. nec quisq͂ ex doctioribus reȝ humilitate deterritus suā in hoc operam locauerit. at hi q̄ hinc inde cōmētati sūt. fuerit rudes et penit᷒ ignoti. nec vl'u͂ illis cōmertiu͂ fuerit. cu͂ his scriptoribus. qui latine lingue ꝓprietatē. et remotiorum vocu͂ significationes indagauerint. ratus sum facturu͂ me rem scholasticis germanis gratissimā simul et vtilissimam. si nō dico hebdomadario vt ita loquar. sed vix quinq͂ dieru͂ labore. et succisiuo tempore. quedam in mediu͂ proferā vocabuloru͂ annotamēta. vnde maximis liberent erroribus. qui paululu͂ iam vltra ꝑmas litteras progressi. altiori se doctrine ꝑmiserint. Quare patrone obseruantissime suscipias leta fronte has nostras cōmentaciunculas et tumultuarias lucubrationes. et quicq̄d in me est aliud ingenij et industrie. nam reliqu͂u est nihil. id tibi ducito peculiarissimu͂. nec precor offendaris. qui es ab omni reprehensione alienissimus. si q̄dam ab me aliter interpretata sunt. q͂ ab his qui iampridem stipē

dia fecerunt in expositionibus vocabulorum quibus sancte litte-re vtuntur. Sum enim multo magis philopolites q̄ philepitime-tes. hoc est plus amator patrie q̄ reprehensionum. et hanc prouinciam suscepi. non ostentande alicuius eruditionis gratia. quā procul a me esse cognoui. sed publice potius vtilitatis studiosorum in germania. quos vulgaribus quibusdam scbedulis nimium credere. sepius indolui. quare iustissime me excusatum iri spero iisdem verbis quibus se augustinus omniū christianorū eruditissimus. qui ita diuo hieronymo scribit. Suggestum est charitati tue. a ne-scio quibus fratribus mihi dictum est q̄ librum aduersus te scripserim. romamq̄ miserim. hoc falsum esse noueris. deum nostrum te-stor hoc me non fecisse. Sed si forte aliqua. in aliquibus scriptis meis reperiūtur in quibus aliter aliquid. q̄ tu sensisse reperiar. nō cōtra te dictum. sed quod mihi videbatur a me scriptum est. Et in alia epistola. Ledes autem me si mihi tacueris errorem meum. quē forte inueneris vel in factis vel dictis meis ꝛc. Ita et ego nemi-nem lesi. sed interdum aliter ac alij quedam sum vocabula inter-pretatus de quibus in presentiarum satis. Cumq̄ omnes hym-nos quos habere potui perlustrassem. non inueni quicq̄ de san-ctissimo martyre gloriosoq̄ christi milite Georgio. tue ecclesie pa-trono scriptum. Excudi sapphicum vt in opusculo videre potes. et in laudem diui martyris. et q̄ tibi (. cui omnia debeo.) obsequi. gratamq̄ rem facere speraui. quem precor eadem qua cetera soles mente pellegas vale. et me cōmendatum habe. vt consueuisti semp̄ Ex edibus nostris pbicis. quinto kalendas apriles anno. j 50j.

Annotaciuncule. et expositiones quarūdā dictionū. que in hym-nis sunt minus probe vel luculenter interpretate. p̄ Henricum bebelium Iustingensem.

Conditor alme siderum.

Agye id est sancte. debet enim scribi cum y greco post g et dici-tur agyos vel secūdum latinam declinatōem agyus et latine valet sanctū. Paraclitus autem scribi cum i breui in penulti-ma video in hymnis omnibus et ita proferri ab omnibus his qui sacris operantur quod mihi in primis displicet. ita enim scriben-dum est paracletus et penultima longa enunciandum testis est di-uus Hieronymus philelphus et Joannes Craston⁹ in greco vo-cabulario. significat enim paracletus adhortatorem siue depreca

torem seu consolatorem: paraclesis namq̃ cu e longa in penultima consolatõem significat testis est diuus hieronymus prologo in iohelem. vnde paracletus vel a paracaleo verbo greco id est cõsolor aduoco ꝛc. quod si diceretur (vt communis error habet) paraclytus. descenderet hoc nomen a para quod est preter ꝛ Clytos fama et significaret infamen quod impiũ est in christũ dicere. dat ꝛ mãmetractus aliam interpretatõem minus validam dicens paraclytus a para dicit qd est iuxta et clysis aduocatio et cõsolatio quasi iuxta cõsolatõem qui nõ dare possit cõsolatõem Adde ꝙ clisis nõ significat consolatõem vt dicit mãmetractus sed declinatõem vnde heteroclita descendũt hoc est nomina varie declinationis de paracleto plura scripsimus iu cõmentarijs nostris de abusione lingue latine que prope diem edentur.

Veni redemptor gentium

Virtute firmans perpeti. id est perpetua. perpes ꝑpetis triũ generum ꝑpetuus dicitur teste pomperio. vnde perpetim aduerbium formatur vt in alio quodam hymno habetur. qd hic sufficiat dixisse. Jam enim ab me testatum esse volo vt quicquid dixerim semel non esse expectandum vt rursus interpter nisi prius omissum fuerit aliquid. Excursus eius vsq̃ ad inferos. bene et latine loquitur Ambrosius. ita enim dicit philelphus in quadam epistola. apud inferos dicendum esse et non apud infernũ. Item in symbolo apostolorũ legendum esse descendit ad inferos. non ad infernũ infernus enim vt ipse idẽ dicit. substantiue apud latine lingue doctissimos nusq̃ iuenies. At ego apud ciceronẽ in arato legi dicentem Conuexo q̃ sinu subiens inferna leonis. et claudianum. mugitus ab alto. inueni item apud lactantium. cornelũ tacitũ. luciũ apulegium. vt in cõmentarijs nostris dixi. Mallem tñ ego dicere. in feros q̃ infernum ꝛc. Strophio item non strophco scriptum inuenio. et est strophium ꝓprie teste nonio marcello fascia pectoralis que cohibet virginalem errorem papillarum. Catullus non tereti strophio lactantes vincla papillas.

Verbum supernum.

In fine pene huius hymni vulgata exemplaria habent perenne. celibes. At ego nuper inueni in emendatioribus perenne

celites.perenne.i.eternaliter dicet hec perennis et hoc perenne & debet scribi sine h. dicitur enim a per et annus. Item hic et hec celes huius celitis id est celicola. Potest et poni celibes si credere volumus prisciano et ecclesiasticis scriptoribus qui accipiunt celibē pro eo qui celestem et castam vitam ducat. Priscianus enim ait celebs dicitur quasi celestium vitam ducens et diuus hieronymus contra iouinianum lib. 2. c. 49. ait celibibus nomen inditum q celo digni sint qui coitu careant. et in ea significatione in pluribus hymnis continetur. At veteres qui teste macrobio caste & signate locuti sunt accipiūt celibē p eo q caret vxore etiā si hz concubinas mille inde celibatus dicit carentia vxoris nō coitus. plautus in mercatore. siquē. inquit. scribimus seu maritum seu hercle adeo celibem scortarier. Suetonius in vita galbe verum amissa vxore lepida duobusq3 ex ea liberis mansit in celibatu plura in cōmentarijs nostris diximus Rimari est valde querere vt in rimis quoq3 teste festo. Sed rimari pprie vt dicit seruius. est per terre rimas querere. et tractum est a porcis qui glandes rimant de rimis terrarum.

Vox clara ecce

Ab ethre christus promicat ethre p ethere ponit cā metri pmicat. i. splendet media breui a pro et mico. Indulgētia hic p venia accipitur et vulgo vbiq3 apud neotericos in ea significatōe vsurpatur et adeo irrepsit error vt nemo aliter loquatur cum dicēdū sit venia. que est remisio culpe. non indulgentia. saltē apud eos qui latine locuti sunt namq3 vt dicit seruius. quoties voluptati operam damus indulgere dicimus et est indulgere cōcedere. et. vt sic dicam. obsequenter tribuere inde indulgentia. est illa mollis educatio et obsequentia. vt macrobius lib. j. saturnalium. Sed indulgentia tam fortune q3 patris abutebatur &c. Reatus item apud omnes pro peccato. et reus pro peccatore accipit cū longe aliter se res habeat. Reus enim est quicunq3 accusatur iuste vel iniuste pro parua vel magna re vnde et cicero scdo de oratore dicit. Reos aūt appello nō eos modo qui arguunt. sed oēs quorū de re disceptatur. inde reatus apud latinos significat accusatōem siue nocentium aut innocentiū. de innocentia testis est apuleius. quē solum (inquiens). in meo reatu testem innocentie citare possunt plura leges in cōmentarijs nostris.

Cordenatus

Alpha et o hoc est principiũ et finis nam alpha est prima littera grecorum et omega hoc est o lõgum vltima est littera. nec scribas alias sicut in vulgatis codicibꝫ legitur. Addit postea fons ꝛ clausula hoc est principium et finis fons. i. origo omnium ꝛ clausula. i. finis et conclusio a claudẽdo: non legiť totus hic sed abbreuiatus est hymnus iste ꝛc. Propheta m. generis: in feminio genere ꝓphetis vel prophetissa. Hieronymus in libro iudicum. erat autẽ delbora prophetis vxor laphidet. de ꝓphetissa testis est Augustinus lib. 18. c. xv. de ciuitate dei dicens. nã et prophetissa erat cuius prophetia ꝛc. Dicitur aũt ꝓpheta a ꝓphemi greco verbo qđ est ꝑdico is: ere: nõ a profor: aris sicut putauit Brachilogus et mãmetractus exodi vij. dicens propheta quasi prelocutor quasi pre alio loquens: scđm quos ita scribendũ esset profeta: nec item a procul ꝛ phonos quod est sonus cõponiť. vt tradit ianuẽsis et brachilogus eius imitator sed sicut nos diximus: inde prophetia media producta descendit. Vates dicitur propheta vľ poeta generis cõmunis: quando ꝓphetam significat diciť quasi fates a fatis enarrandis inde vaticinium a fatis canendis: quando autẽ poetam potest dici a vinciendis. i. ligandis carminibus. Simplices puellule. i. virgines pure et sine astutijs. puella diminutiuum est a puer sicut et puellus diciť: sunt igiť puelle vel puellule tenere virgines: simplex aũt est homo purus sine astutijs et sine simulatione vulgo on arglyst. inde simplicitas est illa puritas et virtus illiꝰ simplicis Augustinus lib. 2. confessionũ. ignorantia quoqꝫ atqꝫ stulticia simplicitatis atqꝫ innocentie nomine tegiť qꝛ simplicius deo nõ repiťur quicqꝫ. plura alia leges in cõmentarijs nostris de abusione lingue latine. Quod aũt diciť paruulorũ te chorus. chorus. i. cetus et congregatio hominum: alia in mammetracto leges.

Sancte dei preciose.

Protomartyr stephane: protomartyr dꝛ quasi ꝑmus matry ꝛ a protos. i. primus quod scribi dꝫ sine h in sillaba secunda ꝛ ꝓducit primam qꝛ per omega. i. o longum scribiť: id qđ quidã ex nostris nõ obseruauit in dictione protoplastus qui sibi tñ bellus videtur Martyr aũt in fine cum y greco scribiť et valet tñ quantũ latine testis inde bene in fine hymni de innocentibus diciť. q̃ dat coronam testibus. i. martyribus: martyres em̃ suo sanguine ꝛ passione testati sunt christum deum. Collegiũ hic accipitur pro cõgregatione et collectione christi fideliũ. ꝓprie aũt collegiũ significat congregatõem collegarũ. vt collegiũ augurũ et diciť a colligo

la ere collega: qui est sotius in magistratu: et vt dicit vlpianus iure consultus de verbo. signi. collegarum appellatione cōtinentur oēs qui sunt eiusdē potestatis: a collega venit collegiū: nostri dicunt collegiū esse domum collegarum qd nusq̄ lectū ē: dicunt ite collegatus vel collegiatus cum deberent dicere collega de quibus plura in cōmentarijs nr̄is.

De sancto Joanne apostolo.

Ioannes sine aspiratione scribitur et producit o contra omniū ferme neotericorum obseruatōem de q̄ re plura leges in hym o vt q̄ant laxis. Ephesus vrbs est nobilissima in asia ionū regia: quā iustinus historicus ab amazonibus cōditam esse lib. 2. scribit et pomponius mela in primo: vnde ephesij dicunt ad quos scripsit sanctus paulus. et hic hymnus dicit sanctū ioannē suū euangeliū scripsisse in epheso. Euangeliū aūt dicit bona nūciatio vl' bonum nunciū ab eu qd bonū ē et angelos id est nūcius: Grecista blacterat meras nugas de differerētia inter ewāgeliū et euangeliū inde euangelista dicit scriptor euangeliorū. Apostolus dicit missus et debet scribi simplici p cōtra morē indoctorū et venit a po tou id est ab apostellein greco qd mittere significat. nō aūt ab apo qd est de vel re et stolos missio vt indocti dicūt Catholicon et sui sequaces. apostolus apud priscos significabat ep'lam: vnde titus liuius Apostolos suos fregit in senatu: nūc aūt apud recentiores iuriscō sultos apostoli dicunt libelli: qui a iudicibus a quibus prouocatū est: ad appellatū mittunt. Solennis simplici l et duplici n post e scribit et solēnia dicunt teste pompeio: que in oibus annis prestari solent vel dicta eo q̄ soleant fieri quoq̄ anno. Caue ne dicas solennis doctor vel solennis vir: est em̄ barbara locutio de qua re in commentarijs nostris. Virgo hic ponit in masculino p sancto Joanne: est igitur virgo cōis generis q̄uis priscianus ponat tm̄ esse feminini. Testis est nobis diuus hieronymus prisciano et doctior et antiquior: qui etiā in masculino ponit dicens. vt virginē virgo fuaret sicut et h ponit: et ne videamur solū ecclesiasticos posse adducere qui forsan vsurpatiue assumpserint: nonius marcellus receptissimus grāmaticus et multo doctior prisciano: dicit virgines nō solū femine dicūtur verū etiā pueri inuestes: nam et quicūq̄ ex ephebis excesserant deuirginari dicebant. In vltimo dicit te adoramus kyrie: kyrios vel kyrius scdm latinā declinatōem apud nos dr̄ dn̄s inde venit kyrieleison. i. dn̄e miserere eleison. i. miserere et est impatiuus huius verbi eleo qd est misereor. hic nota obiter quosdā scribere et pferre in sacris litteris kyrieeleison quod dam-

nauit mecū in colloquio familiari abbas spanheymēsis Joannes tritemius vir doctissimus dicit; eū debere scribi. Kyrieleison qm̄ greci collidant vnū e ne fieret nimius vocaliū concursus et de foz mis hiatus. Sicut dicere deberem⁹ osianna testis est hieronym⁹ pnunciamus et scribimus osanna media vocali elisa. et leison trisyllabū esse debet: z accentus cadit super penultima silla ba

Saluete flores.

Satelles est seruus qui sontibus capiēdis pest eundem et apparitorē dicimus vulgo bittel oder scherg. ouidius: interea pa ctus vultu merente satelles. Carnifex teste donato est. q̄ carnes ex homine facit: inde carnifitiū: lanius aūt est q̄ apud nos vulgo metzger vel flaischer dicit̄ nō carnifex: plura inuenies in commentarijs nostris trāsfigit media pducta legendū est a trans z figo. Mucrone districto. i. gladio euaginato: distrigere eñ est q̇ minus latine z elegāter euaginare dicim⁹ inde districto vel stricto gladio. i. nudo et euaginato Mucro aūt pprie est acies et cuspis teli: tñ pro toto gladio ponitur in prosa: testis est quintilianus lib. 8. institutionum: dicens: nam prosa vt mucronē pro gladio et tectum pro domo recipiet: itā nō puppim pro naui zc.

Hostis herodes.

Magi (. teste apulegio.) lingua psarum sunt qui apud nos sacerdotes z sapiētes dicunt̄: z pprie s̄m hieronymū sunt magi qui de signis philosophant̄ sicut illi tres reges fuerūt magi hoc est sapiētes et in astro℞ scia periti: Addit hieronymus cōsuetudo z sermo cōis; magos pro maleficis accipit. qui aliter habent̄ apud gentē suā: eo q̄ sint phi chaldeorum et ad artis eius sciam: reges quoq̄ z pncipes eiusdē gētis oia faciūt Lauacrū cri. a lauatū. tu. sic simulacrū a simulatu dz sine aspiratōe et media longa ꝯ pceptū mammetracti z vulgi cōsuetudinē qz sillaba qualis est in pmatiuo talis dz esse in deriuatiuo. Hydria grece: latine dz vrna z cōponit̄ ab hydor q̇ est aq̄ scribit̄ q3 i pncipio cū aspiratōe z y greco sic oia cōposita ab hydor vt hydrops hydropisis hydrus hydra zc. q̄re male impressum est in hymno ydrie.

Gratuletur omnis caro

Protoplasti. i. ade primi hois: ptoplast⁹ eñ sine aspiratiōe t lre vt prius pcepi dz pmo fict⁹ z creat⁹ a protos z plasma. i. creatio vel figmētū: et adam est ptoplastus pmo creatus z pmus hō: nō autem legas protoplaustus sicut quidā. Jordanis amnis est iudee eximie (vt dicit solinus (. suauitatis: tandem in mortuū mare fluens corrumpit̄. vbi sanctus ioannes saluatorē nr̄m baptisa

uit. Baptiso are verbū grecū .i. mergo inde baptisatus .i. mersus vel in aq̄ tinctus inde baptisma atis baptismus mi baptismū mi n g. pro eodē dicit: licet grecismus pue auctoritatis faciat magnam differentiam. ꝙ penitus nihil valentem. vt in opere alio de erroribus greciste diximus. Deitas est nouū et nō satis elegās vocabulum vt dixit augustinus de ciuitate dei li. 7. c. j. sed veteres non deitas sed diuinitas dicebant.

Jesus refulsit omnium.

Iesus cum i latino scribit sine aspiratione nō aūt ihs vel ihesus vel hiesus cū neq apud grecos neq hebreos a quibus id nomen accepimus aspiratōem admittat: Et est iesus trium sillabarū prima i breuis est: scda e: ꝛ vltima lon ga vnde arator bn̄ obseruat dicens. inde galileam repetit saluator iesus: sed aliqn̄ sicut crebro in hymnis per synheresim duarum tantum est sillabaꝝ. At caue sic ne e corripias more alexandri galli: et pene omnium recentiorum nam cum ita quod in e longum conuertitur scribit. Et iesus teste hieronymo apud hebreos dicit in greco soter. et in latino saluator sic etiam lactantius lib. 4. c. j2. dicit: iesus latine dicitur salutaris siue saluator quia cunctis gentibus salutifer venit. Dramatum debet legi non dragmatū sicut hugutio tradit: hieronymus in cantica: drama enim dicitur vt in scenis agi solet fabula: vbi diuerse persone introducunt et alijs accedentibus. alijs etiam discedentibus: a diuersis: ad diuersos textus narrationis expletur.

Denū ter annorū. Lege in secundo versu parce nō perte.

Cosmus grece latine dicit mundus a cosmo greco verbo quod significat orno. Pneuma atis media correpta latine dr spiritus vel ventus inde sacrū pneuma. i. spiritus sanctus. Charisma atis cum ch aspirato et in obliqs media correpta: dicit gratia vel donum gratie et venit a charis vn̄ ꝛ eucharistia venit qd interpretat bona gratia. vel vt dicit hieronymus graꝝ actio.

Deus creator omnium.

Grates poeticū est. et in carmine dicim⁹ grates ꝛ in psa dicem⁹ grās. vn̄ vehemēter errat grecista qui ponit drām inter grām et grates dicens. Gratia sit christo grates referamus amicis. nā hambrosius (ꝗ hui⁹ auctor est hymni) ꝯ posuit grtes dicēs deo: pla inuenies de erroribꝫ greciste in commentarijs nostris. Et nota in hymno hoc legi debere vestiens p t. nō. vesciens p c. a vestire: ve

stiens id est circūdās. Alleuet media breui ab ad et leuo as: qđ primam corripit alleuet ergo. i. erigat et liberet. Silr adiuues media breui legendum est ab ad: et iuuare quod primam corripit. In penultimo carmine penultimi versus lege: ne hostis inuidi dolo non vt impressum est: mundi

Lucis creator optime

Celorū pulset intimū lege nō intiū. Chaos cū ch aspirato ꝛ est n g. indeclinabile: ꝛ nō nunq̃ scđm latinā declinatōem dicimus chaus. scđe declina. ouidius lib. meta. xiiij. et noctem noctisq̃ deos ereboq̃ chaoq̃. fuit igitur chaos teste hesiodo in theogonia et ouidio in primo meta: ꝯfusa quedā ab initio vnitas quā principium esse dixerunt oīm rex: capit iam apud nos chaos p infernō vbi est maxima confusio et ꝑpetua nox. Illigat media breui ab in et ligo: illigat ergo. i. impleat culpis id est peccatis.

Quod chorus vatum

Olympus cum y greco post l mons est altissimus vel poti⁹ quatuor sunt mōtes hoc noīe ꝑmus est inť thessaliam et macedoniam: alius est in gallogretia: alius apud mesos. quartus est secus mare rubrum in ethiopia: qui oriente sole vsq̃ ad quintam diei horam flāmas emittit: et adeo altus. vt nubes excedat dicente claudiano. Sed vt altus olympi: vertex qui spatio ventos hyemesq̃ reliquit. perpetuū nulla temerat⁹ nube serenū. Celsior exurgit pluuijs: audit q̃ ruentes: sub pedibus nimbos. et rauca tonitrua calcat Capitur igiť olympus altissimus p ipso celo apud ethnicos ꝛ ecclesiasticos:

Ex more docti.

Que subruūt mētes vagas lege subruūt media breui et subruūt id est submergunt inde subrutus obrutus dirut⁹ et oīa cōposita a ruo penultima breui enunciāda sunt ꝯ vulgi consuetudinem Plasma: atis: penultima breui. i. fictio formatio et creatio. inde plastes. i. figulus latine et ꝓtoplastus. vt supra diximus. Possimus per i longū enūciare debem⁹ sed possumus per u breue.

Christe qui lux.

Christus cū ch aspirato scribiť et i latino: sꝫ caue ne p x scribas hocmodo xps. est eñ maximus error et inde venit q̃ greci ch

tiam formant per modū crucis et x quasi in formā ꝑscribit͛ et inde
venit error a quo tu diligens lector caueas: ꝑla dixi in cōmenta-
rijs nr̄is. christus igit͛ grece: latine vnctus et hebraice messias ꝺꝛ.
testis est eloquentissimus oīm christianoꝝ: ⁊ vere christianus cice
ro lactātius. q̄ et addit: christus nō ꝓpriū nomen est sed nūcupatio
ꝑtātis et regni: sed exponēda hui⁹ nois rō est ꝓpter ignorantiā er
rorem. erat iudeis ꝑceptū: vt sacrū cōficerēt vnguentū: quo pun-
gi possent hi: qui vocabant͛ ad sacerdotiū vel ad regnū: Et sicut nūc
romanis indumentū purpure: insigne est regie dignitatis assum-
pte: sic illos vnctio sacri vnguenti: nomē ac ꝑtātem regiam confe-
rebat hec ille: sacerdotes dicunt͛ christi id est vncti vn̄ habet͛ apud
sacra eloquia: nolite tangere christos meos. i. vnctos inde etiam
Chrisma. i. vnctio. De tegis lege media breui id est repellis vel
exuis a de et tegere ꝑma breui sicut etiā postea protegat a ꝓ ⁊ tego.

Clarum decus ieiunij.

Parsimonia est moderatio sumptuū ac cenarū tenuitas et par-
citas hoc est cōseruatio rerū et frugalitas. parcus aūt dicitur
frugi ⁊ q̄ sumptib⁹ parcit et est nomē virtutis ⁊ nō vitij id qđ parci
tas et parsimonia declarāt: parc⁹ igit͛ vt dicit aul⁹. gellius lib. 3. c.
19. neq̄ ab arca neq̄ arcendo sed ab eo qđ est parū. ⁊ paruū de no-
minatus est. Spiritalis spiritale: ⁊ spiritualis scriptū reperio
At mihi plus placet spiritualis q̄m spiritalis: a quarta enim decli
natione deriuata u seruant vt fructuosus non fructosus: actualis
nō actalis: saltuarius nō saltarius et sic de alijs. quapropter credo in
hymnis cā metri poni spiritalis ꝓ spiritualis: et significat spūalis
ad spūm pertinens hoc est ad aīam ergo male dicimus spūales ho-
mines sed ecclesiasticos dicere ceptū est a nostris: spūales cū dice
rent͛ spm̄ nō corpus habentes.)

Iesu quadragenarie

Paradisus in medio cū i simplici non paradysus et valet latine
hortus ⁊ vt tradit aul⁹. gelli⁹ lib. 2. c. 20. dicūt͛ viuaria hoc est
loca septa viuaꝝ feraꝝ varro leporaria vocat: sed ecclesiastici trā-
tulerūt pro horto celestiū deliciarū: q aūt alexander gall⁹ tradit ꝑ
adisum esse gn̄is feminini ⁊ tandē etiā addit posse repiri in m. gn̄es
fallit͛ meo iudicio. nā ioannes craston⁹ i greco vocabulario tradit
tm̄ esse ge. m. Et ita etiā posuit gelli⁹ loco q̄. S. dicēs: viuaria autē
q̄ nūc vulgus dicit: quos paradisos id est hortos greci appellant
⁊c ponit in m ge. in femio apud nullū idoneū repio: et si nestor dio
nysius etiam cū alio suo cōfratre sentiat: at qū paradisus vrbs est

syrie de qua ptolomeus tūc pōt esse feminini ge. Gastrimargia p g nō c vt vulgo scribit' greca est dictio: et significat nimiā in gluviem et gulositatem non gule concupiscentiā vt indocti tradunt.

Vexilla regis prodeunt

Vexilla dicunt' signa et ea que vulgus indoctū: et triuales grammatiste pāneria vocant: inde vexillifer et signifer ferens signa et vexilla. Lancea est note significatiōis: et sm varronē nō est latinū sed hispanicum vocabulū. inde lanceary dicunt' qui gestāt lanceas vulgo lantz knecht: Sed lanceati q ictu lancee cōcidunt.

Lignum crucis mirabile

Prenitet pēnultima breui a p et niteo. Libanus mōs est inter arabes et phenices. est etiā gn̄s arboris thus pducentis. Cedr⁹ arbor est et in syria nobilissima cui⁹ oleū pseruat cūcta a tineis et carie sicut apud persiū: et cedro digna locutus.

Gloria laus et honor.

Osanna: interpͣtat' saluifica vl' saluū fac. vñ diuus hieronymus in epl'a ad damasum: osi ḡ saluifica interpͣtat': anna interiectio depcantis est: si ex duobus velis verbū cōpositū facere dices osianna siue vt nos loqmur osanna media vocali elisa: est ḡ verbū imperatiui modi grecū etc. hec ex hieronymo sufficiāt pl'a hallucināt' indocti qbus pua fides habenda est. Israel tu rex legendū est nā es: est additū ab indocto aliquo q quātitates syllabarū ignorauit: nec adduci possum ab auctore huius hymni: es additū: quē sane eruditū fuisse ex hoc puo carmīe cōlecturo. nā israel: michael: raphael a añ e in penultima pducūt qͣuis in hymno de sancto michaele id nō sit obsuatū: sed apud doctos: fortunat⁹ eps: israheliticos iussit adesse viros vbi a produxit silr e lr̄am sequentē: valerius flacc⁹ h et odorat⁹ flagrāti crine michael vbi etiā a pducit'. pl'a legere potes in cōmentarijs nr̄is de abusione. Obuia silr legas nō obuiam nā obuiam carmē pati nō pōt. Munia sūt obseqa debita vt dicit' acron grammaticus nec in alio casu reperitur vsitate nisi in ntō et actō: inclytus cū y greco nam et greca dictio est cōponit' ex en qđ est in et clytos quod est almū seu clarum.

Inuentor rutili.

Hic est hymn⁹ elegātissim⁹ prudētij quē scͥpsit de exitu ppl'i israhel ex egypto: et qm̄ nō habet' tot⁹ i vulgatis coditibꝫ tō diligētio ri cura iterptād⁹ nob erit vt et mediocribꝫ possit intelligi. Rutilus

a.ũ id est splendidus. Alloquitur igit primo deum inuentorē et auctorem luminis: deprecat q; vt sole abscondito hoc est christo mortuo qui est verus sol. et tenebris ignorantie occupantibus corda hominū. reddat lumen hoc est resurrectōem christi ꝛ veram fidem per christi resurrectōem cōfirmandam. Quãuis in numero ꝛc. Snīa est duorum sequentiū versuū (cōprehendit aūt versus vulgari nuncupatione hic quattuor carmina) q̃uis tu deus celū multis lumibus et stellis cinxeris vt in celo verū lumen querere qs debeat. sed cū ex duro silice excuti ignem dederis: ostēdis in vero silice ꝛ petra: christo verū esse lumē requirendū. Regiā. i. celū: nā regia substantiue ē aula regis. Lampas grecū est vocabulū ꝛ latine valet fax: testis est plinius naturalis historie lib. 2. c. 26. at plura leges in cōmentarijs nostris. Pinguis quos olei ꝛc. in quattuor versibus his sequentibus ostendit ignē ex deo manare. ꝛ omnes faculas et cereos et lucernas esse patas in nocte illa qua christus erat resurrecturus: vt queadmodū illis luminibus et facibus quasi noctem abigerent: sic resurrectiōe christi hoc est vero lumine oēm noctem et infernorū regum potestatem esse depulsam. Lychnus cum y greco a nostris lucerna dicit vnde lucerna a lychno dicta est si credimus seruio super primo eneidos et non a luce quia luce pmā longat lucerna corripit Horatius: nō quo fraudatis immundis nacta lucernis. Scirpus est iuncus palustris nec in fruticū: veprū ve: aut cauliū siue herbarū genere numerat. ex hoc teguntur domus ꝛ tegetes fiunt. item detracto cortice candelarum luminibus et funeribus seruire olim consueuerunt. hinc dicitur hic apud prudentium: scirpea fila id est de scirpo facta. Collita media breui a collino is ere a con et lino is ere inde oblitus illitus collitus id est tinctus vel aspersus: media breui. Stuppa hic linum significat. vñ seruius dicit stupa scdm antiquā orthograuiā nam stypa dicta est a stypando abusiue etiā linū dicimus. Atriū prima pars domus appellat q̃ continet mediam: aerā in quā collecta ex omni tecto pluuia descendit: et dicit atriū teste seruio quasi atrum ex fumo scz. Nox emula. i. imitatrix pluribꝰ scz luminibꝰ

Peplus vl' peplū vt dicit seruius li. j. eneidos est palla picta feminea minerue ꝯsecrata: vel vt lactantius in statiū dicit peplū est vestis candida aureis clauis picta sine manicis qd simulacris fiebat: hic aūt p tunica ꝛ obscuritate crassitudineq; et est sensus: quā nox cū lacero victa fugit peplo: quā diem hoc est christū fugit nox id est diabolus lacero peplo destructa crassitudine et obscuritate inferna. Sed quis nō rapidi: in his duobus sequētibꝰ vsibus dicit ignem et lumen originē ducere a deo: nam moses deum nō nisi

in igne conspexit vnde dicitur rubum in quē viderat moses incom-bustum ꝯseruatum agnouimus. Moses duarū sillabarū est sicut vbiqꝫ apud ethnicos videmus. et hic. et apud aratorē. nō hec ie-iunia moses. condidit. Dicit et moyses triū sillabarū ꝑrima breui et scda longa. vnde sedulius. Quid .q̄ et helian. ⁊ clarum videre moysen. et facit in gtō mosis vel mosi Sicut achilles. Et vt dicit hieronimus in interpretatione hebraicarū nominū. Moyses vel moses dicitur attractans vel palpans aut sumptus ex aqua siue as sumptio Mammetractus deliramēta blacterat. vt suo loco dicam.

Hunc ignem populus ⁊c. ab hoc versu vsqꝫ ad illū. Que tandē poterit ⁊c. per multa carmina dicit prudentius quomodo popul[9] israheliticus hunc ignem secutus hoc est deum et lumē a deo datū exiuerit de egypto et siccis pedib[9] transierint. pulcerrimeqꝫ descri bit expeditōem pharaonis regis cū maxia multitudine egyptiorū ad insequendū et delendū populū iudaicū. qui cū mare tranauerit vestigijs iudeorū postea refluenti in semetipsam aqua absorptus sit cū vniuersa multitudine. Tutus et impotens. i. valde potens

Sub dominis barbaris id est egyptijs in quorū seruitute lon-go tempore fuerunt. Quo gressum tulerant sensus est quocunqꝫ ibant nocte eos fulgura et lumina splendidiora sole ducebant.

Sed rex niliaci littoris hic iam describit expeditōem pharao-nis. Niliaci littoris. i. egyti. nam nilus egypti fluuius est maxi-mus. incerte originis quem theologi fluere existimant ex paradiso

Feruens tnuido felle. i. exestuās ira ex recessu iudeorū. Iubet ꝑ ualidam manū. i. multitudinē rabidis cohortibus. i. cōmotis po puli s. cōtinebat aūt cohors milites dc. Ferratasqꝫ acies. i. arma tum exercitum. Clangere classicum. i. signū belli dare nam clas-sicum tuba est. ⁊ signum tube virgi. classica iamqꝫ sonant et tibull[9] Marcia cui somnos classica pulsa fugent. scribit vegetius in secū do. d re militari. Classicum dici. quod buccinatores ꝑ cornu; dent quod insigne videtur imperij qꝛ classicum canit imperatore ꝑsen-te vel cum in militem capitaliter animaduertitur et classica aucto-re petronio a calando id est vocando sunt dicta. Et addit post. triste canit tuba. tuba enea est ⁊ qua datur signum ad bellū Vergi lius. At tuba terribilem sonitum procul ere canoro. increpuit. seq-tur clamor. celumqꝫ remugit. et est differentia inter tubam et bucci nam. quam dat diuus hieronymus li. ꝛ. osee. dicens. Buccina pa-storalis est. et cornu recuruo efficitur tuba autem de ere efficitur vel argento. qua in bellis ⁊ solennitatibus concrepabant. Cal-amis spicula gnosijs. spicula id est tela. gnosijs calamis i aculis in gnoso ciuitate factis. Gnosus eīn vł cnos[9] p. c. ciuitas fuit teste stra

bone in decimo geographie nobilis in creta et regia quondam minois regis. vbi ex iuncis marinis optima fiunt spicula. vel di- cit gnosijs. i. cretensibus species pro genere. nam cretenses catha pultam qđ est iaculum celer vel sagitta inuenisse phibet. plinius in vi naturalis historie. vel ideo dicit. gnosijs id est cretensibus et ħ pter iouem creteum qui ballistas inuenisse dicitur. Auctor est an- tiquissimus historiarum scriptor Ancon dicens. pulsum a ioue saturnum fugisse in greciam. vbi monstrosorū hominū exercitum cōgregauit. contra quem iupiter alpestrem partē occupans. balli starum vsum docuit. proinde victoria potit⁹ fingit a poetis satur- nū de celo pepulisse. et crete regno priuasse. Densat cuncis. cune us est collecta in vnum militū multitudo. Tumidis draconibus signa pretendūt: draconem pro vexillo et signo habebant. inde dra conarij a recentioribus dicunt qui probe et latine signiferi dicunt Draco enim fuit aliqñ signum. ex quo phitonē serpentem apollo sa gittis interemit. alij ab hydra multorū capitū quā hercules interemit ortum cepisse existimant ꝛc̄. Hinc iam seruitij. in his quat- tuor sequentibus carminibus dicit quomodo exutis vinculis egy ptiorū iudei cōsederint cis mare rubrū. qđ animaduertēs phara- on eos insecutus est vt in ceteris carminibus sequentib⁹ ostendit Moses suos in mare pcipit. i. pcipitat. Stagna. i. maria pre- bēt locū intellige transmeabilē pedib. viantib. i. eūtib. Unda puia egressui partēs vitreis liqribus. i. aqs ceruleis ꝛ ceruleo colore qle est mare. sistit. i. stat in morē ripaꝝ. i. littorꝫ ripa em̄ significat lit t⁹ vulgo gestad. sꝫ ñ riuū vulgo bach vt vulgo credit. dīnt tñ litt⁹ ꝛ ripa qꝛ ripa tm̄ amniū. litt⁹ ꝓo mariū ꝛ stagnoꝝ magnaꝝ qꝫ palu diū ꝗ hic ripa p littore ponit pla sūt in cōmentarijs nris. Pelu- siacis vaporib qđ prius omisi. i. calore egyptio. est em̄ egyptus regio valde calida ꝛc̄ pelusiū aūt est vnū ex hostijs nili versus ara biā quā egypto disterminat. iuxta quod est ciuitas eiusdē nois vt ostēdit plinius iunior in vita. m. ant. accipit spēs p gñe vt mos est poetaꝝ. ħ ē ciuitatē egypti p tota egypto. Sub bifido eqre. i. i ī du as ptes diuiso mari. Plebs decolor egyptia decolor. i. nigra et ni mio calore exusta. pelago cōcauo. vacuo. i. aqs ī ea pte p quā trāsi- ere iudei. Unda resoluit. i. in seipsum refluit. Uideas nare. i. na tare. Nigroꝝ sattellitū. i. militū regis pharaonis quos ex nimio calore nigros eē añ dixi. qd sit sattelles añ dictū est. Triste iustici um dꝫ eē p v nō insticiū sic impssum est. Capit aūt hic p statō e vel poti⁹ publico luctu. Justiciū em̄ vt dicit serui⁹ singularis nume ri tm̄. et ē ius dicēdi remissio qsi iuris statio. qđ fieri solet publico luctu hoc ergo bñ quadrat ħ in amissiōe totius exercitus. Que

tandē poterit. hic prudentius cōuertit sermonē ad deum. annumerans bñficia eius in populū iudeū. Mare inuiū psulcare vetas psulcare sulcos facere. et hinc inde refluere sed stare vt possit populus transire. Unda rapax vox et impios nō impius vt chalcographi impsserūt. ꝛ intelligit ipios egyptios ꝛ iudeis infestos. Cui ieiuna eremi. erem⁹ sine aspiratione scribendū est et prudentius errauit in quātitate. nā eremus media longa est vt ostēdi liqdo in cōmentariis nostris et dicam in hymno de sancto Joanne vbi parit erratū est. Est erem⁹ feminini gñis. vbi ballutinator māmetractus dixit esse masculini gñis in plogo bibliorꝫ. Qui domitū pharon credo poni debere domitā. pharos enī femini gñis. ꝛ fuit olim insula egypti sic cognominata. vt anticlides scriptor grecus testat. ab nauclero menelai. cui id nomē erat. qui ibidē ab aspide intempt⁹ et sepultus fuit. At ego credo pharon p pharaone positum et pharao interptat teste hieronymo denudans eum siue dissipator eius Et nota q oēs reges dicebantur apud egyptios. pharaones sicut apud nos augusti. ꝛ sic erat nomē appellatiuū regie dignitatꝫ. hoc graphice noster hieronymus docuit lib. 9. ezechielis. dicens. videtur q mihi non esse pharao sed apud egyptios. hoc vocabulo demonstrari regiā dignitatē sicut apud romanos. cesares et augusti reges eorꝫ appellabant. a pmo caio cesare. ꝛ scdo adoptiuo eius octauiano. qui postea augustus est appellatus. et apud syros antiochi apud persas arsacide. apud philistym abimelech. et post a'exandrum in egypto ptholomei. vsq ad cleopatram. qua victa apud actium. egyptus romana est facta prouincia hec ille. Jeiuna saxa id est arida. exundant ebuliunt nec legas exundat deprauate enim impressum est. Loquacibus id est susurrātibus scatebris id est ebulitionibus sunt enim scatebre. p. n. tantū scaturigines et ebulitiones aque surgentis. Latices nouos id est aquas de nouo scaturientes. Scissa silex. silex m. et femi. generis est. ꝛ vt dicit qntilianus tm̄ debebat esse m. gñis tamē auctoritas virgilii q dicit in pma egloga spem gregis ab silice in dura sꝫ potuit tm̄ efficere vt esset vsurpatiue etiā femi gñis. sicut et hic. ꝛ prudenti⁹ loqtur de petra ex qua aqua ebuliebat cū populus israel laboraret siti Axe sub igneo id est calidissimis locis. Instar fellis aqua. hic prudentius dicit quomodo per virgam mosis amarissima maris rubri aqua dulcissimum prebuit potum israheliticis.

Tristifico in lacu. i. in mari rubro asperi saporis Mel atticū. ymetus. mons est teste plinio libro qrti naturalis historie. in attica regione melle optimo cantatus posuit hic speciem pro gñe qm optimū est mel in attica regione. Implet castra. i. habitationes

iudeorum in deserto. cibus quoque celitus. alij habent ningidus et ita melius placet, hoc est instar niuis de celo manna et panis celestis cadebat nam et postea illabens gelida grandine densius.
Quam dat siderio christus ab ethere dapem intellige. Nec nō imbrifero &c. Imber cum sine latino aspiratione scribit. Dicit hic quasdam aues per ventos deuectas ad castra iudeorum que reuec-lare non poterant sed dulcissimum populo prestabant esum. Iam tartasque animas. multis carminibus sequētibus prudentius ostēdit quanta conferat gaudia deus post vitam hanc suis electis. et poetice celum et gaudia celestia per campū elysium vel paradisum describit. Illic purpurijs illic. i. in campo elysio vel potius paradiso Omnis humus fragrat id est odorē dat. Balsama balsamū vt dicit plinius lib. 12. naturalis historie. arbuscula est viti similior q̄ myrto. et vt idem dicit. oībus odoribus prefertur balsamū. vni terrarum iudee concessum. Raraque cinnama. cinnamū est arbuscula similis cinnamomo. Felices anime prata perherbida. prudentius oīno hic descripsit campum elysium vt vergilius in sexto et per hoc poetice celum et sedes beatorum ostendit. Sūt & spiritib⁹ &c. dicit in his carminibus nocte qua christus surrexit etiā damnatos habuisse ferias id est libertatem et cessatiōem penarum
Sub stige. i. inferis nam styx palus est inferna sicut et acheron vnde postea dicit stagnis ex acheronticis. Nam sicut tenebras &c. in his quattuor carmībus dicit. Sicut lucifer hoc est aurora q̄ grece phosphorus dicit suo lumine noctis tenebras & timores nocturnos depellit sic christus maior sole restituit nobis verū lumen et tristes sua luce recreauit. et in veram lucem hoc est fidem erexit oceano. i. de mari. vnde poete orientem solem exire fingūt. Marcent supplicijs dicit illa nocte oēs inferos requiem a penis habuisse. Nos festis trahimus concilijs noctem &c. Concilijs non cōsilijs debet poni. Et festis consilijs id est leta et festiua congregatione et ɔuentu. Extructaque agimus liba sacrario &c. operamur inquit sacrificijs & liba paramus. Est enim libum. vt vult seruius placenta de farre et melle sacrificijs aptum. vergilius. et adorea liba per herbam. Subijciunt epulis. ouidius in amoribus. Cū tibi deficient poscendi munera cause. natalem libo testificare tuum.
Sacrarium aūt. vt dicit vlpianus: ff. de rerum diuisione et qualitate.) est locus in quo sacra reponuntur. nostri aūt dicunt barbare sacristiam cum sacrarium dicendum foret. Credas stelligerū id est celum. habent alij stelligerā aream ornatam. sed hic stelliger pro celo substantiue positum credo. Ornatum geminis trionibus id est vrsa maiore & minore. Sunt autem triones boues ara-

torū vt dicit Fuius. Et qua bosphoreū temo regit iugum: iugum id est plaustrum bosphoreum qd a bobus ferī a bos bouis et pharo qd nos fero dicimus: dicit igiī lumina illa sua tm̄ de se splendorem dare vt credas esse septentriões: septem stellas illas quod a rusticis plaustrū dicit: nam cum septem cōspiciant stelle. due q̄ pariles et maxime in vno loco videnī: pro bobus habite sunt: Reliquē vero quinq̄ plaustrū ipm simulare dicunī: ita et qd proximū huic est signū bootē nominare voluerūt id est custodē vrse vel agitatorē boum: qui grece arctophylax dicit. vt cicero lib. 2. de natura deorū: arctophylax vulgo qui dicit esse bootes. Temo autē onis a tenendo dictus est is enim cōtinet iugū vt dicit Marcus varro. Purpureos hesperos: hesper' vel vesperus est stella veneris qui de mane lucifer dicit. Unguine id est vnguēto: vnguen enim et vnguentum pro eodem dicimus. De chrismate antea dixi. Noctis roside pprium epithetetum noctis quasi rore vde id est madefacte. Reliqua que sequunī nō habent vllam difficultatē Hec itaq̄ sunt que in hymnum prudentij elegantissimū et quo in toto opusculo nihil tersius reperies si vnū dempseris lactantianū salue festa dies: edidim' tumultuaria et breui lucubratiōe: et adeo celeriter: vt altero die chalcographi imprimerent: quare si quid incautius elapsum est: rogo non velis maliuole detractare: et censorio supcilio notare: sed potius respectu humanitatis: emendare et studiosis lectoribus in meliorē lectiōem redigere ne plures per me errare cōtingat: nam et ego cū in hoc vno hymno multa exintimis poetice penetralibus de pmpta viderē et que mediocris litterature hoibus ignota esse credebā: volui vel cum prie fame discrimie quedam edere cōmentaria: vt per hoc germanis scholasticis quibus hec potissimū scripsimus: aliquid vtilitatis afferrem q̄ autem in ceteris hymnis nō fecerim: in causa sunt parua quedā: licet rudia: detrita: et ex media barbarie excussa cōmentaria: per que se iuuare dummodo sua opera nō volunt deesse: possunt: At que video parum erudite ab alijs interpretata. non in exposita dimittam nunc satis &c.

Salue festa dies.

Hoc est carmen elegantissimū nostri lactantij firmiani qui cum a nobis sepe christianus sit appellatus cicero iure pōt et nuncupari christianus vergilius: in quem est nostrū epigramma: huius ab ore fluit latialis suada loquele. Christicole vocitant quē ciceroña suū: &c. Et cum parum difficultatis habeat hoc carmen

hecatostichum.i.centum versuũ:paucis me absoluã:est aũt in sum ma sensus totius carminis:laus et preconiũ resurrectionis christi et illius diei in qua christus surrexit nã eo tpe oĩa mundi nascentia testantur suã leticiã cum christo qz omnia tũc incipiũt florere simul est gratissimus annus. Celi orbita.i.circulus solaris: Elemẽ ta liquentia id est pura vergilius:liquidũqz per ethera lapse:alio modo liquidum.i.molle et fluxum vt vergilius:et m. lla liquentia stipant zc. Violaria vt dicit seruius in.3.georgicorũ sunt loca vbi nascunt viole:et scdm mentem valle violaria magis significãt copiã fruticũ:vno loco violas gignentiũ:qz ipsum locũ:vbi hi fru tices sũt:sili modo aluearia potius accipiunt p copia alueorz eodẽ in loco locatorũ ac mellificantiũ.licet etiã locus dici possit:vbi sũt aluei apum. Caudice pro codice ponit.i.indifferẽter enĩ codex vel caudex dicimus. Mixta salix abies zc.annũerat hic quas dã arbores p quas in gñe vult intelligere oẽs florere tpe illo resur rectionis. Constructura fauos:dicit apes z oẽs aues illo tpe suã leticiã ostendere et cõgratulari christo. Philomela nõ philome na scribẽdũ est:que latine luscinia dicitur philomela aũt grece di citur aphilon.i.amans:z mela.i.mala poma seu oues quasi amãs mala seu oues. vel scdm alios quasi amans melos .i.cantus : scri bit enĩ plinius lib.x.naturalis histořie qz luscinijs sit diebus ac no ctibus continuis quindecim garrulus sine intermissu cantus:den sante se frondiũ germine.in qua vna aue : perfecta musice scientia modulatus editur sonus zc.placeret aũt mihi hec interpretatio ni si melos primã breuẽ haberet et in philomela pduceret:at forsan h facit grecus accẽtus:hec latine dicitur luscinia vel qz de luce canit vel melius qz lugendo canat:eo qz lugere hec auis canendo dicit Marcialis flet philomela nefas incesti tereos.et que: Muta pu ella fuit:garrula fertur auis:vnde et vergilius quarto georgicorũ qualis populea moerens philomela sub vmbra:Amissos queritur foetus:quos durus arator:obseruans nido implumes detraxit: at illa.Flet noctem ramoqz sedens miserabile carmen Integrat.et mestis late loca questibus implet. Mensum pro mẽsium ponit a nomine mensis. Resonãt virgulta susurro nõ virgulto vt fal se impressum est. Sola congeris.i.terram cõglobas et est solum li pma breui terra. Vetus vitiũ id est peccatũ originale. In amne nouo id ẽ in baptismo:a nouo instrumẽto incepto. Fera bel ua id est diabolus euomit.i.restituit ab sorptam plebem.i.homies in carcere inferno detentos Et de fauce lupi id est diaboli subtra hit agnus id est christus oues id est christi fideles. Penale cha os id est pena infernalis. Gentili errore id est gentilium:genti

les enim vel grece ethnicos vocant ecclesiastici omnes idolorum cultores ideo: quia in gentilium hoc est maiorum suorum fide persistitere nec cultum religionis mutauerunt &c. Nō preciū mundi. in hoc versu vilia nō vllia legendum est.

Vita sanctorum.

Pascha huius paschatis cū ch aspirato tunc est generis neutri et venit lactātio teste a greco verbo pascho id est patior vel potest declinari hec pascha huius pasche et sic est generis feminini & prime declinationis et tūc venit a phase quod est transitus vt dicit Hieronymus: et vt idem interpretatur pascha est transscensus siue transgressio licʒ hoc sit violentū vt greca vel latina dictio scđʒ hebraicam linguam interpretata sit vt idem refert. Melius igitur esset et magis scđm artem si pascha paschatis tantūodo declinaremus: sed ad excusanda sacra eloquia opus erit dicere pascha pasche.

Ad cenam agni.

Azyma cum y greco greca dictio est et significat sine fermento ab a id est sine & zyme quod est fermentum inde zymites id est panis fermentatus et azimos idest infermentatus.
O vere digna hostia &c. nota hic quid proprie hostia sit: hostia simul et victima dicitur omne animal quod deo imolatur sed quid intersit int̄ vtranq;: ouidius pmo fastorum dicit. victima que dextra cecidit victrice vocatur. hostibus adomitis hostia nomen habet: hic christiani et ecclesiastici transsumptiue eucharistiam nominant hostiam: quoniam illa superatus sit noster aduersarius diabolus: tamē festus hostiam vult dictam ab hostire quod est ferire.

Chorus noue hierusalem.

Chorus grece: latine significat cetum hominum et congregratiōem vel choream: nostri autem indocti accipiunt chorum p subsellijs sacerdotum in templis minus latine sed barbare vt in cōmētarijs nostris abunde scripsimus: hierusalem sic enim scribitur cum aspiratione in principio et i latino: et interpretatur scđm diuum Hieronymum: visio pacis: Ita enim ille idem ad marcellam scribit sub nomine Paule et eustochij: totum mysterium nostrū istius prouincie vrbisq; vernaculum est in tribus nominibus

trinitatis demonstrans fidem: iebus: salem et hierusalem: appellatur primũ nomẽ: calcata: scdm pax: tertiũ visio pacis: At vt ego reperio hec ciuitas olim dicta fuit solyme solymarũ p.n. vl' solyma in s.n. Unde cornelius tacitus li. xj. dicit: Clara alij iudeorꝫ initia solymos carminibus homeri celebratã gentem conditã vrbem hierosolymam nomie suo fecisse: iosephus libro vltimo de bello iudaico: scribit q primus conditor solymarũ fuerat chananeorũ potentissimus: qui patria lingua: iustus appellatus est: erat quippe talis ideo q sacerdotium primus exhibuit: ꝛ phano primum edificato hierosolymã ciuitatẽ vocauit: cum ante solyma vocaret Chananeorum populo postea pulso: rex iudeorꝫ leobius colendam suo tradidit dicit igitur hierosolyma quasi templũ solymarũ ab hieros qd est sacrũ vl' hieron id est templũ et solyma: inde populi dicebãt solymi orũ: item aliter dicit hierosolyma quasi templũ salomonis. Et nota q dicim⁹ hierosolyma. me.f.g. pme declinatiõis sic hieronymus dixit: qui tuis vrbibus et presertim hierosolyme insultauere. loquens de his qui iudeos oppugnarunt sicut et superius audiuistis: dicit ꝛ 'a multꝫ hierosolyme arum: p.n. At ego repio apud idoneos etiam hierosolyma orꝫ p.n. et gene.n. sic plinius: qui scribit lib. quinto naturalis historie: hierosolyma fuisse longe clarissima vrbium orientis: et lucius florus de pompeio: hierosolyma defendere tentauere iudei: verum hec quoq intrauit ꝛc.

Te lucis auctor personent.

Anastasis penultima breui valet latine resurrectio at male interpretat mãmetractus vt suo loco dicet. Feriata a ferior aris descendit quod est esse ociosum et festũ agere. vnde trebonius in epl'a ad ciceronẽ: nec putes in asia feriatũ illũ: et ferior a ferijs venit: sunt enim ferie p.n. tm̃ dies festi: a feriendis (. vt dicit festus). victimis dicte: vnde improprie et violenter est id vsurpatũ vt dicamus: prima vel tertia vl' quarta feria: primo q feria est p.n tantum: scdo q ferie sunt tantum dies festi: plura scripsimus in commentarijs nostris.

Strennui athlete

Georgius scribendum nõ iorius vel geōrius vt indocti faciunt Athleta cum th aspirato a nostris dicit pugil et luctator: fuit ergo georgius luctator et pugil contra impios christi persecutores. Herculem gentes sensus est illorum versuum q hercu

les fortissim⁹ philipp⁹ et alexāder: greci pariter et romani cedāt in gloria diuo georgio: hi enim vane glorie studuerūt et libidine regnā di plurima fecerūt et egregia gesta: nr̄ aūt relictis oībus diuitijs (quibus et ipse nobilis esset diues) soli christo militauit: et oia ꝓpter deū pa ti voluit. Gentes prophane .i. gentiles procul a rito christi vi uentes Tyrannos macedū id est macedonie reges et intelligit phi lippum et eius filium alexandrū magnum qui magna gesserunt.

Et si quos extulit .i. generauit tellus cecropis gretia et athene: cecrops enim teste eusebio de temporibus primus rex atheniensi um fuit. Romulidumq̄ id est romulidarum: Romani enim a ro mulo eorum conditore romulide dicti sunt. Regie stirpis cap padocū fuit georgius natus de stirpe regia in cappadocia: que est regio cōtermina maiori armenie inde dicit cappadox cappadocis penultima breui existens de capadotia. Palestina teste plinio lib. 5. naturalis historie: prouincia est in syria arabie contermina. quā sacre littere philistin appellant vnde Hieronymus in hebrai cis questionibus: philistim appellati sunt: quos nos corrupte pa lestinos dicimus: vnde et philistei dicuntur &c. tercentum nu merus finitus pro infinito poete ponūt. Gestit id est cupit no scere numerare arenas ponti id est maris: bibulas quod est propri um epithetum arene capaces aquarum et humidas. Crucibus id est patibulis. Hostis ex diri sensus est: multis hominibus ad fidem conuersis tandem gloriosissima passione exacta celum ascen dit. vallemus: debet esse valeamus: male namq̄ impressum est.

Salue crux sancta.

Crux tam masculini q̄ feminini generis est nam ita dicit diuus Hieronymus lib. j. sup epistola ad ephesios Crux ſm grecos est masculini generis: et sic ipse trāstulit ad galatas: Mihi aūt ab sit gloriari: nisi in cruce dñi nostri iesu christi p quē scilicet crucem mihi mundus crucifixus est quod quidam litteratores indocti pu tant esse relatiuum huius genitiui Jesu christi qđ nō quadrat. Et etiam gracchus romanus orator posuit in masculino vt in cōmē tarijs nostris prodidimus et plura alia.

Sacre christi celebremus.

Sibylla cum i latino scribitur in principio et in medio y greco et non est proprium nomen vnius mulieris: sed oēs femine va tes sibylle sunt nuncupate: a deorum consilijs denunciandis vt lu

cu[r]atissime describit lactantius lib. j. diuinarum institutionū capi te sexto: vbi et decem sibyllas fuisse dicit Auctore varrone: vbi et patriam cuiusq3 annumerat. Inter vepres. i. spinas veruex he rens cornibus intelligit de mose cornuto Spina rubet inflam matur alludit ad hoc quod dicitur in sacris litteris. Rubus quem viderat moyses incombustum conseruatum agnouimus ꝛc.

Lauda fidelis concio.

Concio teste aulo gellio lib. j7. c. 7. tria significat: primo publicā oratōem alicuius sacerdotis vel magistratus: quā greci deme gorian. barbari pdicatōem vocant. inde cōtionari deponētale: est facere sermonē ad populum: ꝛ cōcionator: toris quē indocti predi catorem nūcupāt. Scdo cōcio dicit locus vl' suggestus aut cathe dra vnde verba fiūt. que a barbaris ambo onis dicit qd latinū nō est. Tertio significat coetū ꝛ multitudinē populi assistentis. quam greci ecclesiam vocant. Et nota q ecclesia significat nō edificiū et edes sacras sed concōem hoc est cōgregatōem christi fideliū: vnde pōt esse ecclesia nullis extantib9 delubris et templis. Et nota q ecclesia: scdam syllabam pducit contra morem oīm ferme christi anorū poetarū nam per ita hoc est e longū scribitur apud grecos quorum dictio est ꝛc. plura in cōmentarijs meis videbis.

Sidus choruscat.

Sidus i latino scribit et est dictio latina grece astron dicit Car bunculus, vt dicit hieronymus: in isaiam lib. 5. lapis est q gre ce anthrax dicit q ob colori s flammei similitudinē igneus est ap pellat9. Parificat angelis: parificari est equari ꝛ est verbū quot tidiane et vulgaris sermocinationis.

Festum nunc celebre

Soliū latine etiā sella dicit grece thronus ꝛ pprie est regū sedes Arbiter. i. iudex alias arbiter est q ex cōpromisso. i. consensu partiū: et litigantiū electione de causa cognoscit vt tradūt legulei nostri. Districtus. i. seuerus. nō scdm misericordiā sed scdm cu iusq3 merita iudicabit. Protege penultima breui a pro et tego is ere. Ne nos liuor edax demonis nō demonijs poni debet.

Iesu nostra redemptio.

Claustra. i. clausurā: et nota q claustrū nō significat atriū mona chor vt vulgo dicimus: sed clausurā: et vt barbari loquuntur clusam: vt florus: per alpes. i. claustra ital ie ferebantur. plura in cō mentarijs scripsimus. Triumpho quid sit triumphus et tro

pbeum videbis infra in erroribus mammetracti.

Ueni creator spiritus.

Sermone ditans guttura ad hoc alludit q spiritus sanctus apostolis variaꝝ linguaꝝ sermões inspirauit: vñ dicit loquebant varijs linguis ꝛc id quod spiritus inspirauit: ditauit igit et locupletes reddit apostolos varijs linguis.

Beata nobis gaudia.

Ignis vibrante lumine ꝛc. vibrante. i. flammas emittēte: Est ergo sensus illius iā dicti vsus q ignis e celo lapsus in ascensiõe christi designauit linguarū figuram et imaginem vt essent sermone proflui id est abundantes et copiosi. Musto madere deputant. i. estimant apostolos madere. i. madidos esse et repletos humidos q3 musto id est vino hoc est crediderūt eos esse ebrios.

Impleta gaudent

Intonant. i. loquunt media breui ab in ꝛ tono as are. Brecis latinis barbaris: barbari dicebant antiquitus oẽs gentes except3 grecis et latinis. Auctor est festus: Strabo aūt li. 14. sic s3 ego arbitror ab initio conficto nomine eos barbaros appellatos q̃ difficult aspere ac dure loq̄rent: vt blesos balbos q3 dicim⁹: oẽs itaq3 qui crasse loquunt: barbari dicunt quales sunt nationes oẽs pter grecos: hec ille Cõcrepat. i. increpat et reprehẽdit: ꝛ corripit pe. sic simplex ei⁹ Alumnos christi. i. discipulos. nota Alumnus dicitur qui ab aliquo altus est sicut hic: et qui aliquẽ aluit: qđ vltimū significatū reprobauit laurentius valla: sed pace valle dixerim: etiam alumnus dicit qui aliquẽ alit: ꝛ vt alios omittam: plinius lib. 3. naturalis historie est mihi luculentissim⁹ testis et idẽ idoneus: loquens de italia: ait: Terra oĩm terrarum alumna eadem ꝛ parens numine deum electa.

Adesto sancta trinitas.

Triplex q3 mundi machina id est fabrica superum: inferorum et hominum.

Pange lingua.

Fit q3 sanguis christi merū. i. vinum. Antiquū documentū. i. vetus instrumentū: Et nota q improprie accepit documẽtū hic p doctrina: documẽtū eñ ꝑprie significat pbatõem ꝛ id qđ docere ꝛ ad lucem deducere possis. Nouo ritui. i. nouo testamẽto (vbi est iam alius ritus.

Sacris solennijs.

Hic hymnus vna cum illo. In mariam vite sunt cantati et multum celebres: adeo vt pene per totam ecclesiam christianam cantent. Et tamen multum mihi displicent primo q sunt ametri

et sine legitima pedum mensura cõpositi: reperit scd̃o hic solẽnijs qd̃ latinũ nõ est: solennia enĩ sit insignia solenniũ insigniũ solennibus insignibus: nõ solennijs insignijs dicendũ est vt apud indoctos et triuiales grãmatistas in frequẽti vsu est ob hoc posui hic solennibus: item in hymno in mariã vite reperit impregna ta qd̃ omnino latinũ nõ est: impregnans vel impregnata latine nõ dicit sed pregnans ita loquunt docti et latini. ethnici ecclesiastici: et iurisconsulti presertim. ff. de his qui notant infamia: allegationes et probationes leges in cõmentarijs nostris: hic enĩ breuitati studemus

Post agnũ typicũ id est figuratũ et qui designauit figuram et aliquid mysticũ vnde postea dicit dat panis celicus figuris terminũ typos enĩ cũ y greco: est forma figura vel adumbratio. Solis presbyteris. nota presbyter scd̃a syllaba per b et y grecũ scribitur nõ prespiter sicut scribunt triuiales litteratores. et greca dictio valet q̃ latine senex vl' senior: declinãt aũt greci p̃sbyter⁹ ri sic et nos possem⁹ facere vñ apud nos dicũt p̃sbyteri q̃ apd̃ iudeos seniores p̃pli dicti sũt et q̃ apd̃ eosdẽ p̃ncipes dicti sũt apud nos epi sũt: id qd̃ plures sacerdotes villanos latet. Unde hieronymus lib. 2. c. 3. visionis scd̃e esaie inquit: inter senes aũt et principes hoc fuisse reor in veteri populo: quod nunc est inter presbyteros et episcopos &c.

Ut queant laxis.

Joannes sine aspiratiõe est tetrasyllaba dictio prima i breuis secunda o longa cõtra omniũ neotericorũ id est recentiorũ morem qui o corripiunt cũ sit omega hoc est o longũ vt doctissim⁹ vir euo nostro hermolaus barbarus prodidit: et vt dixi: fortunat⁹ et sidonius apollinaris corripiũt o: nõ sic iuuentus poeta: nõ sic alij poete christiani de receptis loquor: caueant igit nostri germani in posterũ: scripsi et plura in cõmentarijs nostris. Mella locustis: locusta puũ animal est satis notũ. Sunt aũt nõ nulli indocti q̃ volunt locustã esse gñs herbe: quo nihil est absurdius dicere. Ceteri aũt dicunt inter quos et perottus est nefas esse credere diuũ Joannẽ huius cibi in puritate vsum in eremo fuisse: Causam aũt erroris esse: quod greci acridas modo locustas vocant: mõ summitates herbarũ siue arborũ hoc est teneriores ptes. q̃si quosdã cauliculos: q̃ sumi in cibo solẽt: interpretem igit p caudiculis locustã posuisse: qd̃ mihi etiã displicet: pcant enĩ mihi manes perotti hois alioqui eruditissimi: multo enim plus tribuo diuo hieronymo q̃ cuiq̃ ex neotericis greci: et latini: et hebraici sermonis doctissimo q̃ non solũ audiuit: sed loca illa in quibus diuus Joannes delituit plustra

uit inhabitauit ꝙ: dicit ergo ille sup propbetā ionā: qđ mihi vide tur et locuste significare quib⁹ vescebaṫ ioannes. animal paruū in firmas habens alas de terra quidē consurgens sed altius nō valēs euolare. Idem lib. j. c. 27. cōtra iouinianū: Rursum orientales et li bye populos: q2 per desertū et calidā eremi vastitatē: locustarū nu bes repiunṫ: locustis vesci moris est: ħ verū esse. ioannēs ꝗꝫ bapti sta probat hec ille: In cōmentarijs nr̄is de abusione lingue latine repies pl̄a ex plinio ꝛ strabone q̄ nob ꝛ hieronymiane sn̄ie suffragāṫ

Aurea luce

Laureati. i. lauro coronati: ꝛ nota teste quītiliano in octauo suaꝝ institutionū ꝙ laureat⁹ vsurpatiue dicíṫ nō eñ laureo2 aris di cimus: sed laureat⁹ vsurpatiōe poetarū in vsum venit.

Laureati ergo possidēt senatū vite hoc est cōsiliū viuo2ū et cele stiū iudicaturi cū christo in extremo iudicio: senatus eñ vt dicit au lus gellius lib. j7. c. 7. locū significat in quo senatores ꝯueniunt et hoīes hoc est ipos senatores ꝛ cōsules: et senatus dr̄ a senibus: de bēt eñ senes esse et reꝝ experientia insi gnes q̄ velint cōsulere reip: et alios iudicare: vnde ouidi⁹: nec nisi post annos patuit tūc curia seros: nomē et etatis mite senatus habet. Petrus petra greca sunt vocabula: valent latine saxū. nec interp̄taṅ quasi pede trita vt indocti dicūt: grecū eñ verbū nō patiṫ latinā etymologiam: et petrus: hebraice diciṫ cephas. id quod testaṫ diuus hieronym⁹ li. j. sup galatas: nō aliud (. inquiens) significat petrus aliud cephas sed quā nos grece petrā: hanc hebrei ꝛ syri ꝓpter linguam inter se vicinam cephan nuncupāt: Cephas igitur hebraicū nō grecū est et significat saxū nō caput. vt barbari quidā dicunt cephale autem grece caput diciṫ inde acephalus sine capite. nec petrus est propri um nomē principis apostolorū sed simon dicebaṫ et a christo sorti tus est hoc nomē vt dicit hieronymus Satage. i. labora et eni tere penultima breui a satis ꝛ agere.

O christi mater celica.

Schisma otis p ch aspiratōem scribiṫ nec a scindo deriuaṫ vt di cit mammetractus et sui doctores sed grecū est vocabulū pe nitus latine ꝙꝫ valet scissura: Et dr̄nt schisma et heresis vt docet di uus hieronym⁹ sup ep̄la pauli ad titū inter heresim (. inquiens. et schisma hoc esse arbitror: quod heresis peruersum dogma habeat. schisma ꝓpter sp̄ealem dissensiōem ab ecclesia separeṫ. Ceterū nul lum schisma non sibi aliquā confingit heresim vt recte ab ecclesia recessisse videatur.

Iesu christe auctor.

Vranice curie. i. curie celestis vranicus enim. a. um. dicitur celestis ab vranos quod grece celum significat. Curia aut locus est (ut dicit festus) ubi publicas curas gerebant vulgo ain ratthus: non pretorium ut grammatiste semidocti tradunt: de quibus in comentariis nostris plura videbis: curia aut a cura dicitur ut auctor est M. varro:

Pange lingua magdalene.

Turturis suspirium ad quod alludit vergilius prima egloga: nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo. bene ergo dicit suspirium: videtur enim turturis et palumbium vox gemitus esse potius et suspirium quam cantus. Erravit aut servius simul cum eo multi sequaces et presertim antonius mancinellus in carmine vergilii iam dicto: nam et hoc posuit turtur esse masculini generis et feminini: eo quod aeria dicit: at bone servi aeria hic est ablativi casus et refertur ad ulmum: ut aeria ulmo id est alta. Sicut et lib. 3. eneidos dicit aerias quercus et marcialis dicit aerias cyparissos: Est igitur turtur; m. tantum generis: Marcialis li. 3. ait Aureus immodicis turtur te clunibus implet: Et iuvenalis satyra sexta cogitat heredem cariturus turture magno. Et sappho: et niger a viridi turtur amatur ave. et ouidius de amoribus Tu tamen ante alias turtur amice dole: et alii etc. Nardum ferens pisticum pisticum id est fidele purum: et non adulteratum a pistis greco vocabulo que est fides: Et nota quod nardos fe. ge. et nardum ne. ge. tam pro unguento quam pro herba ex qua conficitur declinari potest similiter hec costus vel costos: et hoc costum: que cum grece sint dictiones rectius in os ut tradit probus quam in us nominativum terminamus, hieronymus in canticis; nardos mea dedit odorem suum.

Gaude civitas augusta.

Sathan vel sathanas vocabulum est hebraicum et dicitur adversarius seu contrarius: apud grecos vero diabolus: et iterum ab apostolo hebraico vocabulo belial dicitur hoc est absque iugo: quod de collo suo dei abiecerit servitutem: quem aquila apostatam transtulit: est igitur apostata: qui a fide christi recessit: hoc est de collo suo servitutem dei abiecit: item etiam in sacris litteris dicitur bahalzebub. quod interpretatur habens muscas: aut vir muscarum: eorum enim testis est divus hieronymus lib. 2. ad ephesios. et in interpretationibus hebraicarum dictionum etc.

Martyris christi

Pontifex appellatus est de la posse et facio: ut sceuole placet: vel secundum varronem: a ponte: nam a pontificibus pons sublicius primum est factus et postea sepe restitutus Talentum nomen ponderis

est: sed vt seruius scribit in quinto eneidos. scdm varias gētes va-rium est: dicit q̃ apud romanos talentū esse. lxx. libras: sicut plau-tus ostendit in mustellaria: qui ait duo talenta esse. cxxx. libras: fu-it etiā talētū atticū: euboicū et egyptiū. Atticū dicūt esse magnū ⁊ paruū: magnū dicūt habere libras. lxxxiij. et vncias. iiij. et denics valere. vj. milia denarioꝝ romanoꝝ: Talentū atticū paruū. lx. con-tinebat libras: euboicū nō multo minus erat attico paruo: egypti-um pondo. lxxx. ⁊c. nō est igitur talētū ꝓ libra accipiendū et econ-trario sicut nostri faciūt: qui oīno nō remotiorū vocū significatio-nes indagauerunt.

O q̃ glorifica.

Virgo maria. Maria interpretat a diuo hieronymo stella ma-ris siue amarū mare: Sciendū q̃ (eodē auctore) q̃ maria ser-mone syro domina nuncupat. E scdm omēs poetas christianos saltē eruditos ⁊ receptos maria media breui ponit in carmine: vt apud iuuencū seduliū etiam claudianū gentilem: quorum oim car-mina allegaui in cōmentarijs nr̄is de abusione ⁊c. At nostri oēs ꝯ faciunt producentes mediā: At nō repugno extra carmē: more gre corū in maria mediā acui q2 accentus grecus ita habet ⁊c. Qui tecū nitida viuit i ethra poni debet nō ethera. Est aūt ꝓprie ethra splendor etheris: hic aūt pro ethere et celo ponitur.

Felix mater constantia.

Immanissima supplicia: hic ⁊ hec imanis et hoc imane dicit ma-lus crudelis q̃ vel a mano qd bonū apud priscos significabat immanis quasi sine bono: vel a manando vt ait pompeius q̃ eos per omnia manare putabant. Remisit domino flamē. i. spiritum inde sepe in hymnis ponitur cū sacro flamine. i. spiritu sancto.

Gaude visceribus.

Astra solū mare: solū. i. terra a soliditate. Theotocos grecum vocabulū est ⁊ valet latine pariens deū hoc est mater dei a the os. i. deus ⁊ tocos partus vel tocas. i. genitrix: ⁊ cadit accētus su per penultima: ita vt penultima debet longe enūciari q̃uis id nō sit obseruatū in carmine p̄nti.

Alma lux siderū.

Dionysi⁹ i p̄ma syllaba cū i latino scribit ⁊ i añ penultia cū y gre co et fuit h̄ quōdā etiā ꝓpriū nomē bacchi ⁊ cōpositū a dio. i. ioue ⁊ nysa vrbe int arabiā ⁊ egyptū q̄si iouis nysi⁹ Areopagita Areopagite erant sapiētes et iudices q̄ athenis in tēplo martis qd erat in ariopago iudicabant: Areopagus autem latine dicit villa vel vicus martis ab are areos quod est mars martis ⁊ pag⁹ vicus nō aūt ab ares. i. virtus vt delirat mammetractus cū suis ducibꝫ et iō dicebat martis vicus. q̃ ibi cedes iudicabant quarū videtur

mars auctor: vel quod ibi figeretur lancea cum iudicium fieret q
mars fecisse dicitur contra neptuni filium ⁊c.

Omnes superni ordines.

Milies aduerbiũ est nõ dicas millesies vt barbari: nõ est enim latinum. Fulgurosi virtutibus. i. splendentes ⁊ cõspicui q̃uis fulgurosus non sit multum elegans et vsitatum apud doctos verbum Christi fauete plebibus non christe vt impressum est falso. Prosapia vt dicit nonius marcellus: est longitudo generis dicta a prosuppando aut ꝓserendo. Et est penultima breuis nõ longa vt indocti pronunciant: de qua re plura leges in cõmentarijs nostris. Tripudians tripudiare est terram pedibus ferire ⁊ in chorea saltare: et venit a tripudium: est aũt tripudiũ saltatio a pauienda terra: pauire em̃ veteres pro ferire accipiebant: primo igit dicebat terripauiũ post. terripudiũ iam tripudiũ. Clerum docendo subditũ clerus dicit latine sors inde clericus. i. de sorte domini: ita dicit hieronymus i epistola ad nepotianũ. Si em̃ cleros grece sors latine appellatur ꝓpterea vocant clerici vel q2 de sorte sunt domini vel q2 dominus ipse sors id est pars clericorũ est: hic habes clericũ nõ dici nisi illũ qui sit initiatus sacris: et habeat (vt ita loquar) sacros ordines: nõ illum qui est scholasticus et scholas frequentat: inde male dicit Alexander gallus vel potius barbarus Scribere clericulis paro doctrinale nouellis ⁊c. per etates in terminas. i. sine termino existentes.

Iesu saluator seculi.

Monachus latine dicit solitarius: a monos. i. solus: monastes idem est quod monachus: et nota hic vehementer errare quosdam litteratores et superstitiosos sciolos: qui scribũt ⁊ ꝓferũt monacus sine h nescientes barbari et indocti monachus esse grecum vocabulũ et in penultima cũ ch aspirato scribi ⁊c. a monos etiam venit monasterium qd est solitudo latine et est domus et habitatio monachorũ quod vocant indocti claustrum.

Martine confessor.

Confessor nõ est vt vulgꝰ putat auditor cõfessionũ sed ille ipse q cõfitet alteri vel deo. vulgo ainer der da bicht: Sunt igit cõfessores q nomẽ et fidem christi cõfessi sũt verbo et ope. Scandalũ grecũ est vocabulũ: ⁊ significat (. teste nostro hieronymo sup mattheũ.) offendiculum vel ruinam et inpectiõem pedis.

Virginis festum.

Te senes matrem celebrāt diserti: nō deserti vt falso impressum est: desinant vane celebrare gentes. i. gentiles: festa diane dee quam gravide invocabant: que eadem lucina dicitur ꝙ lucem nascentibus prebeat: est igit sensus; desinant mulieres invocare dianam et alias deas: sola virgo maria est que possit opem ferre cunctis in partu laborantibus:

Exultat celum laudibus.

Sanate egros moribus. Bene dicit egros. est eñ egritudo plus animi ꝗ corporis et similiter eger: sed egrotatio ⁊ egrotus corporis vt distinguit tullius lib. 3. tusculanarum questionū. de quibus plura leges in cōmentariꝭ nostris.

Ceteri vates.

Sensus est illius: ceteri vates ⁊ poete invocent minervā bacchū appollinem esculapium: ⁊ ceteros deos gentiliū. qui nihil sūt vel poti⁹ sunt demonia. Ego aūt invocabo ⁊ implorabo auxilium divi thome apostoli ⁊ patroni mei singularis. Et fuit quidā versus omissi in hoc carmine qui bene facerent ad laudē thome sine quibus vix quadrat snīa vnius carminis ad aliud: sed imprimēdi suo tpe: minerve virginis: minerva dea et ꝟgo est ꝗ alias pallas dicit fuit invētrix multaꝝ reꝝ vt poete narrant: que est ⁊ valde celebrata apud eosdem. Bromium. i. bacchū deū. ⁊ bromi⁹ dicit. qm̄ bromos greca dictio: crepitrus tonitrus strepitus dicit hinc bromius dictus est bacchus ꝙ cū tonitru adveniente ioue semele mater eum peperit. ꝙ aūt letum: est ꝓprium epit heton bacchi iuxta vergilium: Adsit letitie bacchus pater ⁊ bona iuno. Ita ⁊ nos in quodā sapphico. de illo scripsissimus: solus ex omni numero deoꝝ. Tetricos nescis sios catonis. Tuqꝫ curarum medicus salubris. Haud dia prefers. Laudes delphici. i. appollinis musice inventoris ꝗ delphicus dicit a delphis opido vbi religiose colebat. Epidaurii ꝗ. epidaurius fuit esculapius filius appollinis ⁊ medicoꝝ optimus et ꝓpter hoc in numerū deoꝝ relat⁹: epidauri⁹ aūt dicit ab epidauro achaie opido vbi sūma veneratōe colebat. Preside auerni. i. plutonem qui p̄est et regit inferos. Perfidi hircanis. impressor fecit falso preside cū perfidi ponēdū erat. Sunt igit perse hircani medi et parthi: populi quibꝫ cōtionatus est: et predicavit (vt more vulgi loquar). sanctus thomas: et edessa civitas vbi sepult⁹ est sanctus thomas.

O martyr eterne patris

Christi crucē tu baiulas. baiulo:as:are est portare vel onera ferre apud quītilianū in .6. ego te baiulare nō possum: vñ etiam baiuli a quo baiulare est: sūt quos greci bastaxentas vocāt: hoc est sūt q̄ onera humeris portant. ꝛ vecturas onerū corpe suo factitāt.

Iste confessor.

Hoc die debet poni nō hodie: sic enim carmen nō staret Ad sacrum cuius tumulū ꝛc. tumulus mō terra tumēs. i. collis mō sepulchrū est: qꝛ ibi coaceruari terra consueuit et venit a verbo tumeo tumes ꝛc. a tumulo venit tumulo as are id est sepelire et passiuum tumulor aris.

Hic est verus christicola.

Apostolorū assecla: assecla cōis generis penultima breui dicit seruus qui oibus dñi impēsis assit: et qui ꝯtinue dñm sequetur veteres tñ assedas nutrices dicebant: q semꝑ hīs assint quos nutriunt. itē etiā pedissequ⁹ ꝛ in feminino genere pedissequa dicim⁹ et sunt pedissequi q̄ pedes dñi sequunt vel pedissequę: ancille q̄ sequunt dominā. Ouans. i. letus: Est tñ ꝓprie ouatio illud gaudiū quo aliq̄s victor intrat vrbē nō tñ triunphans et tūc est vt dic aulus gellius lib. 5. c. 6. cū aut bella nō rite indicta: neq cū iusto hoste gesta sunt: aut hostiū nomē humile: ꝛ non idoneū est: vt seruorū pyratarū q: aut deditione repente facta: impuluere (. vt dici solet) icruentaq victoria obuenit: Inde ouo ouare est gaudere et letari instar triunphantiū vel potius ouantiū ꝛc. Celigenarū epulis. vna dictio debet esse celigenarū: nō celi genarū due. Fruiturus futurū est a fruor qd habet tria ꝑterita: fruitus fruct⁹ vel fret⁹ sum: in supino fruitū ꝛ fretū: in futuro fruiturus nō aliud habet vel futurū vel participiū in rus: ꝛ licet valla dicat fruitū et ex inde fruitur⁹ non sint in vsu nisi apud eos: q̄ verboꝝ nouitatibus et gaudent et gloriant: non tñ est imitandus in hoc: cum cicero lib: 3. tusculanaꝝ questionū dicat: consideretq se fruiturū. esse aūt nefas credo ꝛ turpe quasi: aliqd vocabulum vl' esse nouū vel vitandū quo cicero lingue latine monarcha et pater vsus fuerit: nos eñ nihil nō summe vsitatū ꝛ eligās ꝛ ꝟe latinū existimam⁹ q̄ cicero vl' vs⁹ semel fuerit: que aūt sit dña int fruor ꝛ vtor dicam ꝺ erroribꝫ ꝛ annotatiōibus ammmetracti. Primo dierum omnium.

Psallo is ere id est canere et verbmu grecum est. Item psalmus cantus est vel carmē: et psaltes. i. cantor et psaltria est fidicina et lyrista.

Affatim. i. ad modū vt dic aul⁹ gelli⁹ li. 7. c. 7. vl' abundant ꝛ dr a copia fandi vt dicit fest⁹ nō aūt ab ad et fatim abūdāter vt dicit

mammetractus: quare cũ a fari descendat nõ põt esse media corre-
pta vt idc voluit mammetractus q̃uis scdm sniam gellij prima a-
cui debeat cui ego non assentior. Ocyus. i. citius: ocyor z ocy-
us: ocyssimus et ocyssime positiuũ latinũ nõ habent: sed ab eo veni
unt qd est in greco ocys z ideo aliqui scribunt ocyus ocyssime per
y grecum. et ita scribendũ est nam et positiuũ ita scribitur. Quo
carnis actu exules: exules. i. carentes actu carnis. i. in temperãtie
que ex concupiscentia carnis prouenit: vt non immerito saluator
noster dixerit spirit⁹ pmptus est. caro autẽ infirma. ratio em̃ que
nobis cũ dijs cõis est semp tendit ad optima. sensus aũt carnalis
ad pessima.

Nocte surgentes vigilemus.

Reboat. reboo nõ roboo poni dz nã qd in alio quodã hymno ro
boo legim⁹ vitiũ est impressoꝝ. z est reboare resonare et tonita
re. Et vt seruius dicit reboo grecũ est ꝟbũ. nã apud latinos. nul-
lũ verbũ est qd ante o finalẽ o habeat excepto incboo as are. quod
tñ maiores aliter scribebant tũc aspiratõem interponentes duab⁹
vocalibus et dicebant incobare hec ille: hic obiter nota inchoare
descendere ab in et chaos. et ergo inchoare bene z congruẽter scri
bimus per ch aspiratum

Te lucis ante terminũ.

Phantasmata. i. visa z debet scribi p ph. Est aũt phantasma vi-
sum: Macrobi⁹ aũt de somno scipionis. sic descripsit phãtas
ma esse visum. cũ inter vigiliã. et adultã quietẽ. in q̃dã vt aiũt patria
somnij nebula ad huc vigilare se existimãs. q̃ dormire vix cepit. a-
spicere videt irruẽtes in se vl' passim vagãtes formas a natura seu
magnitudine seu specie discrepãtes variasq3 tẽpestates reꝝ vel le
tas vel turbulẽtas. fallit aũt maxie i h̃ loco nestor dionysi⁹ vocabu
lari⁹. q̃ dicit visũ in singlri nũero n. ge. nõ posse reꝑiri. repñẽdit q3
in h̃ vgutiõem z catholicon q h̃ visũ declinari posse p̃cipiãt. dici-
mus em̃ visus z visũ in n. ge. sic sens⁹ z sensũ. z sic dñt sens⁹ z sen-
sum teste marcello vt. s. sens⁹ sint q̃ sentiũt. sensa ꝟo que sentiũt. sic
visus q̃bus videm⁹. visa ꝟo q̃ videñt. Macrobi⁹ igit dicit visum
i singlari ꝯ nestoris opi. in li. s. alle. dicẽs phantasma h̃ est visũ. itẽ
Cicero li. j. academicaꝝ q̃stionũ quã greci phantasiã. nos visũ ap
pellam⁹: z paulopost id aũt visũ cũ ipm p se cerneret. item i alijs li-
bris etiã vt i alio loco dixi. q̃re bone nestor nõ fuisti satis circũspe-
ctus in h̃ loco. at nemo vnus oĩa scire põt vt dicit varro zc.

Splendor paterne glorie

Culpã releget lubricam: releget. i. deponat vl' abijciat pẽnultia
lõga a re z lego as are quod pmã producit: inde z ꝯposita le

pducūt vt relego allego delego delegat⁹. Meridies a medi⁹ et dies ꝛ dicim⁹ meridies teste cicerone ad brutum qꝛ in suauius so nat medidies: Diluculū vocatur tempus noctis quod est ante lucem hoc est añ diem. Crepusculū vero tps est post vesperum. ꝛ quando tempus noctis sit an diei incertum est ꝛ sic appellatū (.teste censorino). qꝛ res incerte crepere dicunt plura alia et pulchra dicit censorinus de natali die ad Q. Cerellium.

Ales diei precinit.

Ales.i.auis et intelligit gallū. Et ales tam masculini ꝙ feminini generis est et vt refert lactantius sup.3.lib.statij: quādo feminino genere pfertur: malum portēdit auguriū: vt est apud horatiū: Mala soluta nauis exit alite. Quādo aūt genere masculino bonum demonstrat auguriū: vergilius: namqꝫ volans fuluus iouis ales in ethra: et facit in genitiuo plurali alitū vel alituū. Marcialis inter sapores fertur alitum prim⁹: vergilius li. vndecimo eneidos Alituum pecudumqꝫ genus sopor altus habebat.

Nox et tenebre.

Tu lux eoi sideris.i.orientalis eous.a.ū.i.oriētalis et debet scribi eoi nō eoy: et vt seruius lib. vndecimo eneidos dicit eous pma sillaba naturaliter longa est: sed cum opus fuerit corripit aut licentia nominis proprij aut quia eam vocalis sequitur sicut et hic etiam corripitur:

Lux ecce surgit.

Fatisco pprie significat fatihisco hoc ē abūdanter aperior venit enim a hisco is ere: est igitur sensus pallens fatiscat cecitas .i. aperiatur vel deficiat: fatiscere eñ etiam pro deficere capitur: paccinius: sed mihi prius quicquid in vita dulce est fatiscat ꝙ hanc deseram. Oculi lubrici.i.lasciui et hinc inde in oēm partē se vertentes qđ est libidinosorum.

Eterna celi gloria.

Radix et media longa legendū est. inde eradico et omnia cōposita a radix.i in media producunt: Charitas per ch aspiratū est amor vel saltem species amoris inde charus socius vel charissimus per ch. sed caritas est penuria vnde dicimus frumenta iā sūt

cara vulgo werd: sed dfnt caritas et penuria qz caritas cū caro vē dantur etiā si satis frumentorū et reliquarū rex sit. penuria tūc est: cum deficient frumenta. Est et item alia differentia quā in cōmentarijs nostris de abusione lingue latine dixi: Item opponunt carū et vile. Carū vulgo teūr oder werd. vile vilius vilissimū: vn werd oder wolffel vñ au. gellius lib. x. ca. 14. Si istud omnes homines facerent: vinū vilius sit. is respondit. immo vero carū; plura exempla inuenies apud iuriscōsultos. L. z. ff. de rescindēda venditiōe.

Summe deus clementie.

Accincti vt sint perpetim: optime et latine hic dicit accīcti sint lūbi. Accinctos eñ et pcīctos (. teste Nonio honorato gramatico) industrios et strennuos dicimus. Horatius: altius ac nos pcincti. Cōtra distincti molles dissolutos in temperantes ac desides nuncupamus. vergilius fecerat igni potens discinctos mulciber aphros: et persius nō pudet ad morem distincti viuere nacte. Optime ergo dicit in sacris litteris; sint lumbi vestri precincti: nā molles et in temperātes demissis discinctis qz vestibus vti solent Strennui vero atqz industrij: quo sint ad res exequendas promptiores succincti incedunt. Dicitur igitur hic accincti sīt lumbi in quibus cōsistit libido: vt nō demittamus in libidinē et dissolutiōem sed potius accingamus ad temperantiam.

Martyris ecce dies agathe.

Agatha nomē virginis: meo iudicio descendere videt ab agathos greco nomine qd bonus significat: et sumpsisse nomē a bonitate credo sanctissimā virginē Diadema grecū vocabulū cū i latino in prima sillaba scribi debet; et significat coronā: nam venit a verbo greco diadeo qd significat corono as are vel circūligo as are. Elegans specie. i. ornata forma et pulchritudine elegās eñ ab eligo is ere (. vt volunt) descendit et significat cultū ornatū et politū: et hic improprie dicit quo ad formā. nam vt dicit aulus gellius lib. x. c. z. Apparet elegantem antiquitus; nō ab ingenij elegantia: sed qui nimis leto: amenoqz cultu: victuqz esset appellatū postea elegans reprehendi desijt. sed laude nulla dignabat nisi cuius elegantia erat moderatissima.

Preco preclarus sacer.

Preco pprie dicebat qui ad res emendas homines cogebat: et qui auctiōem indicebat: et audientiā faciebat: z qui iussu ma

gistratus pplm vocabat aut aliquid obseruandũ iubebat: aut gesta diuulgabat: Et preconiũ est vox preconis: et qm̃ a precone res geste etiam pronunciari solẽt ac palam oĩbus fieri. Ideo preconiũ iam ferme semp pro fama et gloria vsurpatur: Et pco laudator dicitur inde iam eleganter dicunt pcones diuini verbi quos vulgus predicatores nominat: in pñtiarũ etiã diuus ioannes Baptista dicitur preco christi hoc est laudator: et qui christi diuinitatẽ: ⁊ eius fidem doctrinamq̃ miris laudibus extollat vt verus sit messias ⁊ merito is in quẽ omnes homines credere debeant.

Exultet aula celica

Uagitus est clamor et sonus infantiũ. Terentius in ecyra: nam audiuisse vocẽ pueri visus est vagiẽtis: ⁊ venit a vbo vagire qḋ est edere sonũ illum infantiũ. Infantie infantia vt dicit ad septimũ vsq̃ annũ procedit At albertus magnus: oẽs etates numero q̃tuor esse pdidit: etatẽ adolescẽtie vsq̃ ad. xxx. annos: quã subsequitur etas consistentie: alio nomine dicta etas pulchritudinis vsq̃ ad. xl. Tertia etas est minutionis que senectus dicit: ptinet q̃ fere vsq̃ ad. lx. annũ: nouissima etas dicit seniũ que est vsq̃ in finem vite. At censorinus Ad Q. Cerelliũ ita refert: varro quinq̃ gradus etatis equaliter putat esse diuisos: vnũquẽq̃ scilicet. pter extremũ: in annos. xv. Itaq̃ primo gradu vsq̃ ad annum. xv. pueros dictos: q sint puri. i. impuberes. Scdo ad. xxx. annũ adulescentes: ab adulescendo sic nominatos: in tertio gradu qui erat ad. v. et. xl. annos iuuenes appellatos: eo q rempublicã in re militari possent iuuare: in quarto vsq̃ ad. lx. annos seniores vocitatos: q nunc primum senescere corpus incipiat: inde vsq̃ in finem vite vniuscuiusq̃ quintũ gradũ factũ: in quo qui esset senex appellatur. q ea etate corpus senio laboret: hippocrates medicus in. vij. gradus etatũ distribuit finẽ vite vniuscuiusq̃: pme putauit finẽ esse vij. annũ. Scde. xiiij. Tertie duodeuigesimũ. quarte. xxxv. quinte duodequadragesimũ. sexte. lxj. septime nouissimũ annũ vite humane hec ille. Cuius tũba fert oleũ. tũba grece dicit sepulchrũ latine: greci scribũt tymba: dicit igit de tumba et sepulchro diui nicolai fluere oleũ nesciũ oliue hoc est miraculose vt ita loquar qḋ nõ pducitur ab oliua vt natura fit. Aufer mortis dispendia. i. damna ⁊ damnatõem: Cõpendiũ eñi lucrũ significat ⁊ breuitatẽ: dispendium vero damnũ. Confer vite stipendia hoc est militiã longeue vite: Stipendiũ eñi ppie (vt dicit vlpianus de verbo. signi.) q stipe appellatũ est q per stipes. i. modica era colligat: inde stipen-

diarij nuncupant qui stipendiũ hoc est tributũ pendebãt: qui alio nomie vectigiles dicunt: quare vulgus semidoctũ hallucinat existimans stipendiarios dici milites qui stipendiũ accipiunt: cũ tales pprio vocabulo mercennarij seu erarij milites dicant: quos flauius vegetius suo vocabulo stipendiosos vocat: qđ nomẽ an in penũ romani eloquij recipi possit ego oĩno dubito: nec itẽ stipendiatus nomẽ satis caste dicit et antique: vt prodidit. Beroaldus noster bononiensis: vir inter omnes hodie viuentes in humanis litteris facile princeps).

Eterna christi munera.

Deuota sanctorum fides: vouere significat aliqđ deo sancte pmittere inde venit votũ: inde deuoueo qđ ẽ execrari ⁊ impcari vł alicui se addicere et destinare: inde deuot⁹ teste nonio marcello modo ad prosperũ: modo ad aduersum refert in malũ virgi. primo eneidos precipue infelix dido pesti deuota future. Idem deuotũ hostiles deciũ pressere caterue. Sed in bonũ iam apud nos est in frequentissimo vsu vt deuotus pater deuota matrona q̃uis nõ bene loquar: deuotus eñ significat illũ qui est addictus vel destinatus siue morti: diabolo vel deo: qua pter dicendũ esset deuotus christo vel deuotus huic aplo vel simile: sic nos scripsimus in carmine: Disce sacros libros christo deuote sacerdos ⁊c. Fides proprie est dictorũ et conuentorum constantia et veritas dicta q̃ fiat quod dictũ est: hinc dare fidem nõ significat alicui credere aliquid (. vt vulgo putatur) sed significat sancte ⁊ quasi cũ iuramento aliquid pmittere Sic vergilius: Accipe daq̃ fidem: aliq̃n tamen fides pro credulitate ponit: inde apud leguleios dicit bone fidei possessor: Et homo bone fidei vocat: cui res tuto creditur vel qui rem sibi creditam fideliter seruat: habere aũt fidem est credere ⁊c.

Ut ipsorum cõsortio: consortiũ a cõsorte dicit: consortes autẽ dicunt eiusdẽ sortis participes: vt consortes dicunt eiusdẽ hereditatis vel pecunie vel librorũ pticipes et socij sic ⁊ in sacris litteris consortes dicuntur celestium qui eandem requiem et veram hereditatem in celis possident.

O rex benigne domine

Uirginum palma fulgida: id est victoria sed quare palma pro victoria ponatur luculentissime interpretatur aulus gellius lib.3.c.6. dicens: me hercle rem mirandam. Aristoteles in. vij. problematum et plutarchus in. viij. symphosicorũ scribit. Si sup palme inquit arboris lignũ magna pondera imponas: ac tam grauiter

vrgeas oneres qꝫ: vt magnitudo oneris sustineri nō q̄at: nō deor/sum palma cedit: nec intra flectitur sed aduersus pondus resurgit et sursum nititur recuruatur qꝫ ꝓterea inquit plutarchus in certaminibus palmā signū esse placuit victorie. quoniā ingeniū eiusmodi ligni est vt vrgentibus p̄mentibusqꝫ nō cedat. Festa dies ac celebris bene dicit et cōgruenter festa dies. Festus eīm a ū. potius de die dicit̄: festiuus aūt magis ad alias res refert̄ vt festiua oratio. festiuū dictum. i. lepidum et iocundum plura alia leges in commentarijs nostris. vbi etiam inuenies dici festiuus dies q̄uis rarenter. et non nisi quantū ego legi apud vnum aulum gellium.

Tu trinitatis vnitas.

Que excubātes psallimus. Excubare est vigilare inde excubie p.n. tantū dicuntur vigilie differunt tamē excubie ⁊ vigilie teste seruio. q̄ excubie sunt diurne. vigilie aūt nocturne vel vt dicit Laurentius valla. Excubie diurne et nocturne. vigilie tantūmodo nocturne. Que autē sit differētia inter excubare et incubare docet Antoni⁹ mancinellus graphice vel in vno carmine dicens: excubat in castris hō peruigil incubat ales. significat igit̄ incubare vulgo vsꝫ brieten sicut aues in suis pullis viuificādis faciunt. sed vt perottus dicit: incubare ꝓprie dicunt̄. hi. qui dormiunt ad accipienda responsa: vnde ille incubat ioui dicimus: hoc est dormit in capitolio: vt responsa possit accipere ⁊c. Quo fraude quicq̄d demonū. demonas teste lactanto firmiano grammatici dictos aiūt id est peritos ac reꝝ scios. inde eudemones dicunt̄ boni demones ac angeli sed cacodemones dicunt̄ mali spiritus ⁊ noxie anime angeli qꝫ. at vsus nunc obtinuit demonas simpl'r accipi ꝓ noxijs spiritibus et quos ecclesia vocat diabolos.

Primo dierum omnium.

Donis beatis muneret ⁊c. munero et muneror pro eodē dicim⁹ testis est aulus gellius lib. 17. c. 12. qui et sequentia addit significor et significo sacrificor et sacrifico: assentior et assentio feneror et foenero: pigneror ⁊ pignero hec ille Itē pro eodē dicim⁹ impertior vel imptio nō ipartio ꝑ a sicut q̄dā volūt vtroqꝫ mō posse scribi: mecū sentit Antoni⁹ mancinell⁹ i suo thesauro ⁊c. Itē obiurgor ⁊ obiurgo: altercor et alterco n̄ altrico vt indocti scribūt. fabrico ⁊ fabricor. conuerto ⁊ cōuertor lachrymo lachrymor que singula in vtraqꝫ voce pro eodem accipiūtur ⁊ plura alia leges apud p̄scianū

Hec sunt que breviuscula lucubratione in hymnis interptari instituimus ea videlicet que nec in trivialibus scholis decãtata nec in vulgatis scholasticorũ chartulis detrita esse putavimus. vt per hunc nostrũ laborẽ plꝛes incitentur emulatiõis studio ad simile aliquid condendũ. vt tandẽ suevia nr̃a nõ cõtenta alexandri doctrinis et cornuti: evoluet eos auctores. qui sint idonei lingue latine auctores. vt nemo post hac possit nobis obijcere barbariẽ. et adolescentes nostri instituti melioribus pceptoribus: et elegantioris sermonis dulcedine inescati eos auctores qui plus dedocent q̃ docent: penitus abijciant At ego siquid incautius indoctius q̃ protulerim: refutari a quovis cupio: refutaturus ipe me si fuero admonitus. nam nimis perverse se ipsum amat: vt dicit augustinus ad marcellinũ qui et alios vult errare vt error suus lateat &c.

Telos

Sequuntur Emendationes eorũ que in prioribus impressorũ inadvertentia contigerunt.

In hymno Jesus refulsit oĩm vltimum carmẽ primi versus dramatũ nõ dragmatũ. Denum ter annorũ lege parce nõ per te. Deus creator oĩm in penultimo versu lege invidi. nõ mundi. Lucis creator optime Penultimus versus ita debet legi Celorũ pulset intimũ non intiũ. Cantemus cuncti male impressum vulgurum sed per f fulgurũ. Item imber nõ ymber sed nõ est correctus a me qꝛ solutus est & sine metro. Ex more docti in scđo versu carmĩe penultimo ponit christus creauit vbi sacrauit esse debuit. Clarũ decus ieiunij monstrat nõ bene sed mõstratur. Crux fidelis in versu hic acetũ fel in postremo carmine debet esse pontus nõ põdus. Crux fidelis. Sed quis nõ rapidi luminis arduam Manantem q̃ deo non manentem. Item artis insticium triste tyrannice non inscitium post et mox vnda rapax vt voret impios non impius: post incipit carmen. Exundãt scatebris non exundat. Implet castra cibus tũc quoq̃ ningidus. nos habemus celitus: aliud melius. Item quã dat syderio christus ab ethere nõ ab there. noctem cõcilijs nõ cõsilijs. Item lucem qua reliqua pmia cernimus nõ reliquem. Item o res digna deus quã tibi roscide nõ quẽ De sancto georgio fere in vltimo habetur vallemus vbi debebat poni valeamus. Inuẽtor rutili. Quis innũero sydere vna dictio Vivax flamma viget seu caua non ceu. Moses nempe deum spinifero rubo non rubro poni debet. In inventor rutili: psulcare vetas vt reflvo in salo nõ legas sale. Ut false impressum. Itẽ celi deus sanctis

sime: absterge sordes mentiũ nõ legas mensiũ In salue festa dies
vilia saxa legas non vllia. Jam christ⁹ astra ascenderat de pr̃is q̃
nõ da. itẽ post decorus nõ decorãs. Adesto sancta trinitas. in. 3.
carmine habet qui vbi q̃ esse debuit. Sacris solenniis. vascu-
lis ponit vbi vasculũ esse debuit. Totius cunctis orbita in tertio
carmine ponit fernula p f vbi vernula esse debuit O q̃ glorifica in
penultimo versu dicit Qui tecũ nitida viuit in ethra nõ ethera po
ni põt. Ceteri vates celebrãt psidi hircanis: vz poni nõ psidi hic
est verus christicola: celigenarũ epulis debet poni non celi genarũ
due dictiões: p̃la sunt in ametris forsan corrigẽda vbi nõ magnã
posui operam: nec bene nisi diuinare quis ve lit: emedannda sunt

Eucharisticon. H. B. Justingẽsis. Ad reuerendum in christo pa
trem Joannem. Abbatem monasterij bebenhusen̄.

M e cõniua tibi fuerim venerabilis abbas
(. Etsi me nunq̃ tali dignabar honore.)
Gaudeo: tractasti laute atq̃ humaniter ipse
Bebelium: fueras hilaris q̃ et frontis amene
Hic placuere sales: placuit facundia lingue
Seu romana velis fari: aut vernacula verba
In primis placuit tanti clementia patris
Ignotum que me tanto tractarit honore
Ergo ego si nequeo dignas persoluere grates
Dij dent incolumem tibi dij dent nestoris annos
Nec plus optandum est: a te nam cetera sumes
Non sunt ingrati vates: sed munera tantum
Illorum versus: sequitur quos fama perennis
Accipias igitur leta dignissime patrum
Fronte meos versus: munuscula parua clientis

Telos

Epitaphiũ doctoris martini vranij prennynger vtriusq̃ iuris
monarche editum per Henricum bebeliũ Justingensem.

Huc qui carpis iter: sta paulum: chare viator
  Atq̃ prius relegas hec monumenta: precor
Vranium nosces martinum claudier isto
  Saxo: cui similem non habuistis aui
Hic patriam nostram decorauit laudibus amplis
  Ingens teutonici fama decus q̃ soli
Qui consulta patrum: legum vel quicquid in orbe est
  Nouerat: et magno cum cicerone loqui.

Usq adeo: vt paulus merito vel sceuola possit
Teutonicus dici: sulpitius ue grauis
Cuius ob ingenium germania tota nitescit
Ingenio cuius cessit et italia
Immortalis erat: virtus si mortis ab ore
Eriperet quemuis: si sophie q nitor
At nec bellerophon pulcher: nec fortis achilles
Effugit nigras fatiferasq deas!
Et salomon sapiens lethi est tristissima passus
Classica: virtutem chare viator ama
Hec dat post obitum nomen venerabile mundo
Sola dat ethereos scandere posse thronos

Tetrastichicon de eodem

Antistes legum: et germane gloria terre
Martinus tumulo hoc clauditur vranius
Auspitio cuius meruit germania laudis
Galli quicquid habent Ausonijq viri
Sepultus in hebenhusen familiarissimus Abbati dum vixit.

De obitu eiusdē et fragilitate humana.

Ad reuerendum in christo patrem. Joānem Abbatem monasterij hebenhusen epigrāma. H. B. J.

Aspice Joannes patrū celeberrime: quicquid
Nobile mundus habet q cito depereat
Aspice q volucris sit mundi gloria: q sit
Spes hominum fallax viuere posse diu
Quandoquidem vranius nostro clarissimus euo
Concidit ante diem: nec reuocandus abit
Qui bonus et prudens fuerat: qui nouerat vnus
Quicquid legiferi philosophiq docent
Desine qua pter vllis homo fidere rebus
Nec speres longos viuere posse dies
Nam si mane rubes: marcebis vespere forsan
Lilia ceu campi florigerum q decus
At vixisse diu nil prodest: viuere mundo
Mors qz dicenda est: exilium qz graue
Jactamur curis et sollicitudine multa
Tristibus hec lachrymis vallis amara scatet
Ut post exilium presens post mille labores
Afflicti in patriam scandere iure queant
Hic vbi felices tandem sine fine triumphant
Ad quam nos omnes duc bone christe: precor
Celos

Elegia extemporalis S. B. In mortem nobilis et prestātissimi viri hartmanni de eptingen Canonici Basiliensis. 1500.

Plangite pyerides nunc mecum plangite muse
 Et tristi plangat flauus apollo lyra
Ille etenim hartmannus vestris depastus in hortis
 Qui coluit vates fouit et vsq; pios
Concidit et tepidi factus iam preda sepulchri
 Ah miseris nobis qualis amicus erat
Hic mihi mecenas fuit hic spes vnica vati
 Ille parens alter totus amicus erat.
Quem semel aspicerē soleo liquisse suenos
 Sole sub ardenti raurica tecta petens
At simul vt fessum vatem basilea recepit
 Inuenio dominū mortis adisse viam
Oh ego quos gemitus que nam suspiria mixtis
 Cum lachrymis dederam: fletibus ora rigans
Atq; fidem mox inclamaui hoim q; deum q;
 Insultans morti mortifere q; dee
Immansueta cohors: quid vos iniustius inq;
 Quas resecare iuuat nobile quicquid erit
Nam si virtutes queq; fecisse perennem
 Atq; animus posset fortis et egregius
O parce immites nunq; disrumpere fila
 In manibus vestris tam licuisset enim
Sed frustra querimur: nunq; lamenta dolores
 Tollunt: et rident nescia vota dee
At mihi dilectus si quid deliquit amicus
 Impetra veniam virgo sacrata poli
Nam si tu a nobis oculos auerteris cubeu
 Occidimus miseri nec medicina subest

Epitaphiū eiusdē hartmāni

Eptingense genus iacet hac hartmannus in vrna
 Nobilitatis honos cecropie q; dee
Si quem virtutes si quē doctissima pallas
 Cum probitate pium ducere ad astra solent
Illius ad supos erit accepissimus omnes
 Aduentus: faueas cui pia virgo poli
Ex basilea. 1500. festo Magdalene
Finis

Ad magnificum et generosum: franciscū comitem de zollern Adolescentem et nobilissimum et doctissimum epigramma Henrici Bebelij iustingensis sueui.

Tu qui de zollern insignia nomia gestas
Sueuorum specimen: o generose comes
Francisce immensum volitat tua fama per orbem
Sub teneris annis; mollibus atq̧ genis
Q̄ sudorificum cum docto helicone solonem
Et sapias quicquid flaua minerua docet
Usq̧ adeo: vt nulli diceris iure secundus
Sit comes: aut quisquis nobilitate viget
Qualis eris post hac: o quanta laude parentes
Lustrabis q̧ domū: vel genus omne tuum
Quamuis sit genitor toto notissimus orbe
Uiribus: eloquio: martigenaq̧ manu
Atq̧ tuus presul: quo nil sapientius vsq̧
Justius aut melius phebus in orbe videt
Quid referam patruos: et auite nomina gentis
Laudibus insignes militia q̧ graues
Quos omnes vinces: modo det tibi iuppiter annos
Et fuerint vite stamina longa tue
Hec tua me virtus pepulit tibi mittere nostras
Diuitias: versus castaliosq̧ modos
Nouero si te non caperata fronte minuta
Nostra hec tractantem: post modo plura dabo.

Telos

Ad eundem Franciscum comitem de zollern generosissimum epistola. H. B.

Si vt est a veteribus memorie proditū: Comes generosissime: eos etiam quos nunq̄ viderimus: ꝓpter eorū admirabiles virtutes amare soleam⁹: iustissime ab me factū arbitror: si tibi nobilissimo simul et doctissimo adolescenti: adhuc nō nisi fama cognito: meas rudes et inconditas ofellas et ꝓmitias missitare sum aggressus: q̄ ea te fama comitetur: vt supra etatē sapias: nec quisq̧ equalium tuorū nisi longo interuallo tibi secundus dari possit: ingenio eloquio cultissima q̧ eruditione: quadā igit᷑ admiratione et obseruātia tui duct⁹ volui chartaceo aliquo pyerioq̧ munere te mihi demereri sperās in h factur ū me tibi rem gratissimā. Scripsi igit᷑ quasdam paucas annotatiunculas in māmetractū: cuius auctor mihi

ignotus est. Et sub tui nominis vexillo in lucē edere placuit. vt ta
tuū clientē a garrula illoꝝ mussitatōe defensares: q̄ nihil vnq̄ nisi
sip̄zotiū et conculcatū legerūt. Et dum bona imitari nō queunt
quod solū facere possūt: inuident: quos tn̄ oēs nō assis faciam: nec
vnq̄ manu cōserta in ius trabam: q2 nostra non legant: nō enī taren
tinos: consentinos et siculos volo: vt lucilius: esse lectores mearū
rerū: sed romanos et plane latinos: qui laborantiū nouere sudorē
vel lassis manū porrigere vel errantibus iter ostendere: q̄ si qui fu
turi sunt: qui me partim arrogantem: partim temerariū dicant. q̄
ego adhuc adolescens: velim emendare vel mutare: ea que iā mul
tis seculis ab eruditis simul ꝛ indoctis cōsono ore vel prolata sunt
vel scripta: vel interpretata: quod q̄ iamdiu vsurpet ac teneat fere
vbiq̄ romana ecclesia: protinus respondebo verbis illis quibus
se quondam diuus hieronymus aduersum suos detractores tue
batur. Ad marcellam sic scribens: ad me perlatū est quosdā homu
culos mihi studiose detrahere: cur aduersus auctoritatē veterum
et totius mundi opinionem: aliqua in sacris litteris emendare tem
ptauerim: quos ego cum possem meo iure contemnere: asino quip
pe lyra superflue canit: tn̄ ne nos superbie: vt facere solent: arguāt:
ita rn̄sum habeant: nō adeo hebetis fuisse me cordis: et tam crasse
rusticitatis: quam illi solā p̄ sanctitate habent: piscatorū se disci
pulos asserentes: quasi iccirco sancti sint: si nihil scierint: vt aliq̄d
de dominicis verbis: aut corrigendū putauerim: aut nō diuinit9
inspiratū: sed latinorū codicū vitiositatē: que ex diuersitate libroꝝ
oim cōprobat: ad grecā originē vnde et ipsi translatā nō denegāt
voluisse reuocare: quibus si displicet fontis vnda purissimi ceno
sos riuulos bibant. Ita et ego faciam: quicq̄d vł a p̄sumptorib9 vt
ita loquar impitis emendata peruersius: vel a librarijs dormitan
tibus: vel a vitiosis interpretatoribus aut corrupta sunt: aut mu
tata: corrigam non reprehendam: corrigenda enim sunt peccata
non reprehenda: nec detrahit qui verum dicit vt idem Hierony
mus testis est: Cum igitur nuper tumultuaria ꝛ breui lectione per
lustrassem mamētractū: pluraq̄ offendissem vel male interpretata
vel male et p̄uerse scripta quo ad orthographiam vel male enūcia
ta quo ad p̄sodiam: volui hic p̄ua hec annotamēta subijcere: ne di
uinoꝝ eloquiorū tractatores: huic nimis addicti: in multos erro
res p̄ec. p̄: tarent essent q̄ doctis ridiculo ꝛc. nō aūt tibi persuadeas
vt rumusculos vulgi aucupari studuerim me scripsisse hec: sed vt
sueuigentis scholasticis q̄bus ego in primis bn̄ faueo et merito: ad
politiora studia adipiscenda aliquid adiumenti cōferrem: te autē
gn̄osissime comes francisce huic opi p̄ronū adhibui: ꝛ iudicē vt ab

omnibus detractoribus ⁊ blacteronibus tueris tibi deditissimũ
Vale et me ama. Ex thübingen. 16. kl̃as maias Anno. 1505.

Sequunt̃ annotatiões ⁊ emendatiões H. B. in mãmetractũ.
Mãmetractus: exenia id est dona de longa missa ab e ⁊ xenos qđ
est peregrinum: et dicitur hoc exenium: ecclesiastici. 2.
Bebeliꝰ: xenia dicẽdũ est ñ exenia: vt vbiq̃ apud grecos leges ⁊ ĩ
penultio libro marcial̃ poete: vbi ml̃ta de xenijs đr. itẽ ⁊ victruuiꝰ
li. 6. de architectura. dicũt aũt xenia: munera hospitalia: xenos ho-
spes: xenicon hospitiũ latine đr: hic obiter nota q̃ corrupte legant̃
sʒ corruptiꝰ interp̃tata sint ṽba q̃dã in decretis. 23. q. viij. c. tributũ
vbi ita legit̃: sancimus res ad venerabiles eccl̃ias vel xenones mo-
nasteria vel pototrochia vel bephotrophia ptinẽtes vel orphano-
trophia vel hierothoconia ⁊c̃. corruptissime glossator interp̃tat̃ di-
cẽs: xenodochiũ est locus venerabilis: vbi paupes pegrini recipiũ-
tur: pothotrochiũ est locꝰ vbi paupes pascũt̃: bephotrophiũ ẽ locꝰ
vbi senes ⁊ valitudinarij: ⁊ ꝓpter senectutẽ solã ĩfirmi hoĩes curãt̃:
orphanotrophiũ: est locꝰ venerabilis: in q̃ pueri gentibꝫ orbati pa-
scunt̃: hirothocomiũ est locꝰ in q̃ infantes pauperũ alunt̃: Tu ita le-
ges: xenodochia ptochodochia: brephotrophia: orphãotrophia:
hierocomia. Et ita ĩterp̃teris: xenodochiũ in singl̃ari ẽ locꝰ publi-
cus: q̃ pegrini ⁊ hospites hospitalit̃ recipiunt̃: xenos eñ hospes đr
⁊ docheion receptaculũ: ptochodochiũ đr vulgo hospitale mẽdi-
coꝝ ptochos eñ mẽdicus đr: ⁊ dochiũ domꝰ vel receptaculũ: bre-
photrophiũ đr vulgo hospitale infantiũ: ⁊ puuloꝝ q̃ exponunt̃ et
expositi sũt a pntibus q̃le ẽ apud vlmẽses iuxta phanũ oim sctõꝝ.
Brephos eñ ĩfans latine đr: ⁊ trophe educatio: orphanotrophia
dicunt̃ vulgo hospitalia pupilloꝝ ⁊ eorũ qui vtroq̃ pnte orbati
sunt orphanꝰ eñ pupillꝰ đr ⁊ trophe educatio: hierocomiũ aũt la-
tine đr domꝰ vel villa leprosoꝝ: hiera eñ latine lepra đr ⁊ come vil-
la ⁊c̃. vide quãtũ erratũ sit ⁊ in ꝓnunciatõe et expositione ⁊c̃.
Mamme. agyos ab a qđ est sine: et geos quod est terra. i. sanctus si-
ne terrenorum amore. in hymno Conditor alme siderum.
Bebel. Agios cum i simplici scribit̃. et valet latine sanctꝰ nõ aute
đr ab a ⁊ geos qđ est terra sicut dicit mãmetractus: sʒ per se nomẽ
ẽ et simplex: Ge eñ qđ grece terra significat scribit̃ cũ e lõga agios
cũ i et eodem breui: dignum hic etiã duxi interpretari studiosis
Illa greca verba que canũtur in sacro ieiunioꝝ tpe: agios otheos
Agios ischyros agios athanatos. eleyson ymas. Agios id est san-
ctus: o tñ articulꝰ est theos. i. deus inde theologꝰ p th aspiratũ đr
q̃si loquẽs de deo: ischyros vltima acuta legẽdũ est ⁊ scribit̃ cum i

latino in principio et cum y greco in medio ꝛ th aspirato: et latine dicitur fortis vel grauis: Athanatos legatur accentu cadente super antepenultima: scribatur ꝙ in principio cũ th aspirato ꝛ in fine t exili ꝛ dr latine i mortalis ab a. i. sine et thanatos mors quasi sine morte eleyson id est misereri: ymas. i. nos: ꝛ eleyson debet esse quatuor syllabarum accentu cadente super penultima: Et est impatiuus a verbo greco eleo quod miserior ꝛc̃. vnde cõtra sniam meam nup expressam: scripsit mihi nuper ioãnes reũchlin phorcẽsis homo greci hebraici: et latini sermonis eruditissim⁹ debere legi kyrie eleyson p duas integras dictiones: cuius sententie et si ego suffragor et que probata esse videatur. Sed alterum tolerare posse ex hoc reor: ꝙ sicut etiam tempore diui hieronymi dicebatur osanna cum dicendũ esset osianna hieronymus ꝙ nõ repugnaret omnino: vt est in ep̃la ad damasum: ita simili modo hoc admitti posse existimo ꝛc̃.

Mamme. Biothanatus penultima pducta. i. bis mortuus a bis et thanatos qđ est mortale: in legenda geruasĳ et protasĳ.

Bebel. Biothanatus id est pviolentiã mortuus: et dicitur nõ a bis sed a bia qđ est violẽtia: et thanatos mors: inde biothanata mors id est mors violẽta: ꝛ penultima nõ pducitur. s3 antepenultia sicut etiã athanatos sicut supra diximus: Dicuntur biothanati viri vel biothanate mulieres q̃ per vim ꝛ violentiã mortem obierunt.

Mamme. Proselicus vel proselitus pe. cor. dicitur aduena et incircũcisus a pros qđ est ad et elico qđ est venio: in prologo biblioꝝ.

Bebel. Proselytus dicim⁹ in penultima cũ y greco ꝛ postea t exili nõ aũt proselicus per c vt hic dicit: ꝛ valet latine aduena vel peregrinus: nõ autem dicitur ab ad et elico vt indocte tradit ille: sed potius nomẽ grecũ per se. At non multum dubito: quicquid hic reperiatur in hoc mãmetracto cuius auctor mihi est ignotus. hoc idem reperiri apud catholicon: huguitionem papiam Brecistam Isidorum: qui omnes multas tenebras infuderunt in linguam latinam suis ineptis expositionibus et interpretationibus: nec hoc mirum: floruerũt em̃ illis temporibus qñ lingua latina oĩno cõtaminata fuit per inflũxiõem gotthorũ et vandalorum: greci aũt sermonis nulla erat cura nedum peritia: sed multa sunt vocabula greca in sacris biblĳs vnde facile potuerũt decipi quoniã nulla ẽ littera latina noui testamenti vt dicit laurentius intellige latine edita p̃mo: quod non intelligens antonius mancinellus magno errore lapsus est: nam cum de erroribus valle dissertaret: posuit hunc errorem: vt laurentius vellet: nullam esse latinam et elegantem orationem in nouo instrumento: quod fuit a sententia valle alienissimum valla enim inter cetera dicit: sed tantũmodo ecclesiastici presertim

imitati grecos auctores vnde interpretantur: post addit: nulla est enim littera latina noui testamenti nisi per translatõem hieronymi et aliorum: nam quicquid est in nouo testamento grece scriptum est non latine: sicut paulus epistolas grece scripsit sic et euangeliste.

Mamme. Lampas lampadis vel hec lampada. e. lucerna est de vitro in prologo bib.

Bebel. Lampas lampadis vel lampados in genitiuo latine valet fax teste plinio vel vt dicit raphael regius: gñale est vocabulũ omnium eorum que accensa lucẽt: lampada autem lampade in prima declinatiõe nunq̃ inueni apud quẽq̃ sed lampadion grece que est parua lampas nam est diminutiuum grecum a lampas. in prologo biblie.

Mãme. Vulgares aũt magum appellant sapientem a magnitudine scientie.

Bebel. Non vulgares sed sapientes hoc dicunt: sed vulgares magum p malefico accipiũt: vt superi⁹ diximᵘ in hymno hostis herodes sed nõ ór a magnitudine scie: qm̃ persicũ ẽ vocabulũ nõ latinũ Legitur in prologo iob. q̄ si cui videtur incredulum metra scilicet esse apud hebreos: ⁊ in morẽ nr̃i flacci gracci q̃ pindari ⁊c̃ puerse legitur gracci: tu legas greci nõ gracci. prius em̃ dixit nostri flacci. i. horatij latini: nostri em̃ qd̃ dicit vult intelligere latinũ: greci q̃ pindari pindarus em̃ grecus fuit et optimus lyricorũ: sed horatius apud latinos primus lyrica scripsit. nec graccus esse põt ꝓpriũ nomen nã nemo poetarũ grecorũ graccus vnq̃ dictus fuit. Gracchi aũt romani ciues fuerũt clarissimi oratores nõ poete nedũ lyrici: legitur item in prologo bibliorũ: ad titũ liuium lacteo eloquẽtie fonte manantẽ ⁊c̃. vbi falso manentem impressuz ferme est in oĩbus exemplaribus

Mamme. Josephus media correpta in prologo bi.

Bebe. Josephus mediam producit vnde iuuencus poeta vrgetur monitus mariã puerũ q̃ iosephus: testis est etiam priscianus: qui dicit noĩa barbara acutũ in fine accentũ detinẽtia: more latino declinata accentũ ip̃m acutũ retinent: et penultimã ꝓducunt syllabã vt ab adam adamus a ioseph iosephus ab abraham abrahamᵘ ⁊c̃.

Mãme. Hec baselica ce. penultima cor. dicit̃ domᵘ regis a baseleos quod est rex vel imperator in prolo. bib.

Bebel. Basilica p i nõ baselica: ꝓprie significat locũ in quo negociationes ⁊ cõsilia ⁊ iudicia exercebant̃ dicta basilica quasi regia: nã ⁊ publicus ⁊ regius locus erat: in quo et aliqñ cõuiuia maxima saltatiões et ludi fiebant: nã et basileus regem latine sonat: Apud ecclesiasticos aũt basilice dicunt̃ sacella numinibus cõsecrata: inde ba

silicani dicunt custodes basilicarum apud augustinū et orosium quos vulgus cāpanatores vocat.
Mam. Moyses a moy. qd est aqua et ses qd est assūptio in plo. bib.
Bebel. Fatua est hec interptatio et nihil valens: hebraica est hec dictio: Et ita iterptatur a diuo hieronymo in hebraicis noibus. moyses vel moses dr attractans vel palpās: aut sumpt9 ex aq siue assūptio: et in hymno. Inuentor rutili pla de hoc noie dixi.
Mam. Adamantinus. pe. pro: in prolopo biblie.
Bebel. Adamantinus penultima correpta: propertius Colchis flagrātes adamantina sub iuga thauros. Horatius primo carminum. Quis martem tunica tectum adamantina etc.
Mam. Epithome hui9 mes. pe pro dr abbreuiatio. ab epi qd est supra et thomos qd est sectio vel diuisio in prologo biblie.
Bebel. Epitome vel epitoma t exili scribit et corripit penultimam qr per omicron. i. o paruū et breue scribitur Et latine iterpretatur breuiariū vel abbreuiatio. Et dicit a tome qd est sectio vl incisio. Tomon eñi greci appellant pticulas librorum abscissas etc.
Mam. hoc epithalamiū ab epi qd est supra et thalam9 qd ē camera
Bebel. Epithalamion dr carmē nuptiale: et sacer hymnus q in spōsalitijs viri et vxoris canebatur: Et lz nō repbēdā māmetracti iterptatiōem: tñ i h male dic thalam9 qd ē camera alid ei ē thalam9 p th aspiratū: aliud camera. Thalam9 est cōiugis vtriusqz cubiculū. Camemera aūt ē testudo et lacunar psqz supior cubiculi nō totū cubiculū.
Mam. hec energia pe pro: dr interior opatio siue labor ab en qd est in et erge quod est operatio siue labor in prologo bib.
Bebel. verū est: energia penultimā pducit qr p ei dyphthongū scribit sed potius dr ab energeo greco verbo qd est ago et opor Tulli9 lib. j. academicarū questionū ita interpretat energian grece: latine dici per spicuitatē aut euidentiā. Et quintilian9 li. 8. institutionū oratoriarū: eodē quasi modo. Eschines etiā nomen clarissimi oratoris media est producta nō cor. vt dicit mamme.
Mam. apocryphus dr ab apo qd est de et cryphos secretū i plo. bi.
Bebel. apocryphus cū y greco in penultima dici pōt absconditus vel abditus et cōponit ab apo ppositiōe que rem exagerat: et crypto. i. abscondo: vnde opera dicunt apocrypha hoc est absconsa: hoc est dubia et non recepta.
Mam. hic heremus media correpta est desertum in prolo. bib.
Beb. hec eremus dicim9 et media pducta vt diximus in hymno in
Mā. Hic et hec geometra tre. dr mēsurator terre et h (uentor etc.
geometer tri et vtrūqz scdm vsū cōmunē pro: penultimā et pōt dici cōponi: a ge qd est terra: et metior iris qd producit primā et non a

metros quod est mensura quod primã corripit vnde versus Grã-maticus rhetor geometer pictor aliptes in prologo bib.
Hebel geometria dicit quasi geas.i.terre et metros mensura quasi mẽsuratio terre inde geometra dicit mensurator terre nõ aũt dicit a metior metiri ꝛc.penultima eñ nõ ꝑducit vt hic dicit ſ; corripitur vnde legi dꝫ carmẽ iuuenalis satyra.3.Grammaticus rhetor geometra pictor aliptes nõ geometres vl' geometer geometra eñ ꝑma ꝛ scdã sillaba nõ possunt breuiari cũ prima per ei dyphthõgũ scribat secũda cũ o longo:multa igit incõueniẽtia sequerent:legas igit geometra pe. breui nõ longa sed ꝙ hic allegat vsum intelligit abusionem et corruptelã imperitorum.
Mam.hec arismetrica ab ares quod est ꝟtus et richimos quod est numerus antiqui dicebãt arithmetica pe.semper cor.
Heb.Arithmetica dicendũ est nõ arismetrica. Et dicit ab arithmos.i.numerus qr est scia de nũeratõe:nõ aũt dicitur arismetrica ab ares.i.virt⁹:Arete virtus dicit nõ ares:Are aũt areos mars dicitur inde areopag⁹ quasi areos hoc est martis pagus.i.villa vt dicit diuus hieronymus in interꝑtationibus hebraicis nõ aũt ab ares quod est virtus sicut interpretatur mãme.in alio loco.
Mam.Hic cento onis:est punctus siue punctatio:virgiliocẽto est cõpilatio facta de versibus virgilij sic etiã homericentones.ꝛc.
Heb.Cento fit ex diuersoꝝ coloꝝ pannis vellanis in vnũ cõdensatis.Et ausoni⁹ poeta argutissimus in suo centone ita dicit.Cẽto ꝙd sit ipse absoluã:varijs de locis sensibusq; diuersis quedã carminis structura solidat in vnũ versum vt coeant aut cesi duo:aut vn⁹ et sequẽs cũ medio:nã duos iunctim locare ineptũ est ꝛc.inde virgiliocentones ꝛc.Et tñ de prologo bibliorũ nuncsequuntur sine ordine alia vocabula.
Mam.Barrabas media correpta per duplex r ꝛ simplex.b.
Heb.Cõtrario mõ scribit simplici r ꝛ duplici b:ꝛ media producta vñ seduli⁹ Tũc coluere babal:tũc elegere barabbã:Nã vt dic hieronymus in hebraicis noibus syrũ est vocabulũ:et valet tñ quantũ apud nos fili⁹ pris ex bar.qd apud illos est filius et abba pater.
Mam.Mutuo vult dantem sed mutuor accipientem.
Heb.Mutuor et mutuo idem significant vt dicit priscianus lib.8.de significatiõe verboꝝ ꝛc.hoc verũ esse probat seneca epla.82.dicens ꝙto hilarior est ꝙ soluit ꝙm ꝙ mutuat id est mutuũ accipit.
Mam.Lictores sũt ij qui damnatos scdm legem occidebãt:vel ad mandatum iudicis puniebãt et dicitur lictor quasi legis ictor.Et in alio loco lictor etiã dicitur leccator a lingo:ezechielis.39.
Heb.lictor nõ dr ꝗsi legis ictor ſ; a ligãdo vt dic valgius ruffus

Aulus gellius lib. xj. c. 3. lictores igitur ministri sunt magistratuum qd cũ magistratus populi romani. virgis quẽpiã verberari iussissent: crura ei⁹ et manus ligari vincirique a viatore hoc est lictore solita sint: hos vulgus indoctũ apud nos pcones vocat: Sed tyro tullius M. ciceronis libertus. lictorẽ vel a lino vel litio dictũ scripsit: licio eñ transuerso. qd liniũ appellatur. qui magistratibus, inquit preministrabant cincti erant plutarchus vt grec⁹ a greco verbo deriuari contendit: sed hec iam dicta nõ displicent. qꝫ aũt mãmetractus addit lictor dicitur leccator nõ est latinus sed sarmata et barbarus: nemo eñ vnquam latinus dixit leccator:
Mam. Pretor oris media correpta est prepositus ciuitatis.
Beb. Pretoris pducit nõ corripit mediã: Juuenalis satyra prima nobiscũ da pretori da deinde tribuno Et idẽ in octaua: nec dubitant celsi pretoris vendere ludis: ⁊ pretores dicti sunt oẽs qui presunt exercitui vt dicit asconius pedianus. Et sic dicti qꝫ preirent ⁊ anteirent iure in exercitu vt dicit varro nõ aũt inuenio qꝫ dicatur prepositus ciuitatis.
Mamme. Hec zizania or. p. n. pe. cor sed zizania e f g pe producit vnde versus. Sin zizania sed plu zizania dicas.
Beb. Hec zizania fe. g. et hoc zizaniũ n. g. et singularis etiã numeri declinari põt hieronym⁹ zizaniũ mixtũ est tritico: sed penultima breuis est vtrobique: nec vera est stultissima illa differentia quantitatis syllabarum ⁊c̃.
Mam. Inedia. i. penuria. ⁊ iob. j8. inedia. i. paupertas.
Beb. Video apud plerosque nostros inediam accipi pro paupertate sed male inedia eñ nihil aliud est quam abstinentia cibi vnde siue quis diues fuerit siue pauper dum abstinuerit a cibo. inediã dr pati hieronymus in epl̃a ad marcellam de laudibus aselle: ieiuniũ pro ludo habuit inediã pro refectione. Et idẽ de vita monachorũ biduique triduique inediam sustinentes: vnde plinius naturalis historie li. xj. scribit qꝫ inedia añ diem septimũ non est homini letalis: idẽ auctor est plerosque durasse vltra. xj. diem Et albertus magnus libro de aĩalibus. vij. feminã fuisse. que sine cibo dies interdũ. xx. interdũ. xxx. durabat. virũquoque melancholicũ idẽ se vidisse testatur. q inedia hoc est cibi abstinentia septem vixerit septimanas alternis tñ diebus gustum aque limpide exorbentem et preterea nihil
Mam. Annona media pro esca est et alimonia. esdre. 7.
Beb. Annona ab anno deducitur sed nõ est simplr esca vt hic dicitur sed annona dicitur prouentus frugũ vnius anni ⁊c̃.
Mam. lithostratos a lithos qd est lapis et stratos qd est variatio.
Beb. Lithostrotos in penultima nõ cũ a sed o longo scribitur ⁊ enũ

ciari debet scribit eni p omega hoc est o longum. Et dicit paulmen
tu lapidibus stratu Et coponit a lithos quod est lapis z strotos id
est stratus nec dicas licostratos vt barbari faciunt zc.
Ma. Apocalipsis d' ab apo qd est re. z calipsis. i. velatio inde apo
Beb: Apocalypsis in penultima cu y greco scribit. Et (calipsis
coponit ab apo qd est re z calypto qd est velo operio vel tego non
calypsis inde apocalypsis d' reuelatio et liber reuelationum.
Mam. poderis media correpta et dicit a pos podos quod est pes.
Beb. poderis media longa est non breuis: vt licet intueri in grecis
lris p ita eni qd in e longu couertit apud latinos scribit. z est vestis
teste hieronymo ad fabiola. talaris hoc e vsq ad pedes ptingens.
q vtut sacerdotes p camisia in diuinis vt barbare loquar. Est eni
camisia barbaru nome et vulgare vt in eode loco hieronym⁹ dicit.
Mam. Miseror aris depones est z transitiuu z ad deu ptinet: sed
misereor eris ad hoiem spectat cu dto In hymno. Ecce iam noctz
Beb. Seruius primo eneidos. dicit idez est miseror z misereor sz
alteru scilicet miseror regit actm. virgilius miserata dolores. altez
miseor gtm. nota hic dixisse seruiu misereor regit gtm no dtm sicut
tu dicis q si etia priscianus dixerit regere dtm viderit ipse pducat
ipse exeplu vbi iuenerit apud idoneu alique auctore: q aut regat ge
nitiuu plima sunt exempla dido virgiliana in quarto dicit misere
re sororis Et plautus in captiuis. neminis misereri certu est z plu
ra alia: sic multo absurdior est differentia inter illa duo verba qua
dat mame. nam quottidie legimus misereri mei deus: vbi misereri
est no ab hoiem sed ad deum. Item miseror no est tm ad deum. sed
ad homines. virgilius in enei. nec minus eneas casu pculsus ini
quo. persequitur lachrymans z est miseratus euntem festus tn illa
ponit driam inter miseror z misereor. vt misereat qui coquerat alie
na incomoda misereat aut a misereor qui miseru subleuet. sed noni
us aliam: sed hec differentia cofundit apud idoneos zc.
Mam. Parapsis a par et absida quasi paribus absidis. i. lateribus
Beb. O q friuola et inepta interpretatio. primo dicendu est paro
psis non parapsis. Et coponit a para. i. ad et opson. i. cibum teste
nestore dionysio. mancinello et georgio merula. Et est pprie paro
psis iuris genus auctoribus polluce et eustachio qq etia sicut et
in euangelio p repositorio obsonioz apud idoneos tam grecos q
Mam. Parasitis. i. leccatoribus a para qd est iux (latinos legat
pta et sitos venter. in legenda agnetis.
Beb. Leccator no est latinu At parasitus dicit q mensas diuitum
sequit cibi q gra oia laudat tolerat q. Et dicit a pa ra. i. ad z siton
cibus: sitos vero frumentu est no venter vt ille dicit: fuit aute hoc

nomē primū in honore: vtpote q̇ sacro misterio addictus esset &c.
Mam. Pluraliter hec anaglyfa orum dicunt sup eminentes pictu-
re pe. semper pro. ab a na quod est super & glyfen quod est sculpere
Item anaglyfa dicunt vasa superius sculpta. 3. regum. 6.
Heb. Anaglyphon vt apud nos anaglyphū in singulari dr. et ana
glypha in plrali scribit cū y greco in penultima et ph nō f vt vulgo
putat Et anaglypha nil aliud significāt nisi supius sculpta ab ana
desup indicat: et glypto. i. sculpo: nō glyfen vt hic dicit.
Mam. mausoleo pe. pro. i. sepulchro. n. g. in plogo sup abdiam.
Heb. hec est frigidiuscula expositio: vñ eñ est q mausoleū dicit se-
pulchrū id qd in pmis necesse erat dicere q̄uis pciosa tñ & sūptuo
sa q̄le fuit mausoli regis sepulchra dicant mausolea. Cōsule igit p-
ter ceteros diuū hieronymū q̇ graphice rē explicat ptra iouinianū
li. j. c. 27. dicens. Arthemisia quoq vxor mausoli insignis pudici-
cie fuisse phibet: q̄ cū esset regina carie: et nobilissi poetarū atq histo
ricorū laudibus predicet in hoc vel maxime effert. q defunctū ma
ritū sic semp amauit: vt viuū: & mire magnitudinis ac pulchritudi
nis extruxit sepulchrū in tantū: vt vsq hodie oia sepulchra precio-
sa ex noie eius mausolea nūcupent: vñ et ppertius dicit. Et mau-
solei diues fortuna sepulchri: et alij.
Mam. Hic tragelaphus pe. cor. est bircoceruus a tracos quod est
hircus & laphus. i. ceruus: deutro. j4.
Heb. tragelaph⁹ accētu acuto in ātipenultīa nō ē hircoceruus sed
animal hirco & ceruo sile. vel vt plini⁹ dicit in. viij. naturalis hi: spe
cies est cerui: barba tñ et armorū villo ab alijs distās: nec alibi q̄ iu
xta phasim amnē nascens Et est compositū ex tragos. i. hircus et
elaphos. i. ceruus.
Mā. in lechito me. pro. h lechit⁹ ti est vas amplū de auricbalco. 3.
Hebe. lecythus scribit cū c exili y greco & th aspirato (regū. j7.
Et est ge. fe. nō m. testis est aristophanes in plutōe et ioannes cra-
stonus Et cicero li. 6. eplarum ad atticū: nosti illas lecythus &c. itē
lecythus corripit mediā nō pducit vt tradit hic noster et alexāder
gallus: testis est homer⁹ odissee li. 8. vt allegat crastonus et alij: lecy
thus aūt grece: vas oleariū latine dicit nō vas de auricbalco. Di-
uus cyprian⁹: lecython interptatus est capsacem: apulei⁹ li. 2. flori
dorū. ampullā oleariā appellat quā grece dicim⁹ lecython.
Mam. apofereta pe. pro. vasa a ferendo poma vel aliud dicta ab
apo quod est a et fero fers: in legenda vitalis et agricole.
Heb. Apophereta p ph nō f in scda syllaba vsurpauit suetoni⁹ trā
quillus p muneribus: q̄ ab impatore ciuibus remittebant. Sunt
igit apophoreta nō vasa vt hic dicit: sed munera saturnalitia et p-

prie illa: que p renijs remittunt: vnde z marcialis nouissimū librū apophereta inscripsit: dicuntur aūt apophereta nō a po et fero sed ab apophorin quod est referre.
Mam. sabbatū dr tota septimana dies septim9 et qlibet dies septi
Beb. sabbatū vt dicit lactantius li. 7. c. 14. (mane matthei. 28.
In lingua hebreoꝝ a nūmero nomē accipit z est dies septim9: nam eoꝝ lingua vt aiūt sabe septē significat. Hoc idē vult iustinus historic9 li. 36. q scribit moysen ab egypto cū suis pulsū sacra egyptioꝝ furto abstulisse: itaq damascena antiq patria repetita montē sineū occupasse: in quo septē dieꝝ ieiunio p deserta arabie cū pplo suo fatigat9: cū tandē venisset septimū dieꝝ more gentis sabbatū appellatū in oē euū ieiunio sacrauit. Alij dicūt sabbatū hebraice: latine reqem iterptari: eo q deus requieuisset in eo ab oibus opibus suis zc.
Mam. Perichelidas pe. cor. ornamentū brachioꝝ a pte posteriori pendēs: vñ dr a peri qđ ē circū z chelis brachiū vel sachelon qđ est curuū vel crus siue brachiū hec perichelis lidis: antiq scribebant
Beb. Latini et eruditi dicūt periscelis: (periscelida e Esaie. 3.
indocti aūt z barbari perichelis vl pericheli da e z nō est ornamētū brachioꝝ vt hic dicit s3 crurū. Audi nostrū hieronymū Ad fabiolā periscele grece a nr̄is femialia vel braceusq ad genua ptingētes dicunt. sic etiā porphyrio ñ pessim9 grāmatic9 dicit piscelis ornamētū est pedis circa crura. vñ horatius i eplā ad sceuā: nota refert meretricis acumina: sepe catellā sepe periscelidē zc nec cōponit a chelis. i. brachium sed a scelos. i. crus zc.
Mā. Scenophegia pe. cor. i. festū tabernaculoꝝ. a scenos vl scenō qđ est vmbra z fagin qđ est comedere qr comededebāt sub salicib9
Beb. Scenopegia dicūt greci: Latini aspiratōem (ioannis. 7.
addiderūt z dicūt scenophegia z est n. ge. Est et illa celebritas hebreorū quā sub tentorijs in solitudine celebrarūt liberati p mosen de fuitute egyptiaca. Dicit itaq a scenos qđ est habitatio z tabernaculū: et pegnymi greco verbo qđ est figo vel cglutino: qsi celebritas illa qua figebant sua tentoria z tabernacula.
Agios cum i latino scribitur vt paulo ante dixi qnuis in hymno: Cōditor alme zc. zriū dixerim sed deceptus ex incuria fui.
Mā. Paranymphus. i. nuptiaꝝ pcurator siue custos sponse a para quod est iuxta et nympha quod est aqua qua sepe sponsa vtitur.
Bebel. Paranymphus cum y greco in penultima est ille qui ab ecclesiasticis viris pronubus dicitur: a veteribus autem auspex: nā quia antiqui pro nuptijs celebrandis auspicium cape solebant: qui preerat huic rei pro parte viri panymphus a priscis auspex dicebatur: vt lucanus in scđo.: Contenta est auspito bruto. Et vt auspex

pro parte viri sic et pronuba pro parte mulieris adhibebatur. ita q̄ cū apud christianos auspicia minime capiant adhibent sacerdotes qui et pronubi iam vocantur dicit aūt paranymphus a para ꝛ nymphe quod est sponsa: mammę. deliramenta dicit.

Mam. Hic arrabo onis dicit pign⁹ ab arrabon quod est pignus grece ꝛ pducit mediā in rectis ꝛ penultimā in obliquis Vn̄ vers⁹ Pars arrabo venit preciū dum res bona venit: Genesis. 38.

Beb. Nestor dyonisius pcipit scribi arrhabo per vltimū r aspiratum vnde varro de lingua latina arrhabo sic dicta vt reliquū reddatur nō est aūt idē arrhabo et pignus vt hic dicit: sed diuus hieronymus sup epl'a ad ephesios hanc ponit differentiā. Arrhabo future emptioni quasi quoddā testimoniū et obligamentū datur: pignus vero p mutua pecunia opponit: nō nulli arra dicunt: Arrhabo aūt nō producit mediā: sed in obliquis penultimam.

Mam. Stadiū a stando: est octaua ps miliaris. 2. maccab. 12.

Beb. Stadiū nō dr a stando/ grecū em̄ vocabulū est: qd iuxta seruium nō patit latinā etymologiā: latine curriculū transfertur.

Mam. Apocrisarij. i. legati ꝛ secretarij: apocrisarius est thesaurari⁹ legatus secretarius cācellarius: auricularius: in legenda martini (pape.

Bebel. Apocrisari⁹ cū i latino in scda sillaba dici pōt a nobis rn̄salis nā pficiscit ab apokrinomai qd est rn̄deo et apocrisis responsum significat: pōt igit dici legatus a rn̄dendo: non autē pōt dici secretari⁹ vel auriculari⁹ vt hic dicit. nā crysis vt significat absconditū scribit p y grecū non i latinū vt hic: nec itē pōt dici thesurarius: quasi descenderet a chrysos qd est aurum qꝛ tunc sic esset scribendum apochrysarij per ch aspiratū ꝛ y grecū: Et vt aliqn̄ finiā dicit laurēti⁹ valla in antoniū raudensem: apocrisarius nō aliter apud grecos est nitidū vocabulum q̄ apud nos ambasiatores. quod nemo nisi barbarus dixit.

Mam. Cataclysmus a cata quod est vniuersale vel a per et clysma quod est pars quasi omnes partes: ecclesia. 39.

Beb. O q̄ futilis et puerilis interptatio: cataclysmus cū y greco i penultīa: latine dr diluuiū ꝛ inundatio a para: ꝛ clysmos quod est lotio et inundatio vel clyzo greco vbo. i. alluo: inundo demergo.

Mam. rumphea me cor. i. gladius siue spata.

Beb. rhomphea scribendum est in penultima cum ae dyphthōgo qua ꝓpter nō corripit sed producit mediā: valerius tn̄ flaccus pter naturā dyphthongi illam corripit: cum ait lib. vj. argonau: equaq̄ nec ferro breuior nec rhomphea ligno: Et scribitur in principio cū rh aspirato.

Mam. Prasinus me: pro nam hrasin grece dicit viride latine.

Beb. Prasinus per. s. scribendū est nō per. x. vt hic: ⁊ est media bre nis nō pducta: vñ martialis: de nr̄a prasina sinthesis ēpta toga.
Mam. Cynomiam pe. cor. i. muscam caninam: psalmo. 77.
Bebel. Scribendum est Cinomyia in ante penultima cum y ⁊ penultima i latino: vt videre licet intuenti grecum vocabulariū: ⁊ dicitur latine musca canina: sed vt dicit hieronymus in epistola ad suniam et fretelam: in psalmo non debit legi Cinomyia id est musca canina: vt latini interpretati sunt: sed iuxta hebraicam intelligentiam per dyphthongon debet scribi oi vt sit coenomia. i. omne genus muscarum. (caupones et auce.
Mam. Altilium id est auiū nutritarū in domo quasi alitiliū vt sūt.
Beb. Altilia non significant tantum aues saginatas sed quecunq; animalia que saginantur vel in domo vel in villis vel viuarijs: id pulchre tradit. Anto. mancinellus in tribus versibus Altile opulentum signat vel pingue ab alendo: Altilia appellant aīalia que sed aluntur: Altilis vt piscis vel auis quadrupes aper vrsus. Adde q̄ auca latinū non est sed anser comprehendit vtrūq; sexū vt probauimus in cōmentarijs de abusione.
Mam. Polictores pe. producta dicūt humatores siue sepultores cadauerū a pol. quod est pluralitas et lictor qd̄ est apparitor.
Bebel. nihil pōt ineptius tradi q̄ illud falsum ⁊ puerile interpretamentum: dicendum est enim pollinctor per. n. nō polictor: pollinctores sunt qui morientiū cadauera curabant ⁊ vngebant: non illi qui sepeliebant dicunt aūt pollinctores vt vult fulgentius placiades: quasi pollutorū vnctores id est cadauerū curatores: vel venit a pollincere verbo quod est curare vngereq; cadauera plautus sicut pollinctor dixit qui eum pollinxerat: vnde pollinctum funus dictum a pollinctoribus vnctū non autem dicitur a pol et lictor quo nihil potest ineptius tradi. Sandapilarij aūt dicūtur sepultores cadauerum portitores q̄ sandapilarū: Sandapila enim est feretrum mortuorū quo cadauera plebeiorū portabant. Itē vespillones quasi pro eodem accipi possunt ⁊c.

Mam.	Theodorus	Dorotheus	
	Thessalonica	Origenes	
	Sidon sidonis	Precox pcocis	penultia. producta
	Heliodorus	Cilicinus	
	Caracter	Zebedeus	
	Luter	Hiacincthinus	
	Penultia. Correpta	Podagra	

Bebelius. Congessi hic quedā nomina studens breuitati que hinc inde sparsim et suo loco dicit mammetrectus esse vel producta vel corre-

pta in penultima scdm q hic signatur Atsic habetote lectores vt
omnia ea que hic producit corripiant. Et que posuit esse correpta
producantur. Et primo de his que male corripuit. nã primo theo
dorus et heliodorus: et omnia composita a doron greco qd est do
num ⁊ scribitur per o longum producunt do: vnde iuuenalis sa
tyra sexta tonsoris tñ damno rapit heliodorus. Marcialis pieri
os vatis theodori flamma penates: sidonis pducit non corripit
vnde virgilius memini sidona venire Character eris cũ ch aspi
rato in principio in obliquis producit penultimã qr per ita hoc est
e longum scribit eodẽ modo luter. podagra ex natura mediã sylla
bam breuem habet Marcialis litigat et podagra diodorus flacce
laborat. thessalonica ciuitas producit nõ corripit penultimã. vn
de claudianus. thessalonica tuos sensu dolor heret in alto. Do
rotheus et alia composita a theos corripiunt penultimã vt doro
thea timotheus: vnde fortunatus epus: et cũ timotheo viuere cu
ra meo. Similiter zebedeus breuis penultima est. vnde iuuencus
poeta. hinc tunc zebedei coniunx submissa rogabat. Origines pe
nultima breui legas sic oia cõposita a genos qd apud nos genus
designat. vt diogenes Antigenes hermogenes ⁊c. precox pcocis
penultima breui. vnde calphurnius egloga secunda insita precoci
bus surrepere persica prunis. hiacynthinus penultima breuis est
vnde persius: hic aliquis cui circa est humeros hiacynthina lena.
Item cilicinus penultima breuis. vt in multis locis videri dat ⁊c.
Mam. Stuprum est violatio virginis.
Hebe. Stuprũ etiã ad alia se extendit vnde modestinus. ff. ad le
gem iu: de adul. ⁊ stu. Stuprũ in vidua vel virgine vl puero cõmit
titur Dicit item stuprum in mulieribus: vt cicero scdo de finibus
bonor: stuprata p vim lucretia a regis filio et quintilian9 in decla.
vxor marito dixit appellatam se de stupro a priuigno ⁊c.
Mam. Citropes hic idis est vas habens pedes inferius: a citra et
pes pedis quasi citra superiorem partem habens pedes ⁊ cor. me.
Heb. Chytropedes cũ ch aspirato et y greco scribitur et sunt olle
cum pedibus. a chytreus que est olla et pous. i. pes et producit me
diam sed penultimam corripit ⁊c. nõ credas aũt me reprehendere
auctorẽ in orthographia cũ forsan ipse bñ scripserit: admonẽdos
tñ lectores ne cum vulgo errent duxi.

Habes hic lector que tibi placitura spero. plura suo tẽpore addã:
sunt enĩ adhuc multe ⁊ frigide interptatiões illius opusculi. Sed
plura scripturum impediuit chalcographorũ festinantia ⁊c.
Vale ex thübingen.

